

Vlaams
Parlement

vergadering **42**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Middagvergadering

van 28 juni 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Güler Turan, Wouter Vanbesien, Bart Van Malderen en Rob Beenders betreffende het toekennen van een hinderpremie aan kleine ondernemingen in het Vlaamse Gewest die ernstige hinder ondervinden van openbare werken – 1216 (2016-2017) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	7
AANWIJZING van een lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt Voorstel tot aanvulling van de agenda	7
VOORSTEL VAN DECREET van Jelle Engelbosch, Sonja Claes, Gwenny De Vroe, Els Robeyns, Björn Rzoska en Hermes Sanctorum-Vandevoorde houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat de toegelaten methodes voor het slachten van dieren betreft – 1213 (2016-2017) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	8
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw – 1041 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3 Voorstel tot aanvulling van de agenda	8
ACTUELE VRAAG van Güler Turan aan Philippe Muylers, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de automatische toekenning van een hinderpremie bij wegenwerken aan getroffen handelaars vanaf 1 juli	
ACTUELE VRAAG van An Christiaens aan Philippe Muylers, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de overgang naar het nieuwe systeem van de hinderpremie	
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Philippe Muylers, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over een mogelijk retroactieve toepassing van de nieuwe hinderpremie	
ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Philippe Muylers, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over een mogelijke regeling om de nieuwe automatische hinderpremie retroactief toe te kennen	9
ACTUELE VRAAG van Tine Soens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de oproep van West-Vlaams gouverneur Decaluwe om de rekening voor reddingsoperaties op zee minstens gedeeltelijk te verhalen op jeugdbewegingen	16
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de afstemming van de levensbeschouwelijke vakken op de eindtermen, naar aanleiding van het schrappen van de evolutieleer uit het Turkse onderwijsleerplan	19

ACTUELE VRAAG van Christian Van Eyken aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de vernietiging door de minister van de beslissing van verschillende faciliteitengemeenten rond Brussel om een taalregister aan te leggen	23
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een aangepaste weginfrastructuur voor snelle elektrische fietsen (speedpedelecs)	26
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de stakingsacties bij De Lijn na het onderhandelen van de nieuwe cao	
ACTUELE VRAAG van Annick De Ridder aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de door de vakbonden aangekondigde stakingsacties bij De Lijn tijdens het weekend van 1 juli	
ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de stakingsaanzegging bij De Lijn aan het begin van de vakantie-, festival- en soldenperiode	29
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 18 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 19 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 7-Bijlagen	
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017 – 1151 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 14	
Algemene bespreking (<i>Voortzetting</i>)	34
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 18 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Artikelsgewijze bespreking	52
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 19 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 7	
Artikelsgewijze bespreking	52
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017 – 1151 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 14	
Artikelsgewijze bespreking	53
ONTWERP VAN DECREET betreffende de rechtspositie van de personeelsleden in de basiseducatie – 1175 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	54
Artikelsgewijze bespreking	54
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	54

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie – 1147 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	54
Artikelsgewijze bespreking	57
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer en het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending en houdende delegatie tot coördinatie en codificatie van de waterregelgeving – 1162 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	58
ONTWERP VAN DECREET houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk – 1163 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 8	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	70
ONTWERP VAN DECREET tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin – 1171 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	73
Artikelsgewijze bespreking	73
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Peter Van Rompuy, Matthias Diependaele, Robrecht Bothuynne en Bart Nevens betreffende de circulaire economie – 1097 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4	
Bespreking	73
VERSLAG over het verzoekschrift over besparingen in de sociaal-culturele sector en de gevolgen voor personen met een beperking – 810 (2015-2016) – Nr. 1 tot en met 4	
Verslag	76
VERSLAG van het verzoekschrift over de problematiek van de studentenkamers in Vlaanderen – 1199 (2016-2017) – Nr. 1	
Verslag	76
VERSLAG van het verzoekschrift over een mogelijkheid tot het instromen in het tweede jaar van de eerste graad A-stroom na huisonderwijs – 1201 (2016-2017) – Nr. 1	
Verslag	77

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw – 1041 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	78
Algemene bespreking	79
Artikelsgewijze bespreking	81
VOORSTEL VAN DECREET van Jelle Engelbosch, Sonja Claes, Gwenny De Vroe, Els Robeyns, Björn Rzoska en Hermes Sanctorum-Vandevoorde houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat de toegelaten methodes voor het slachten van dieren betreft – 1213 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	81
Algemene bespreking	82
Artikelsgewijze bespreking	91
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Güler Turan, Wouter Vanbesien, Bart Van Malderen en Rob Beenders betreffende het toekennen van een hinderpremie aan kleine ondernemingen in het Vlaamse Gewest die ernstige hinder ondervinden van openbare werken – 1216 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	91
AANWIJZING van een lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt Voorstel tot aanvulling van de agenda	92
VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT Aanwijzing van een lid van de raad van bestuur	92
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 18 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	93
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 19 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 7-Bijlagen	
Hoofdelijke stemming	93
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017 – 1151 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 14	
Aangehouden stemmingen	93
Hoofdelijke stemming	94
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw – 1041 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	95
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie – 1147 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	95

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer en het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending en houdende delegatie tot coördinatie en codificatie van de waterregelgeving – 1162 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	96
ONTWERP VAN DECREET houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk – 1163 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 8 Aangehouden stemmingsen Hoofdelijke stemming	96 97
ONTWERP VAN DECREET tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin – 1171 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	98
ONTWERP VAN DECREET betreffende de rechtspositie van de personeelsleden in de basiseducatie – 1175 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	98
VOORSTEL VAN DECREET van Jelle Engelbosch, Sonja Claes, Gwenny De Vroe, Els Robeyns, Björn Rzoska en Hermes Sanctorum-Vandevoorde houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat de toegelaten methodes voor het slachten van dieren betreft – 1213 (2016-2017) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	99
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Peter Van Rompuy, Matthias Diependaele, Robrecht Bothuynne en Bart Nevens betreffende de circulaire economie – 1097 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4 Hoofdelijke stemming	99
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	99
HULDE	99
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	100
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	104
Individuele stemmingsen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	104

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Rik Daems, Piet De Bruyn, Katia Segers: ambtsverplichtingen;

Elisabeth Meuleman, Ann Soete, Tine van der Vloet: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Yamila Idrissi, Lies Jans, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

Minister-president Geert Bourgeois is eveneens verontschuldigd, wegens verblijf in het buitenland.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Güler Turan, Wouter Vanbesien, Bart Van Malderen en Rob Beenders betreffende het toekennen van een hinderpremie aan kleine ondernemingen in het Vlaamse Gewest die ernstige hinder ondervinden van openbare werken – 1216 (2016-2017) – Nr. 1**Voorstel tot spoedbehandeling**

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Joris Vandebroucke bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Vandebroucke heeft het woord.

Joris Vandebroucke (sp.a): Voorzitter, we zouden graag straks bij hoogdringendheid een voorstel van resolutie van de collega's Turan, Vanbesien, Van Malderen en Beenders aan de agenda willen laten toevoegen over het toekennen van een hinderpremie aan kleine ondernemingen die ernstige hinder ondervinden van openbare werken in het Vlaamse Gewest.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

AANWIJZING van een lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt**Voorstel tot aanvulling van de agenda**

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Joris Vandebroucke bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Vandebroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Voorzitter, ik zou ook graag de voordracht van een nieuwe bestuurder bij de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) aan de agenda willen laten toevoegen.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot aanvulling van de agenda uitspreken.

Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN DECREET van Jelle Engelbosch, Sonja Claes, Gwenny De Vroe, Els Robeyns, Björn Rzoska en Hermes Sanctorum-Vandevoorde houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat de toegelaten methodes voor het slachten van dieren betreft
– 1213 (2016-2017) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, wij zouden graag de toevoeging aan de agenda vragen van het voorstel van decreet met betrekking tot het onverdoofd slachten.

De voorzitter: Ik heb net in een persmededeling gelezen dat dat al zou zijn goedgekeurd. Dat is een Belgabericht, waarin staat dat dat vrijwel unaniem is goedgekeurd. Dat vind ik wel heel sterk, eerlijk gezegd.

Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

**ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw
– 1041 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3**

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft mevrouw Tinne Rombouts bij motie van orde het woord gevraagd.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik zou graag het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw aan de agenda willen laten toevoegen.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot aanvulling van de agenda uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Güler Turan aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de automatische toekenning van een hinderpremie bij wegenwerken aan getroffen handelaars vanaf 1 juli

ACTUELE VRAAG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de overgang naar het nieuwe systeem van de hinderpremie

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over een mogelijk retroactieve toepassing van de nieuwe hinderpremie

ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over een mogelijke regeling om de nieuwe automatische hinderpremie retroactief toe te kennen

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, collega's, minister, we hebben hier op 6 juli van vorig jaar unaniem een decreet goedgekeurd, waarmee we beslisten om de minderhinderpremie die handelaars toekomt die worden getroffen door werkzaamheden, automatisch toe te kennen. Zo wilden we die handelaars, die sowieso al in de miserie zitten, de administratieve rompslomp besparen. Minister, u hebt een jaar de tijd gehad om dat decreet uit te voeren. U hebt eind mei of half mei beslist dat u die minderhinderpremie zou toekennen, en u bent dat komen voorstellen in Antwerpen. Uiteraard zijn we daar ongelooflijk positief over, maar ik moet ook wel meegeven dat veel handelaars die vandaag worden getroffen door grote werkzaamheden, teleurgesteld zijn, omdat zij net diegenen zijn die vandaag een omzetverlies van 20 tot 80 procent laten optekenen door de knip van de Leien, de werkzaamheden aan de Noorderlaan enzovoort. Dat is alleen al in Antwerpen. Uiteraard zijn er ook nog veel andere werkzaamheden bezig in heel Vlaanderen.

Minister, ik heb daar gewoon één zeer concrete vraag over, en wij zijn daarin uw grote partner: waarom gunt u die vereenvoudigde, automatische hinderpremie niet aan alle handelaars die zijn getroffen vanaf 1 juli? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Voorzitter, collega's, minister, als schepen bevoegd voor de openbare werken heb ik vrij snel geleerd dat men heel graag wil dat er wordt gewerkt, maar dat men nogal wat minder enthousiast is als de werken eenmaal van start gaan. Voor de handelaars die in de werfzone of de rand ervan hun zaak hebben, is dat natuurlijk wel iets anders dan alleen het vervelende, de hinder van niet in en uit hun woning te kunnen. Voor hen gaat het om hun broodwinning. Zij lijden potentieel inkomstenverlies. Dat is toch wel een andere zaak. Daarom is er een tiental jaar geleden een federale wet tot stand gekomen, waarbij er een premie werd toegekend. Dat was een omslachtig en administratief niet eenvoudig systeem, en vooral, in dat systeem werd de vrij bizarre voorwaarde opgelegd dat men zijn zaak moest sluiten, wat er toch eigenlijk wel wat haaks op staat. Het laatste wat men immers wil doen als ondernemer, als handelaar, is zijn zaak sluiten.

Met de zesde staatshervorming is Vlaanderen hiervoor bevoegd geworden. Een aantal Vlaamse volksvertegenwoordigers hebben een zeer nuttig initiatief genomen, dat vorig jaar, ongeveer rond deze tijd, unaniem is goedgekeurd. We hebben een Vlaamse hinderpremie in het leven geroepen met veel interessante

voorwaarden en nieuwigheden. De premie wordt automatisch toegekend. Het systeem is verduidelijkt en vereenvoudigd. Het is vooral niet meer nodig te sluiten.

Inherent aan een dergelijk systeem is dat het vanaf een bepaalde datum in werking moet treden. Vorig jaar is aangekondigd dat dit op 1 juli 2017 in werking zou treden. Er zijn echter veel projecten die een zeer lange tijd duren. Dat is in Antwerpen en gelukkig ook op veel andere plaatsen het geval. Zelfs in Limburg zijn er grote projecten die een lange tijd duren. Dat is natuurlijk wat dubbel. We hebben in de media voorbeelden gezien. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Minister, denkt u dat het nodig is een actie te ondernemen om de aangekondigde hinderpremie op goede wijze van start te laten gaan?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, u hoort het. Er wordt gewerkt in Vlaanderen, van Limburg tot aan West-Vlaanderen en uiteraard ook, ongeveer in het midden, in Antwerpen. De werken in Antwerpen zijn, toevallig of niet, momenteel kolossaal. De omvang is werkelijk gigantisch en alles loopt samen. Er zijn werken die de stad uitvoert, maar er zijn ook veel werven van het Vlaamse Gewest.

Minister, ik wil u opnieuw feliciteren voor de nieuwe hinderpremie. Dat initiatief, waar de heer De Clercq zich jaren voor uit de naad heeft gewerkt, komt er en staat momenteel op stapel. Een belangrijk element daarvan is de dienstverlening. De Vlaamse overheid is bereid een hand uit te steken naar de handelaars.

De premie wordt automatisch toegekend. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen schrijft automatisch een brief. Er is geen rompslomp. Het is zeer toegankelijk. Bovenal is het belangrijk dat de handelaars dit niet op voorhand van zijn adviseur van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) of van anderen moet horen. Dit wordt aangeboden. Proficiat.

Zoals al is opgemerkt, zijn momenteel zeer veel werkzaamheden tegelijkertijd aan de gang. Handelaars zitten nu in de miserie, maar het decreet is niet van toepassing. Mijn vraag is zeer concreet. Zult u overwegen om de hinderpremie van toepassing te maken op de handelaars die momenteel door lopende werkzaamheden worden getroffen?

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Voorzitter, zeker op dit ogenblik kan ik niet meer doen dan de vorige sprekers bijtreden. Ik zit in Antwerpen in de oppositie. Mevrouw Turan, die in Antwerpen ook in de oppositie zit, heeft de kat de bel aangebonden tijdens de gemeenteraadszitting van afgelopen maandag. We hebben in Antwerpen echt nood aan een overgangsmaatregel.

Minister, de premie die handelaren kunnen krijgen als ze last van werken hebben, is hier unaniem goedgekeurd en wordt ook door mij ondersteund. Het is echter zeer oneerlijk. De handelaars die nu al last hebben van werken die aan de gang zijn, krijgen 75 euro per dag als ze sluiten en niets als hun zaak openblijft. Zij die na 1 juli 2017 last krijgen, zullen 2000 euro krijgen als hun zaak openblijft. U hoort zelf dat dit niet eerlijk is.

We hebben nood aan een overgangsmaatregel. Dit is zeker het geval in Antwerpen. U hebt zelf gehoord welke ellende al die wegenwerken teweegbrengen in Antwerpen en, bij uitbreiding, natuurlijk ook op de parking, in Vlaanderen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, om te beginnen, begrijp ik de bekommernis die hier wordt geuit. Ik begrijp uiteraard ook de handelaars die al voor 1 juli 2017 in de werken zitten. Eerlijk gezegd, is een datum altijd iets moeilijk, zoals alle Vlaamse volksvertegenwoordigers moeten weten. Het is altijd een beetje rudimentair.

Ik zou de datum kunnen verzetten. Het zou 14 juni 2017 kunnen worden. Wat gebeurt er dan met betrekking tot de werken die op 13 juni 2017 zijn gestart, met de werken die nog bezig zijn en met de werken die net zijn gestopt? Waar trekken we de grens? Als we de datum verschuiven, verschuiven we ook het probleem. We bieden geen oplossing. Dat is mijn eerste punt.

Mijn tweede punt is volgens mij nog belangrijker. Zoals daarnet is gesteld, heeft het Vlaams Parlement unaniem een decreet goedgekeurd. Ik wil even de toelichting citeren. Dit lijkt me belangrijk om te bepalen hoe die datum is gekozen. De indieners, waarvan niemand nu vooraan staat, wisten goed wat ze wensten. "De maatregel is er in de eerste plaats op gericht om de ondernemers aan te zetten om, ondanks de ernstige hinder waarmee men geconfronteerd wordt, te blijven ondernemen en creatief te werk te gaan om de handelszaak te kunnen blijven uitbaten." Dat is de hinderpremie.

Men zegt erbij: "Succesvolle ondernemers passen hun activiteiten aan in functie van gewijzigde omstandigheden. Hoewel het vaststaat dat ernstige hinder door openbare werken kleine ondernemingen voor zware uitdagingen stelt, kunnen moeilijke omstandigheden ondernemers ook ertoe aanzetten om hun bedrijfsvoering op een creatieve manier aan te passen en te vernieuwen. Vereiste is uiteraard dat ze tijdig vooraf" – en luister nu goed, mevrouw Turan – "op de hoogte zijn van de komende uitdagingen en dat ze over voldoende middelen beschikken om anticipatief maatregelen uit te werken en acties te ondernemen. De hinderpremie komt tegemoet aan de nood voor een aanpassingsbudget voor een onderneming die ernstig zal worden gehinderd." Er staat niet: 'wordt gehinderd' maar 'zal worden gehinderd'.

Ik heb een besluit gemaakt dat tegemoetkomt aan de wens van het parlement: dat men voor het begin van de werken een premie krijgt, waarbij we ervan uitgaan dat die onderneming daarmee kan worden geholpen om acties te ondernemen om ervoor te zorgen dat de hinder zo weinig mogelijk impact heeft op zijn business. Dat is niet wat ik wenste, maar wat het parlement wenste, unaniem nota bene. Als u nu vraagt om het niet voorafgaandelijk te doen maar voor alles wat bezig is, dan is dat niet conform met de toelichting die u zelf unaniem hebt gegeven. Leg mij eens uit wat ik moet doen. Verander het decreet, daar hebben jullie de macht voor. Dan zal ik mijn besluiten aanpassen. Maar draai het niet om. Ik heb gedaan wat jullie wensten. Het is heel duidelijk dat de datum altijd een probleem is. Als je het doet voor alle werken die nu bezig zijn, dan heb je ook een probleem. Dat is mijn eerste punt.

Tweede punt, mijnheer Schiltz, in de databank van Openbare Werken, het Generiek Informatieplatform Openbaar Domein (GIPOD), voert men zeer grote werken, zoals nu in Antwerpen bezig zijn, niet meteen in hun totaliteit in. Ze worden gefragmenteerd, in stukken, ingediend. Er zijn werken die nu in Antwerpen, maar ook elders in het land, bezig zijn, waarbij vandaag een eerste deel is ingediend, gestart voor 1 juli, terwijl een volgend deel van die werken pas na 1 juli zal worden ingediend. Werken waarvan de indiening gebeurt na 1 juli, komen uiteraard in aanmerking voor de premie.

Mevrouw Christiaens, u vraagt hoe we ervoor gaan zorgen dat er zo weinig mogelijk reactie is. Mevrouw Turan, ik had anderhalf jaar gekregen. Jullie vroegen dat ik voor het einde van 2017 een oplossing zou hebben, ik heb het zes maanden vroeger.

Het automatisch toekennen stond niet in het decreet. Dat is een besluit. Dat is logisch. U zei dat jullie dat hebben gevraagd. Neen, ik heb dat geregeld in het uitvoeringsbesluit. Jullie hebben het decreet goedgekeurd, maar de uitvoering is door mij gebeurd.

Mevrouw Christiaens, uiteraard hebben wij gecommuniceerd naar steden en gemeenten, en, lang op voorhand, naar de werkgeversorganisaties. Maar het beste is dat men het niet moet aanvragen. Je krijgt een brief in de bus. Je moet je rekeningnummer doorgeven. De 2000 euro gaat door. Het is geen compensatie voor het verlies van inkomen, het is geld om mogelijk te maken dat je acties onderneemt om je klanten te verwittigen, om te zeggen wat de alternatieve wegen zijn, om weet ik veel wat te doen om ervoor te zorgen dat je zo weinig mogelijk inkomensverlies lijdt.

Mijn conclusie, na jullie vier vragen en met de vragen die we van de handelaars krijgen, is dat men zo blij is met het decreet dat jullie hebben goedgekeurd en met de uitvoeringsbesluiten die wij hebben goedgekeurd, dat men had gehoopt dat dat al veel langer was gebeurd. Maar er is een startdatum, en dat is nu 1 juli 2017. *(Applaus bij de N-VA)*

Güler Turan (sp.a): Minister, mijnheer de 'kingmaker' in dezen, 'be the king-changer'! Proficiat met de maatregel. En ook proficiat voor het parlement, dat het o zo belangrijk vond om dit goed te keuren. Maar aan wie richt u nu uw verwijt?

Dat u de oppositie negeert, dat zijn we al gewoon. Dat u de gezinnen negeert, dat zijn we ook al gewoon: factuur na factuur doorsturen, en negeren. *(Opmerkingen. Rumor)*

Wat is er nieuw? Nieuw is dat u de noodkreet van de handelaars en de winkeliers negeert. *(Opmerkingen. Rumor)*

Ze moeten mij laten uitspreken, voorzitter.

De voorzitter: Gaat u rustig verder, mevrouw Turan. U doet dat ook af en toe. *(Gelach)*

Güler Turan (sp.a): U negeert nu de handelaars, minister. Maar u bent wel consequent: iedereen negeren en doen alsof u goed bezig bent. *(Opmerkingen)*

Ik heb een oplossing. Uiteraard moet het beleid een datum kiezen. De datum van 1 juli is gekozen. U moet niet die datum veranderen. U moet gewoon zeggen: elke handelaar, getroffen op 1 juli, krijgt dit van ons.

U zegt dat ze anticipatief moeten handelen. Wel, ik stel voor dat de overheid, het stadsbestuur dat die werken al jaren zag aankomen, eerst eens correct anticipatief handelt, want de websites waar ze die hinderpremies normaal moeten aanvragen, werken zelfs niet. *(Applaus bij sp.a)*

An Christiaens (CD&V): Collega Turan, het is totaal intellectueel oneerlijk om hier nu verwijten te gaan spuien dat men niet voor de handelaars kiest. Dat is het hele verhaal op zijn kop zetten. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik beaam wat de minister zegt, namelijk dat wij vanuit het veld, vanuit de handelaars, vanuit de belangenorganisaties niets anders dan positieve commentaren horen op deze hinderpremie, die geautomatiseerd en vereenvoudigd is.

Het is inherent aan het kiezen van een datum. Als we de datum verschuiven, gaan er jammer genoeg ook mensen uit de boot vallen. Dat is zo met de hinderpremie, dat is zo – ik zie mevrouw Homans zitten – met de renovatiepremie die werd aangepast. Dat is nu eenmaal zo. Als men iets wijzigt in positieve zin, kan men het slechte uit het verleden niet voor iedereen meenemen.

Minister, ik vond het heel interessant dat u zei dat men in het systeem van GIPOD gefaseerd werkt. Dat is misschien wel iets dat men nog eens opnieuw kan communiceren aan de lokale besturen, dat zij dat ook kunnen doorgeven, want zij zijn de eerstelijnsbijstand voor de lokale handelaars. Zij kunnen hen het best informeren. Zij weten bijvoorbeeld: er is een project gestart, daar werken de nutsmaatschappijen, ook al is dat voor 1 juli, maar er komt nog een volgende fase, en dan komen jullie waarschijnlijk wel in aanmerking.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik heb u en de Vlaamse Regering gefeliciteerd met deze zeer belangrijke maatregel, waar we inderdaad achter staan. Het parlement heeft gestemd, u hebt een goed uitvoeringsbesluit genomen. Daar gaat het niet over.

Ik ben echter bezorgd. Mensen die in de situatie zitten van voor het nieuwe besluit, die hebben nog recht op het oude regime voor werken die nog zes maanden na 1 juli duren. Maar er zijn wel heel veel werken die nog langer gaan duren. Wat dan? Vallen die dan in de nieuwe regeling? Je hebt dan mensen die in werken zitten die voor 1 juli begonnen waren, maar zo lang duren, dat ze toch in het nieuwe systeem terechtkomen. Anderzijds zegt u dat het systeem maar mondjesmaat, met stukken en blokken, ingevoerd wordt.

Ik zie nu voor mij dat in Antwerpen een aantal handelaars een brief krijgen met de mededeling: na 1 juli beginnen er bij u in de straat werken, want in de andere helft van de straat zijn we al begonnen. De helft van de handelaars krijgt dus het nieuwe systeem niet, en de andere helft wel. Dat is niet zo evident.

U hebt absoluut gelijk als u stelt dat het geen inkomenscompensatiemiddel is. Het is een instrument om de handelaars sterker te maken om zich aan te passen. Maar bij werken die lang duren en grootschalig zijn en die vandaag bezig zijn, hebben de handelaars nood aan zo'n instrument, om zich alsnog te kunnen aanpassen. Ik vind het zeer spijtig dat u niet bereid bent om het besluit aan te passen, maar desgevallend wil ik het parlement daarvoor consulteren om eens na te denken over hoe we dat probleem kunnen oplossen. (*Applaus van Güler Turan*)

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, u hebt inderdaad een goed systeem in uitvoering gebracht met uw uitvoeringsbesluiten. Ik heb het oude systeem, dat ingediend werd in het federale parlement en de Senaat door Jean-Marie Dedecker, nog mee goedgekeurd en aangepast.

Het is een beter systeem. Uw uitvoeringsbesluiten zijn goed, en ook het feit dat het automatisch gebeurt, maar er is een enorme discriminatie die nu in Antwerpen plaatsvindt onder handelaars, en dat kan eigenlijk niet. De vorige spreker toonde het al aan. Het systeem wordt ingevoerd wanneer men aan de werken begint. In Antwerpen is dat met vele stukjes.

Een groot geheel zoals al de leien in Antwerpen, wordt in stukjes heraangelegd. Men kan dan in een situatie komen dat een handelaar wel een premie krijgt, en die naast de deur niet. Dat is een enorme discriminatie en dat kan niet.

Minister, daar hoeft u geen datum voor te veranderen. Daarvoor moet u enkel een overgangsmaatregel treffen, zodat iedereen die op en na 1 juli last ondervindt van werken, van het systeem kan genieten.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Toen ik het idee van de nieuwe hinderpremie bedacht, wist ik al dat die datum de achillespees zou zijn van het decreet. In het voorbije jaar werd ik wekelijks gecontacteerd door handelaars die vroegen of we dat niet

konden vervroegen. Ik heb altijd gezegd: neen, in zoiets kun je alleen maar met een startdatum werken.

Mevrouw Turan, ik had nooit gedacht dat er hier collega's zo populistisch zouden zijn om daar garen bij te spinnen en bij de handelaars de indruk te wekken dat ze hen zouden kunnen helpen. (*Applaus bij de meerderheid*)

Mevrouw Turan, mijn partij heeft inzake het steunen van ondernemers van uw partij geen lessen te leren. We zitten voor de eerste keer in de meerderheid van een bestuur dat bevoegd is om zo'n hinderpremie te hervormen. We hebben de sluitingsverplichting eruit gehaald, we hebben er een automatische toekenning ingestopt. Bij mijn weten zat u meer dan vijftig jaar in een bestuur dat bevoegd was en u hebt er nooit iets aan gedaan. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, in alle rust, ik denk dat er een probleem is dat u ook onderkent, en dat we niet moeten negeren. Op dit moment zijn er onder meer in Antwerpen, maar ook op andere plaatsen, maar in de eerste plaats in Antwerpen, winkeliers die met zware werken worden geconfronteerd en die na 1 juli mogelijk anders worden behandeld dan andere handelaars die met andere werken of een vervolg daarop worden geconfronteerd. Die werken in Antwerpen gaan nog anderhalf jaar duren. Er moet dus een oplossing komen.

Minister, u hebt de handschoen teruggeworpen naar het parlement. U zegt: ik volg het decreet en voor de rest moet u niet naar mij kijken. Ja, ik denk dat het parlement die handschoen moet opnemen. We hebben inderdaad een voorstel ingediend, dat we straks ter stemming willen voorleggen. Ik hoor van de heer Schiltz dat hij ook een oplossing wil zoeken met het parlement. Laat ons er dus voor zorgen dat vanaf 1 juli de mensen die naar werken gaan, maar ook de mensen die met werken worden geconfronteerd, kunnen genieten van die goede, nieuwe maatregel.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ben een beetje verbaasd. Ik begrijp de problemen die jullie naar voren brengen. Mevrouw Turan en mevrouw Van dermeersch, ik vraag me soms af of iedereen goed beseft, of jullie weten wat er precies is goedgekeurd. Als jullie dat goed beseffen, dan hebben jullie voor iets anders gestemd dan waar jullie nu voor pleiten. Jullie hebben het volgende goedgekeurd, ik lees voor: "(...) dat ze over voldoende middelen beschikken om anticipatief maatregelen te nemen voor werken die ernstig zullen hinderen." Er staat "zullen", er staat toch niet "waarbij de onderneming ernstig wordt gehinderd". Er staat "zal worden gehinderd".

Ik vond dat een heel goede opening van jullie. Ik vond dat eigenlijk sterk. We geven het signaal aan de ondernemer om te komen werken. Je zult er last van krijgen, maar wij willen, anders dan in het verleden, dat je openblijft, dat je zoveel mogelijk je klanten verwittigt, dat je zoveel mogelijk nieuwe initiatieven neemt. Op die manier zorgen we ervoor dat die handelaar doet wat hij graag doet, namelijk ondernemen en voortwerken. Dat vind ik het sterke van jullie verhaal.

Natuurlijk heb je dan een probleem als dat wordt ingevoerd en dan is de keuze gemaakt. De oude wetgeving blijft uiteraard gelden voor iedereen waar de werken voor 1 juli zijn gestart. Is er dan een moeilijkheid? Neem gelijk welke andere maatregel. Ik kijk naar de Limburgers. De ontworpen zones zijn op een bepaalde datum ingevoerd en de mensen ervoor komen niet in aanmerking. Is dat niet hetzelfde? Is dat niet altijd hetzelfde? Leg mij dan uit hoe jullie vanaf nu in het parlement nog maatregelen gaan nemen. Ik blijf bij mijn punt: van in het

begin: de startdatum verschuiven is het probleem verschuiven, en is niet de oplossing voor dergelijke problemen. (*Applaus bij de N-VA*)

Güler Turan (sp·a): Beseffen wij wel met zijn allen welk signaal we nu uitsturen naar de handelaars die aan de werf van Antwerpen zitten, met het ene werk na het andere? Collega, uw zuurtegraad begrijp ik, want u bent zwaar gefrustreerd over wat er van het decreet is geworden. (*Rumoer bij de NV-A*)

De voorzitter: Als u allemaal begint te roepen, dan schors ik de vergadering.

Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp·a): Mijnheer de minister, u zegt dat het decreet bepaalt: “de werken die zullen hinderen”, dus in de toekomst. Dat decreet is van 6 juli 2016. U hebt dus een jaar de tijd gehad om met een maatregel te komen. Ik ben formeel: houd de datum van 1 juli aan. Die datum moet niet wijzigen, u moet gewoon zeggen dat de maatregel van toepassing is op alle getroffen handelaars. Wij gaan zo dadelijk een voorstel van resolutie indienen. Iedereen die hier vandaag de mond vol heeft van het stimuleren en ondersteunen van ondernemerschap, moet straks kleur bekennen.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Laat ons niet vergeten dat, vooraleer we de nieuwe hinderpremie unaniem hebben goedgekeurd, er berekend is dat door die nieuwe hinderpremie 2500 tot 4000 meer handelaars recht zouden hebben op die premie. Dat betekent 2500 tot 4000 handelaars meer die de premie krijgen zonder zelf de administratie te moeten doen. Het wordt veel eenvoudiger, waardoor de handelaars zich kunnen toeleggen op hun kerntaak, namelijk handel drijven en ondernemen. Minister, het is jammer dat er handelaars teleurgesteld zijn. Ik zou ook liever hebben dat de maatregel op iedereen van toepassing is, maar tenzij hier een pasklare en duidelijke oplossing waar iedereen achter staat zou kunnen zijn – die heb ik tot op vandaag nog niet gehoord – moeten we tevreden zijn met wat we hier vorig jaar hebben goedgekeurd. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik ben zeer tevreden met het decreet dat we hier hebben goedgekeurd. Ik herhaal voor de derde keer: ik ben ook zeer tevreden met de inhoud van uw besluit. Waar ik niet tevreden mee ben, is dat ik denk dat de woordjes “zullen hinder ondervinden” ook gelden voor mensen die getroffen worden door werken die vandaag aan de gang zijn. Als werken nog anderhalf jaar duren, dan “zullen” zij ook nog voor anderhalf jaar hinder ondervinden. Misschien is het een kwestie van semantiek of van juridische spitsvondigheid – en ik ben ook een jurist – maar op dit moment moet ik vanuit mijn Antwerpse hart spreken: de schade, de ravage bij de lokale handelaars is kolossaal. Mevrouw de Ridder, misschien moet u ook even bij de handelaars langslopen. Als het kan, wil ik graag met het parlement nadenken om daar een oplossing voor te vinden, maar opnieuw: mijnheer de minister, u hebt een goed besluit genomen en we kunnen alleen nog proberen om er nog een scherp randje van af te vijlen, zodat de handelaars die vandaag getroffen zijn, ook uitzicht hebben op de fantastische Vlaamse hinderregel. (*Opmerkingen van Annick De Ridder*)

De voorzitter: Wat is dat hier allemaal vandaag?

Het woord is aan mevrouw Van dermeersch.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): De schade bij de handelaars in Antwerpen naar aanleiding van al die werken is inderdaad enorm. Als

Antwerpenaar kan ik dat bevestigen. Minister, uw uitvoeringsbesluiten zijn inderdaad goed, maar ik blijf erbij: er is een enorme discriminatie waar u iets aan zou moeten doen. Ik geef het voorbeeld van de Leien in Antwerpen. Handelaar X op de Leien op huisnummer 13, die open gebleven is omdat hij zijn zaak niet kan sluiten voor 75 euro per dag, krijgt niets omdat de werken vóór 1 juli zijn gestart. Handelaar Y op de Leien op huisnummer 15 waar de werken voor zijn deur na 1 juli in het GIPOD-systeem zullen worden ingevoerd, krijgt 2000 euro als hij open blijft. Dat is een enorme discriminatie. Doe daar iets aan.

De voorzitter: Ik heb die vragen aanvaard op voorwaarde dat er niet over Antwerpen, maar in het algemeen wordt gesproken. Dat was heel duidelijk afgesproken. De volgende keer dat ik dit soort vragen nog krijg, weiger ik ze. *(Applaus bij de N-VA)*

De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tine Soens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de oproep van West-Vlaams gouverneur Decaluwe om de rekening voor reddingsoperaties op zee minstens gedeeltelijk te verhalen op jeugdbewegingen

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Voorzitter, collega's, minister, straks is het zomervakantie en dan vertrekken opnieuw een half miljoen kinderen en jongeren op kamp. We hebben alle twee in de jeugdbeweging gezeten, minister. Ik ga hier niet de discussie openen welke jeugdbeweging de beste is. De voorzitter en ik weten dat wel. Maar we zijn er alle twee van overtuigd dat een kamp eigenlijk het hoogtepunt is van het jaar. En elke week, elke vakantie, zetten vele jonge vrijwilligers zich in om vele kinderen en jongeren een fijne tijd te laten beleven.

Kunnen er soms fouten gebeuren? Tuurlijk. Moeten we jongeren op hun verantwoordelijkheid wijzen? Tuurlijk. En dat gebeurt ook. Maar een voorstel, zoals de gouverneur uit mijn provincie heeft gedaan, om de factuur van de reddingsoperatie dan maar door te sturen naar die jongeren, sorry, maar dat vind ik er echt over. Ik denk dat we dat absoluut niet mogen doen.

Minister, ik heb eigenlijk maar één vraag voor u. Hoe zult u ervoor zorgen dat kinderen en jongeren wel degelijk nog een fijne tijd kunnen beleven, zonder zich zorgen te moeten maken over dergelijke voorstellen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik dank u voor de vraag. Ik breng even de situatie van vorig weekend in herinnering. We hebben het allemaal in het lang en in het breed kunnen lezen in de pers. Een jeugdbeweging kwam aan in Oostende, dacht dat het water veilig was om pootje te baden of zelfs te zwemmen – het is blijkbaar een plek in Oostende waar dat jammer genoeg wel meer voorkomt.

Voorzitter, het mag wel over Oostende gaan, over de jeugdbewegingen en de gouverneur van West-Vlaanderen.

Nee, alle gekheid op een stokje. Men heeft te laat gezien dat het eigenlijk niet kon en niet mocht. De rode vlag was wel gehesen, maar door het feit dat er ook al andere mensen in de zee waren gaan zwemmen, dacht men: 'Het zal wel gaan.'

De jeugdbeweging heeft dan zelf wel nog op tijd kunnen ingrijpen om de jongeren uit het water te halen. Een aantal van hen zijn inderdaad door een interventie van de redders uit het water gehaald. En daar stopt het voor mij ook, net zoals bij u.

Ik denk dat die jongeren terecht zeker een berisping zullen hebben gekregen, onder hun voeten zullen hebben gekregen van de politie. Ik denk trouwens ook dat de ouders 's avonds zullen hebben gezegd: 'Wat hebben jullie uitgestoken?' Er zal dus wel een hartig woordje gepraat zijn.

Ik denk ook dat het daarbij moet blijven. Want de oproep van de gouverneur is voor mij een brug te ver, al kun je het vanuit zijn perspectief voor een stuk wel begrijpen. Hij zegt: 'Als dat nog eens gebeurt of zelfs in deze situatie, zullen we de factuur voor de reddingsoperatie dan maar aan de jeugdbewegingen doorsturen.' Dat werkt volgens mij niet. En ik wil het, als minister van Jeugd, ook niet geweten hebben. We voeren met deze Vlaamse Regering juist een beleid om onze vrijwilligers een hart onder de riem te steken. We weten dat die vrijwilligers in het jeugdwerk ook wel fouten kunnen maken. Het zijn duizenden groepen, honderdduizenden kinderen. Over diegenen waar alles goed verloopt, horen we niets. Er zijn inderdaad af en toe een aantal dingen die fout lopen. Maar dat gebeurt in de jeugdbeweging net zoals dat in het gewone leven gebeurt. En daarmee moeten we zonder meer leren omgaan. Een mens leert ook uit zijn fouten, zeker als hij daar nog eens op wordt gewezen door de politie of door vrienden of familie.

Dat moet volstaan, samen met het feit dat de nationale leiding van die verschillende jeugdbewegingen wel degelijk via vorming inzet om dit soort dingen te voorkomen. Water, vuur, hoogte en verkeer zijn een aantal risicofactoren die altijd maar terugkomen in de vorming van leiders van jeugdbewegingen. En dat moet volstaan.

Wat zal ik dus doen om ervoor te zorgen dat die kinderen en jongeren een goed kamp kunnen hebben? Ik zal ervoor zorgen dat we het kampcharter dat we hebben getekend deze week, met de plaatselijke overheden, met de jeugdverblijfcentra, met de jeugdbewegingen, de jeugdsector in het breed, kunnen toepassen. En die veiligheidsvoorzieningen zitten daar ook in. Dat is genoeg. Zo kunnen die jongeren waarschijnlijk een zorgeloze zomer tegemoet gaan. En zo hoort het ook. (*Applaus*)

Tine Soens (sp-a): Ik dank u voor uw duidelijk antwoord, minister. Ik ben blij dat u dat voorstel heel duidelijk afwijst. Ik hoop dat straks ook alle andere fracties in dit parlement dit zullen doen.

Het kampcharter is natuurlijk een heel goede maatregel. U weet dat wij daarvan voorstander zijn. We moeten vertrouwen geven aan onze jongeren. Ze verdienen dat ook. Jongeren vandaag moeten bezig zijn met de voorbereiding van hun kamp, met de voorbereiding om die kinderen en jongeren een leuke tijd te laten beleven, en niet met regeltjes, boetes en procedures.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik sluit me inderdaad graag aan bij deze vraagstelling, zeker op dit moment, nu we aan de vooravond van de vakantie staan, met de vele fantastische jeugdkampen die op de agenda staan van vele jongeren en ouders. Ik wil dan ook eerst mijn appreciatie nog eens uitdrukken voor het engagement van de vele jongeren in het jeugdwerk.

De uitspraak van gouverneur Decaluwé was, met dat in het achterhoofd, op zijn minst een beetje ongelukkig te noemen en zeker geen goed voorstel. Maar de boodschap achter de uitspraak is er wel niet minder belangrijk om geworden. Hij wil namelijk aandacht vragen en iedereen waarschuwen voor de gevaren die de zee in zich heeft.

Minister, daarom toch even een vraagje. Gouverneur Decaluwé heeft een vormingsinitiatief aangekondigd. Vele jongeren komen maar af en toe aan zee, voor een kamp, en missen zulke vormingsinitiatieven misschien. Ik stel me dan

ook de vraag of een sensibiliserende brochure – bijvoorbeeld verdeeld via de kampeigenaars op het moment dat ze hun kampplaats reserveren of als ze aankomen – niet een krachtiger instrument kan zijn. Elke kampplaats heeft haar eigenaardigheden. Misschien kan zo'n brochure een sterk instrument zijn en de jongeren positief benaderen. Minister, wenst u aan zo'n vormingsinitiatief en sensibiliserende brochure mee te werken?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, collega's, minister, het was vorig weekend ongetwijfeld flink schrikken voor de Chirogroep die dit heeft meegemaakt, voor de leiding en voor de ouders. Als men zoiets meemaakt – en dat wens je niemand toe –, is dat zeer beangstigend.

Ik wil twee dingen zeggen. Wat die groep jongeren is overkomen, is niet enkel een kwestie van jeugdbewegingen, er zaten ook andere mensen op dat moment in de zee. Een dag later zijn er weer twee mensen van diezelfde plek gehaald omdat ook zij niet duidelijk konden zien of ze er wel of niet mochten zwemmen. Ik steun zeker het voorstel van mevrouw Rombouts om ervoor te zorgen dat we jongeren en jeugdbewegingen informeren wat ze waar wel en niet mogen doen, maar het probleem is duidelijk breder dan dat.

Voorts zou ik u, minister, toch in dit parlement nog willen danken voor uw reactie. Ik heb dat ook al gedaan op de sociale media. Ik vond uw reactie als minister de enige terechte reactie. Namelijk: jongeren moeten zich volop kunnen ontwikkelen, moeten kunnen groeien, moeten fouten kunnen maken, ze mogen daarop terechtgewezen worden, maar ze mogen nooit de dreiging voelen van enorme geldboetes. Dat helpt niemand verder. Dus: goede reactie, minister.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Voorzitter, ik ben ook heel blij met de vraag van collega Soens. Ik denk dat we allemaal heel erg geschrokken zijn door het voorval.

Het spreekt voor zich dat we respect moeten hebben voor het jeugdige engagement van de jongeren in talrijke leidingploegen in heel Vlaanderen. We geven binnen ons jeugdwerk al op vroege leeftijd heel veel vertrouwen en verantwoordelijkheid. Ik wil ervoor pleiten omdat vooral zo te houden en ook te stimuleren.

Aan de andere kant kunnen we niet ontkennen dat jeugdbewegingen een organisatie- en toezichtsplicht hebben. De leiding moet voorzien in gezonde en veilige activiteiten. Ik begrijp wel de bekommernis bij de gouverneur.

We staan aan de vooravond van de zomervakantie met de vele kampen. Een verhoogde waakzaamheid bij de koepels en in de leiding is zeker op zijn plaats.

Ik had nog een bijkomende vraag, minister, maar ik heb begrepen dat u intussen daarop geantwoord hebt via het kampcharter. Ik sta volledig achter uw mening.

Minister Sven Gatz: Dank u wel voor de kamerbrede steun. Ik moet alleen de vraag rond extra vorming nog beantwoorden. Kijk, ik vind het helemaal niet verkeerd dat de gouverneur, als ik goed ben ingelicht, in contact zal gaan met de nationale koepel van de jeugdbeweging waar het over gaat, om op die manier nog eens de puntjes op de i te zetten. Het is ook nog eens een aanscherpen van de nationale koepels in het algemeen om zich daarvan bewust te zijn.

Ik denk niet dat het zinvol is om daar nog extra vorming rond te organiseren. Zoals ik net al zei, zitten water, vuur, hoogte en verkeer wel degelijk in de algemene leidersvorming. Voor groepen die op kamp gaan in de omgeving van of

naar de zee kan het deel uitmaken van het onthaalbeleid van de gemeente. Dat staat ook in het kampcharter. Voor de rest, nogmaals, moeten de nationale koepels – en geloof me, ze doen dat – aan de leiding die nu op kamp gaat, duidelijk maken waar ze moeten op letten.

Mijn zoon is gewestleider of districtscommissaris van een jeugdbeweging met een hele reeks groepen. Tegenwoordig moeten ze heel wat zaken ondertekenen. Ook binnen de jeugdbeweging zelf: dat men voldoende volwassenen heeft, dat men hierop let, dat men daarop let. Dat is veel meer dan in mijn tijd en ik zal u maar niet vertellen wat ik toen allemaal heb uitgespookt bij de jeugdbeweging, en ik wil het van mevrouw Rombouts en mevrouw Soens ook niet weten. *(Opmerkingen. Gelach)*

Alle gekheid op een stokje, men besteedt daar zeer veel aandacht aan, men zal dat zeker nu op basis van deze feiten extra mee in de vorming en informatie opnemen. Dat neemt niet weg dat zich in de toekomst nog dergelijke zaken kunnen voordoen. De jeugdbewegingen weten in elk geval waar ze aan toe zijn, de leiding is goed gevormd en verantwoordelijk. Zij zullen op die manier de beste omstandigheden voor een goed zomerkamp kunnen creëren.

Tine Soens (sp.a): Minister, ik heb alleen goede herinneringen aan de Chiro en ik ben blij dat ik bij de collega's eenzelfde geluid hoor. Dat is een belangrijk signaal aan de gouverneur en aan de jongeren dat we trots zijn op ons jeugdwerk en vertrouwen hebben in al die jonge mensen die week in week uit zoveel engagement tonen om andere kinderen en jongeren een fijne tijd te bezorgen. Ik ben blij dat we het daar unaniem over eens zijn. Ik wens de jongeren die binnenkort op kamp vertrekken een heel fijn kamp. *(Applaus bij sp.a en bij Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de afstemming van de levensbeschouwelijke vakken op de eindtermen, naar aanleiding van het schrappen van de evolutieleer uit het Turkse onderwijsleerplan

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik heb het even nagekeken: u wordt vandaag 50 jaar en u bent vandaag ook exact 10 jaar minister. U bent dus Sarah. Volgens de Hebreeuwse Bijbel bent u een oermoeder, en dat brengt me naadloos bij mijn vraag. Ik kan daar ook niets aan doen, ik lees dat en ik zou dat nu letterlijk kunnen interpreteren, want daar gaat het vandaag over. Het gaat over wat er letterlijk is opgenomen inzake levensbeschouwingen. De president van Turkije himself schrapt eigenhandig de evolutieleer uit het middelbaar onderwijs. Hij schrapt dat omdat hij het controversieel vindt en omdat de hersenen van de Turkse tieners niet kunnen verwerken wat er in die evolutieleer staat. Dat is toch wel heel bizar, want in de eindtermen van de lagere school in Vlaanderen staat al dat men een aantal basiszaken zou moeten kennen, en zeker ook in het secundair onderwijs.

Sommigen vragen zich misschien af wat dat met Vlaanderen te maken heeft. We stellen vast dat in de levensbeschouwelijke vakken, zeker bij de islam, de handboeken en leerplannen rechtstreeks uit Turkije worden binnengebracht. Vlaamse scholen worden dan geconfronteerd met het probleem waarbij Vlaamse leerkrachten in de wetenschapsvakken worden geconfronteerd met leerlingen die zeggen dat Darwin en de evolutieleer niet bestaan, dat de aap er niet is geweest en dat God alles heeft geschapen.

Moet dat een probleem zijn? Ik stel vast een aantal godsdiensten daarmee overweg kunnen en zeggen dat die parallel naast elkaar bestaan: er is de wetenschap

en er is het geloof, de beleving. De vraag is echter hoe we ervoor kunnen zorgen dat beslissingen in het buitenland er niet toe leiden dat in Vlaamse scholen de eindtermen worden bedreigd of zelfs gecensureerd of dat collega's van andere vakken problemen krijgen om om te gaan met zaken die wetenschappelijk vastliggen, namelijk de evolutieleer.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Deze oermoeder groet u allen. Ik heb net bij het binnenkomen van het parlement een cadeautje gekregen van Sven De Leijer. Hij heeft me iets meer dan 120 kleine 'tomaat-crevitsjes' in marsepein cadeau gedaan. De parlementsvoorzitter zat vooraan en de parlementsleden zaten erachter. Mijn cadeautje staat hiernaast, al wie graag marsepein eet en honger heeft, kan straks een stukje oermoeder opeten.

Mijnheer Daniëls, uw vraag heeft een bijzonder ernstige en terechte ondertoon. Ik heb me daar wellicht niet over uit te spreken, maar ik betreur enorm de berichten die uit Turkije komen. Maar wij zijn wel degelijk beschermd. Het is zo dat leerlingen recht hebben om les te krijgen over hun levensbeschouwing in onze scholen maar in onze Codex Secundair Onderwijs en in onze regels over het basisonderwijs staat heel duidelijk dat die levensbeschouwing nooit in strijd mag zijn met onze eindtermen. De evolutietheorie – ik noem het geen leer meer maar een theorie – maakt absoluut onderdeel uit van de ontwikkelingsdoelen en van de eindtermen in het secundair onderwijs.

Dit betekent dus dat ik het helemaal niet zal aanvaarden mochten deze zaken binnenkomen in onze scholen. Ik heb vorige week toevallig de inspecteurs islamonderwijs bij mij gehad. Ze hebben met handen en voeten aan mij uitgelegd hoe ze zich zullen inspinnen en zich vandaag al inspinnen om ervoor te zorgen dat de rechten en vrijheden, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens maar ook de eindtermen worden gerespecteerd. Dat is ook de reden waarom we op de administratie iemand extra hebben aangeworven om na te gaan of de leerplannen effectief voldoen. Ik ben in dezen natuurlijk ook gewaarschuwd na de communicatie van de voorbije dagen, maar ik zal ook nog eens extra laten toezien dat het ook effectief zo gebeurt. De eindtermen zijn, wat dat betreft, bijzonder helder, en ze moeten worden gerespecteerd.

Koen Daniëls (N-VA): Ik denk dat we allemaal hiermee kunnen instemmen en dat we ervoor moeten zorgen dat de eindtermen overeind staan en boven levensbeschouwelijke ideeën staan. Anders wordt het wel heel moeilijk om in onze huidige maatschappij wetenschappelijk bewezen zaken overeind te houden bij de jongeren.

Minister, u zegt dat u absoluut zeker wilt zijn dat de leerplannen worden gecontroleerd, maar daar is er natuurlijk wel een probleem, omdat de leerplannen worden opgesteld ook door de levensbeschouwelijke entiteiten zelf, en de levensbeschouwelijke inspectie gaat dan haar eigen werk controleren. Er is een verschil tussen wat in een leerplan staat en wat in die klassen gebeurt. Daar gaat het over: wat gebeurt er in die lessen in die klassen?

Minister, ik denk dat we misschien een stapje verder moeten gaan en alle levensbeschouwingen rond de tafel zetten – andere collega's hebben dat ook al geopperd – om aan hen eens te zeggen hoe we een aantal zaken opnemen in levensbeschouwing, en dat we niet afwijken van de eindtermen.

Hoe gaan we in de toekomst om met de gelijkstelling van diploma's uit Turkije? Misschien moeten we dat eens gaan onderzoeken. Als we gaandeweg meer en meer van zulke zaken schrappen, wordt het wel moeilijk om de gelijkwaardigheid overeind te houden.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Collega's, minister, het punt is inderdaad: wat schrijft men in de eigen leerplannen en welk controlemiddel hebben we om daarop te kijken? Ik ben zeer blij dat u zegt dat u er met de collega's van de levensbeschouwelijke inspectie een goede dialoog over hebt. Het is ook met hen dat we die dialoog zullen moeten voeren. Maar de vraag is inderdaad – en we hebben ze in de kerngroep eindtermen ook al eens aangeraakt – of we ook als parlement die dialoog niet moeten aangaan met mensen die met levensbeschouwing en met die leerplannen bezig zijn om na te gaan welke gemeenschappelijke sokkel, gebaseerd op wat we eigenlijk al hebben afgesproken over eindtermen en respect voor mensenrechten, zij kunnen inschrijven zonder dat we inbreuk plegen op hun grondwettelijke vrijheid van inrichting van de levensbeschouwing. Ik vraag me af of u zo'n dialoog samen met het parlement en met de mensen van de levensbeschouwelijke vakken ziet zitten. Kunnen we dat op korte termijn doen? Want het is in ieder geval geen nieuws dat ons goedgezind maakt.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Minister, we zijn inderdaad bezig met de actualisering van de eindtermen. Dat betekent dat wij als parlement en als overheid bepalen wat onze jongeren moeten kennen en dat we daarvoor ook subsidies geven. In een tijd van superdiversiteit en in een tijd waar zingeving en een bepaalde levensbeschouwing voor mensen als houvast heel belangrijk worden, zou het evident zijn dat we ook vanuit de gemeenschap, vanuit de samenleving, samen met de levensbeschouwingen, effectief definiëren wat jongeren moeten kennen en kunnen. Dan krijgen we een samenleving die rijker is en waar diversiteit geen probleem hoeft te zijn, met respect voor elke levensbeschouwing. Ik denk dat dat de taak is van een overheid anno 2017.

De voorzitter: De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): De vraag van de vraagsteller is zeer pertinent. Hij heeft het goed geschetst. U weet dat vooral de islam zich kant tegen de evolutieleer. Het komt inderdaad overgewaaid vanuit Turkije. Dictator Erdogan, naar het voorbeeld van Saoedi-Arabië, schrapt de evolutieleer eigenhandig. Dat Turkije islamiseert, tot daaraan toe, maar ook ons land islamiseert in ijltempo.

En we zien dat al in scholen waar het gemengd zwemmen een probleem is, waar onderricht van de evolutieleer geen evidentie meer is omdat moslimleerlingen er bezwaar tegen maken. Ondertussen rukt de islamisering in onze scholen ook verder op. Vorig jaar volgden al bijna 60.000 leerlingen islamonderwijs, dat is meer dan een verdubbeling op tien jaar tijd.

Minister, ik twijfel niet aan uw goede voornemens, maar ik kan u garanderen dat wat binnen de lessen islam in onze scholen verteld wordt, strijdig is met onze eindtermen en met de evolutieleer.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Ik denk dat de minister heel pertinent heeft gezegd dat rond de bekrachtigde eindtermen en ontwikkelingsdoelen geen compromis kan worden gesloten, dat staat buiten kijf. Het overleg dat er geweest is met de inspectie gaat dezelfde richting uit.

Ik stel vast dat de handboeken die hier worden gebruikt, bijna allemaal in het buitenland worden gemaakt, en dat er tot nu toe geen Vlaamse uitgeverijen zijn gevonden om ook handboeken voor islamitische godsdienst bij ons te maken. Daar ligt nog werk, volgens mij. De minister kan dat uiteraard niet opleggen,

maar misschien kan dat toch nog op een of andere manier ter sprake worden gebracht of gefaciliteerd. Misschien kan er bij de Vlaamse uitgeverijen een bereidheid worden gevonden om mee die boeken uit te geven. Als men die boeken uitgeeft, betreft men daar ook mensen bij en is er dus een inhoudelijke toetsing. Dat is dus ook een werkpunt voor de nabije toekomst.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor de aanvullingen. Ik zie zelf vier grote uitdagingen waar we voor staan.

Wat de regels betreft, kan ik niet duidelijker zijn dan wat ik daarnet heb gezegd. De leerplannen van de lessen levensbeschouwing die niet door ons worden gemaakt, maar door de levensbeschouwing zelf, mogen niet afwijken van de eindtermen. En de evolutietheorie staat in de eindtermen. De regels zijn dus duidelijk en worden ook gecontroleerd.

Daarenboven is de islaminspectie vorige week ook akkoord gegaan dat er een marginale toetsing gebeurt van de leerplannen door haar – Lieven Viaene was er ook bij. De afspraak is gemaakt dat er getoetst wordt, en dat als er problemen zijn, er ook effectief over die problemen wordt gesproken. Ik volg dat van heel nabij op omdat het mij ook bekommert, en ik wil ook klare afspraken met mijn inspectie en met de mensen van de administratie die erbij zijn gekomen.

Wat zijn nu de grote uitdagingen? Ten eerste – u hebt het zelf gesteld – de klaspraktijken: kunnen wij als overheid overal controleren wat er in de klas gebeurt? Nee, maar de directeur is eerste evaluator, en hij kan ingrijpen. Dat weten de directies ook. De inspectie islamonderwijs heeft ook gezegd dat ze er zeker mee akkoord zou gaan als wij nog eens de directies van de scholen aanspreken dat de directeur daar effectief op kan ingrijpen. De inspectie wil het ook weten en is bereid om de verantwoordelijkheid te nemen ten aanzien van de leerkracht die verantwoordelijk is voor wat afwijkt van de eindtermen.

Ten tweede, collega De Ro: wat u stelt, is ook een uitdaging. Natuurlijk wil ik het gesprek faciliteren tussen onze inspectie, de levensbeschouwingen, het parlement en mezelf. Ik wacht daar echter niet op om met onze inspectie samen te zitten en ook om met al onze levensbeschouwingen rond de tafel te gaan zitten om te bekijken hoe we de interlevensbeschouwelijke dialoog vorm kunnen geven. Dialoog betekent dat je gezamenlijke doorsnedes gaat zoeken waarrond je samen hetzelfde wilt. Dat is niet hetzelfde als levensbeschouwing, ethiek en filosofie (LEF) – want dat is natuurlijk ook een debat dat we zouden kunnen openen – maar vanuit de eigen levensbeschouwing vind je altijd gelijkheid tussen de levensbeschouwingen onderling. Ik wil dat faciliteren en iedereen uitnodigen, maar ondertussen zijn wij ook op een vrij hoog tempo met ons kabinet aan het vergaderen met zeker de islaminspectie om hen net tot die openheid en transparantie te brengen.

Ten derde is er het groot probleem dat ook collega Kennes aanbrengt. U moet eens zoeken naar handboeken die een vertaling zijn van de leerplannen. Ik word er vaak op aangesproken: mensen zeggen me dat er plots honderd nieuwe handboeken zijn als er nieuwe leerplannen zijn. Dit is net een knelpunt als het gaat over het islamonderwijs: er is een nieuw leerplan, maar wat is er aan nieuwe handboeken? Bijna niets. Het zou dus goed zijn mocht er vanuit de levensbeschouwing zelf enig enthousiasme zijn om te zorgen voor eigentijdse handboeken die ook duidelijk maken dat er geen afbreuk wordt gedaan aan onze eindtermen. Ik probeer daar ook te faciliteren, maar we hebben op dat vlak nog wel een weg te gaan.

De laatste uitdaging betreft de gelijkstelling van de diploma's – collega Daniels heeft het al aangehaald.

Ik ben op dit ogenblik de globale toets aan het doen, want ook inzake taalkennis is er daar wel een probleem. Als je diploma volledig is gelijkgeschakeld of op een klein detail na niet is gelijkgeschakeld, dan kan je een of twee modules volgen in een centrum voor volwassenenonderwijs en dan krijg je een volwaardig diploma, terwijl niet eens is bewezen dat je de taal goed kent. Ook daar zijn er dus nog een paar problemen uit het verleden, die we moeten oplossen en die zeker pertinent zijn om de garantie te hebben dat onze eindtermen worden gerespecteerd.

Elk nadeel heeft echter zijn voordeel. Het grote voordeel van de uitspraak die ik heb gehoord uit Turkije, is dat we nog meer gedreven zijn om er net voor te zorgen dat er op geen enkele wijze via levensbeschouwing afbreuk wordt gedaan aan de manier waarop leerlingen bij ons de eindtermen moeten naleven. Dat hoeft trouwens helemaal niet in conflict te zijn met elkaar: kijk hoe de katholieke godsdienst ermee omgaat. Dat is geen enkel probleem. Er is een verschil tussen een letterlijke interpretatie en de wijze waarop bij ons de eindtermen worden vormgegeven. Ik zal daar dus nauwlettend op toezien. Ik sluit niet uit dat er in een klas soms eens iets misloopt, zoals dat op veel plaatsen gebeurt, maar we hebben de instrumenten en we hebben de hefboomen om daar heel kordaat op in te grijpen. (*Applaus bij CD&V*)

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik noteer een aantal zaken. Eindtermen, dat zijn die minima waarvan wij overtuigd zijn dat ze nodig zijn om in onze maatschappij goed te kunnen meedraaien. Ik denk dat het signaal dat we hier eigenlijk kamerbreed geven, duidelijk is: we tolereren niet dat er op dat punt andere zaken, andere doelen uit levensbeschouwingen worden ingebracht.

De heer Kennes onderschreef wat ik ook aanhaalde met betrekking tot die buitenlandse vertaalde handboeken. We hebben nood aan die vertalingen. Waarom zijn ze er nog altijd niet? Dan denk ik dat we daarop een beetje moeten aandringen. (*Opmerkingen van minister Hilde Crevits*)

Er is natuurlijk een verschil tussen een handboek, een doel en wat er in die klas gebeurt. Daar zit immers eigenlijk het probleem: wat vertellen die leerkrachten? Minister, niet dat we daar directies op af moeten sturen, maar leerkrachten kunnen ook wel signalen geven en melden, en dan kan de inspectie misschien op afroep eens gaan kijken.

Ik ben ook blij dat u de gelijkstelling van diploma's aanhaalt.

Afsluitend: ik denk dat iedereen wel weet dat u niet letterlijk de oermoeder uit de Bijbel bent, maar momenteel bent u wel de minister van Onderwijs, en dat is wetenschap en zingeving samen in één. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Christian Van Eyken aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de vernietiging door de minister van de beslissing van verschillende faciliteitengemeenten rond Brussel om een taalregister aan te leggen

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

Christian Van Eyken (UF): Collega's, minister, vrijdag las ik in de berichtgeving dat u hebt gezegd de beslissingen van de faciliteitengemeenten uit de Rand om taalregisters aan te leggen, te zullen vernietigen. Ondertussen heb ik vernomen dat de beslissing tot vernietiging gisteren al is aangekomen in Sint-Genesius-

Rode. Collega's, waarover gaat dat allemaal? Om het verhaal kort te maken: alles is een beetje een uitloper van het arrest van 20 juni 2014, waarmee mevrouw Caprasso in Kraainem werd benoemd en de heer Thiéry in Linkebeek niet werd benoemd. Een van de beschouwingen in dat arrest van de verenigde kamers van de Raad van State betref de interpretatie van de taalwetgeving door die burgemeesters dat, als iemand er eenmaal voor heeft gekozen om zijn documenten in het Frans te krijgen, hij die voor eens en voor altijd in het Frans krijgt. De Raad van State zegt anderzijds dat die omzendbrief-Peeters, die stelt dat men dat elke keer moet vragen, ook niet gaat. Men heeft dus een compromis gevonden: mensen mogen dit in het Frans krijgen als ze de aanvraag doen, maar die aanvraag moeten ze om de vier jaar hernieuwen.

Oké. Daarmee zijn een aantal gemeentebesturen vertrokken. In andere gemeenten dan Sint-Genesius-Rode zijn die beslissingen al voordien gebeurd. Dat zijn collegebeslissingen geweest, in Linkebeek in 2016, in Kraainem, Wezembeek-Oppem enzovoort. Minister, hoe denkt u dat de gemeentebesturen moeten omgaan met al die inwoners die vragen dat ze nu voor de komende vier jaar hun documenten in het Frans zouden verkrijgen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Van Eyken, mijn antwoord zal zeer eenvoudig zijn. U hebt zelf verwezen naar het arrest van de Raad van State. U hebt zelf vermeld dat een arrest van de Raad van State bestaat uit een overweging en een beschikking.

In het beschikkend gedeelte van het arrest staat niets over het punt dat u hier aanhaalt. Dat staat in de overwegingen, wat een heel ander gedeelte is. Ik ben geen juriste, maar we moeten ons allemaal houden aan de rechten en de wetten die in dit land gelden.

In vijf van de zes faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand zijn beslissingen genomen om taalregisters op te richten. Ik kan zeer duidelijk stellen dat die beslissingen niet enkel strijdig zijn met de Grondwet, maar ook met de omzendbrieven en met de taalwetgeving. Dat is duidelijk.

U kunt me vragen hoe ik ervoor wil zorgen dat de Franstaligen in de faciliteitengemeenten hun documenten toch nog in het Frans kunnen krijgen. Mijn antwoord is heel simpel. Dat kan op de manier waarop het tot op de dag van vandaag is geregeld. Elke keer als ze een document in het Frans willen ontvangen, moeten ze daar opnieuw om verzoeken. Ik wijk daar niet van af.

Ik sluit af met een boodschap die u kent – u zetelt tenslotte in het Vlaams Parlement. De faciliteitengemeenten liggen op Vlaams grondgebied en de Vlaamse wetten moeten daar worden nageleefd. *(Applaus bij de N-VA)*

Christian Van Eyken (UF): Minister, u hebt net verklaard dat er enerzijds een beschikkend gedeelte is en anderzijds consideraties zijn. Hoe komt het dan dat de Raad van State plots heeft geschreven dat het niet elke keer moet worden gevraagd? Dat staat erin. U hebt dat ook gelezen. In de consideraties bij het arrest staat effectief dat de inwoners van de faciliteitengemeenten dit niet automatisch krijgen en het gemeentebestuur een brief moeten sturen. Dat moeten ze om de vier jaar herhalen. Volgens u staat dat er niet in en steunt dit op niets. Ergens in het arrest staat dat ze die documenten kunnen ontvangen. Dat moet om de vier jaar worden gedaan. Dat is een manier om de Franstalige interpretatie niet te volgen, maar een gulden middenweg te vinden.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Mijnheer Van Eyken, u moet opletten, want u krijgt meer en meer een oud-strijdersallure. De taalvoorkeur vloekt gewoon met de Grondwet. U weet dat de Grondwet geen vodge papier is. Artikel 4 stelt dat de voorrangstatus in de faciliteitengemeenten naar het Nederlands gaat. Verder is er nog een koninklijk besluit van juli 1992 waarvan artikel 1 limieten oplegt aan de informatie in de bevolkingsregisters. De taalaanhangigheid hoort daar niet bij.

Minister, kunt u affirmatief overleg plegen met minister Jambon om bepaalde natte dromen van de heer Van Eyken droog te leggen? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, wie in een communautaire vrede in de Rand geloofde, is alweer een illusie armer. De carrousel draait en blijft draaien. Uw beslissing om het aanleggen van taalregisters te vernietigen, is vanzelfsprekend terecht. U houdt al even terecht vast aan de omzendbrief-Peeters. Wanneer Franstaligen in een Vlaamse gemeente overheidsdocumentatie in het Frans willen ontvangen, moeten ze dat telkens opnieuw aanvragen. Dat is volgens mij de logica zelve. Ik heb begrepen dat dit ook de houding van de Vlaamse Regering is.

Mijnheer Van Eyken, zolang er faciliteiten zijn, zal er nooit een pacificatie in de Rand zijn. Dat is mijn vaststelling. Misschien bent u, als lid van het Vlaams Parlement, goed geplaats om uw Franstalige vrienden in de Rand te zeggen dat wie in Vlaanderen woont, maar Nederlands moet leren. Dat is een evidentie. Doet u die oproep maar eens ten aanzien van de Franstaligen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Uiteraard betreurt ook de N-VA de aanleg van die taalregisters door een aantal faciliteitenbesturen. We vinden de manier waarop minister Homans hiermee omgaat, de logica zelve.

Mijnheer Van Eyken, ik wil u er ook hier nog graag eens aan herinneren dat faciliteiten voor Franstaligen bedoeld waren als integratiebevorderend en uitdovend instrument. Het aanleggen van taalregisters gaat daar lijnrecht tegenin. Het is duidelijk dat een aantal besturen en partijen in de Vlaamse Rand die communautaire vrede eigenlijk niet wensen en daarbij overtredingen van taalwet, Grondwet en omzendbrieven niet schuwen.

Minister, onze fractie staat pal achter uw aanpak in deze dossiers, een aanpak die u altijd hebt aangehouden, waarvoor dank. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Van Eyken, ik heb geprobeerd u duidelijk te maken wat een arrest van de Raad van State eigenlijk juist is. Er is een overwegend gedeelte en er is een beschikkend gedeelte. Inderdaad, in het overwegende gedeelte formuleert de Raad van State een aantal bedenkingen: je zou het zo of zo kunnen doen. Maar dat behoort niet tot de uitspraak. U weet zeer goed waarover het beruchte arrest-Caprassé ging. Dat ging over de niet-benoeming van een burgemeester. Punt. Over al de andere zaken staat er in het beschikkende gedeelte van het arrest van de Raad van State niets.

Mijnheer Doomst, ik ken het desbetreffende KB natuurlijk ook. Ik kan u geruststellen – maar ik denk niet dat u die vrees had –: minister Jan Jambon zit volledig op onze lijn. Daar moet u dus niets ergs van verwachten, als dat u kan geruststellen.

Mijnheer Janssens, u zei dat u hoopte op een pacificatie. Ik neem aan dat u dat met enige ironie zei. Ik heb die hoop al heel lang geleden opgegeven. Sinds ik

ben aangetreden als minister bevoegd voor – onder andere – het binnenlands bestuur, heb ik al heel wat meegemaakt met de faciliteitengemeenten. Wij hebben gestreefd, onder andere met de voordracht van de heer Ghequiere in Linkebeek, naar pacificatie. Maar elke keer opnieuw stoten we op een njet en wordt er meer olie op het vuur gegooid. Dat neemt natuurlijk niet weg, mijnheer Van Eyken, dat ik er altijd streng op zal blijven toezien dat de wetten, de Grondwet, de taalwetgeving en de omzendbrieven ook in de Vlaamse Rand en de faciliteitengemeenten zullen worden nageleefd. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

Christian Van Eyken (UF): Minister, u maakt opeens een hetze over die taalregisters, terwijl de beslissing om ze aan te leggen – in Drogenbos, waarvan men niet kan zeggen dat het een hooglopende communautaire gemeente is, in Linkebeek en in Wezembeek – al maanden geleden is genomen en dat u toen niet bent tussengekomen. Ze zijn daar niet over één nacht ijs gegaan. De secretarissen werden daarover geraadpleegd en hebben beslist hoe ze dat zouden doen. Men kan weten dat het Rijksregister werd geraadpleegd, en dat de Privacycommissie werd geraadpleegd over het aanleggen van die registers – en niemand heeft er opmerkingen over gemaakt. U hebt sindsdien nooit iets gedaan.

Mijnheer Janssens, in de aanloop naar de 11 juliviering is er bij minister Homans een communautaire koorts ontstaan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een aangepaste weginfrastructuur voor snelle elektrische fietsen (speedpedelecs)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, minister, ik ben in dezen een ervaringsdeskundige. Ik heb, inderdaad voorzitter, drieënhalve maand met zo'n speedpedelec of een snelle elektrische fiets van bij mij thuis tot aan het parlement gereden – we hebben nog altijd geen goed Nederlands woord, op een gegeven ogenblik werd het woord 'zoeffiets' gesuggereerd. Minister, ik denk dat u er samen met mij van overtuigd bent geraakt dat dit ook een sleutel zou kunnen zijn om het woon-werkverkeer te verduurzamen.

Mensen die elektrisch fietsen – en dan heb ik het niet enkel over de snelle elektrische fietsen, maar ook over de gewone elektrische fietsen – fietsen verder en kunnen grotere afstanden aan. En hun aandeel stijgt. Dat zie je ook in de verkoopcijfers van elektrische fietsen.

En dan gebeurt er af en toe wel eens een accident. Gisteren zijn nog een aantal cijfers naar buiten gekomen over fietsongevallen: 745 in 2016. Die cijfers zijn in het federale parlement gegeven. En dan zie je ook dat het aandeel van de elektrische fiets stijgt. Gisteren kwam het natuurlijk expliciet in beeld doordat er een fietsongeval gebeurde met een speedpedelec, waarbij blijkbaar – ik ken de casus niet helemaal – een onvoorzichtig inhaalmanoeuvre uitgevoerd is.

Het fietsvademeccum wordt aangepast, er zijn op dit moment informatievergaderingen over bezig. Er wordt gezegd dat het fietspad minimum 1,75 meter breed moet zijn, en 2,5 meter als het over een fietssnelweg gaat. Maar als we van die speedpedelec, die snelle elektrische fiets, echt een succes willen maken, denk ik dat we moeten proberen om voorop te lopen, wat men in een aantal buitenlandse en buitenlandse steden ook heeft gedaan. We moeten dus goed

kijken naar toekomstige evoluties. Minister, moeten we niet bij de heraanleg en renovatie van fietspaden, maar ook bij de aanleg van nieuwe fietspaden, zo veel mogelijk ruimte gebruiken en naar zeer brede fietspaden gaan, zodat we eventueel naar een trage en een snelle laan kunnen gaan waar het kan, om veilig fietsverkeer in de hand te werken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De recente gebeurtenissen hebben een beetje aanleiding gegeven, alleszins via de sociale media, tot een soort storm tegen de speedpedelecs, en anderzijds ook tot wat kritiek op de fietsinfrastructuur. Nu, ik heb mij bevraagd bij de politiezone en bij de burgemeester, en er was ten eerste geen speedpedelec bij betrokken. Het ging over een elektrische mountainbike, dus met een trapondersteuning, beperkt tot 25 kilometer per uur, en geen helmplicht. De betrokkene gebruikte blijkbaar wel geregeld een helm, maar was dat dramatisch genoeg op dat moment vergeten. Twee: de andere fietser is zelfs niet gevallen. De bestuurder van de elektrische mountainbike is degene die slecht ten val is gekomen, door de afwezigheid van een fietshelm, tegen een reling, met een dramatische afloop. Dat was het enige slachtoffer in dezen. En drie: de beheerder van de infrastructuur is de Vlaamse waterweg. Het gaat om een tweerichtingsfietspad van 2,5 meter breed, dus zelfs conform de nieuwe normen in het fietsvademecum.

De waarheid heeft haar rechten. Dit incident is echt geen reden om de elektrische fiets, of bij uitbreiding de speedpedelec, dan maar weg te gooien, samen met het badwater. Integendeel, ik omarm, samen met velen in dit parlement, de speedpedelec en de elektrische fiets als een belangrijk element in de modal shift. Want hoe gaan we anders die modal shift kunnen bewerkstelligen? Net dankzij die elektrische fiets bieden we een concurrentieel aanbod op het vlak van snelheid en comfort ten opzichte van de wagen.

Het fietsvademecum is rond. Daarin is de breedte van het fietspad afhankelijk van de intensiteit, of het eenrichtings- of tweerichtingsverkeer betreft, en het aandeel bromfietsen dat men verwacht. Daarvan is de breedte dus afhankelijk, waarbij men gaat van 3,5 tot 4 meter breedte die wordt aanbevolen. Dat zit dus wel goed voor nieuwe en aangepaste infrastructuur. We investeren resoluut in nieuwe fietsinfrastructuur, meer dan ooit tevoren. Maar altijd zal blijven dat we met elkaar rekening moeten houden. Net zoals dat geldt voor wagenbestuurders, geldt dat ook voor fietsbestuurders: houd rekening met elkaar, en dan raken we een eind verder. Maar ik weet dat ongevallen soms echt niet te vermijden zijn.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik volg u daarin wel, minister. En mocht ik de indruk gewekt hebben dat ik kritisch word over die speedpedelec: dat is absoluut niet het geval. Ik heb hem zelf getest, en het is een fantastisch vervoersinstrument. En ik volg u helemaal – dat is ook altijd mijn argumentatie als mensen zeggen dat die fiets behoorlijk snel gaat – dat het eigenlijk vooral afhankelijk is van degene die erop zit. Het is niet omdat mijn auto 120 kilometer per uur kan, dat ik daarom aan 120 kilometer per uur door een dorpskern begin te rijden. Je moet wel degelijk rekening houden met de anderen die gebruikmaken van – in dit geval – het fietspad.

Ik ben blij dat u zegt dat u dat blijft omarmen en stimuleren.

Minister, ik weet dat het nog altijd uw ambitie is om hoog in te zetten op fietsinvesteringen. We hebben daar geregeld discussies over gehad: haalt u die 100 miljoen euro of niet? Vandaag is dat mijn vraag niet. Mijn vraag is: moeten we toch niet een tandje bij steken met inhaalinvesteringen om de heel eenvoudige reden dat er toch nog behoorlijk wat fietspaden zijn die niet echt voldoen aan de normen opgelegd in het fietsvademecum? In de toekomst moeten we toch

kunnen vermijden dat er nog meer fietsongevallen gebeuren, zonder daarom te willen dramatiseren.

De voorzitter: De heer Van Campenhout heeft het woord.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Het ongeval dat is gebeurd, is natuurlijk absoluut te betreuren. Minister, ik volg u wel dat dit een gedeelde verantwoordelijkheid is. Men moet altijd rekening houden met de omstandigheden. In Antwerpen volgen wij al lang een draaiboek, waarbij dubbelrichtingsfietspaden zijn voorzien op snelle elektrische fietsen en ook op bakfietsen, want dat is ook een nieuwe realiteit. Wat we absoluut niet mogen doen, is de realiteit van elektrische fietsen ontkennen of ontmoedigen, integendeel. Met de fameuze knip in Antwerpen, blijkt de elektrische fiets voor veel mensen het geschikte alternatief voor de wagen. Mijnheer Rzoska, ik neem aan dat u zich daarbij kunt aansluiten.

In een vademecum moeten we wel rekening houden met de nieuwe mode van de elektrische fiets, maar het blijft wel altijd een verantwoordelijkheid. Het ongeval was zeer dramatisch. Ik ken de plek zeer goed, want ik heb er zaterdag nog gefietst in de prelude van het Belgisch kampioenschap. Een weggebruiker moet zich altijd aanpassen aan de omstandigheden, de infrastructuur en de andere weggebruikers. Er was hier een conflict van twee fietsers, voor alle duidelijkheid.

Martine Fournier (CD&V): Los van het accident met dramatische afloop, ben ik blij dat er hier opnieuw een vraag wordt gesteld over de fiets. Dat kan alleen maar het draagvlak en de promotie voor fietsen vergroten. Het is zeer belangrijk dat we de fiets een heel belangrijke plaats geven in het verkeer.

Natuurlijk moeten we heel veel aandacht hebben voor de veiligheid van alle soorten en alle types fietsen. We mogen geen te strenge normen opleggen voor het aanleggen van fietspaden. Ik ben al verschillende keren tussenkomen in de commissie over het aanpassen van het Fietsfonds. Als we te strenge normen opleggen, kan het gebeuren dat in een stadskern bijna geen fietspad meer kan worden aangelegd.

Een speedpedelec is een nieuw vervoersmiddel en dat vraagt een aanpassing van iedereen, maar niet iedereen is zich daarvan bewust. Misschien zou het niet verkeerd zijn om een sensibiliseringscampagne op touw te zetten om de fietsers en iedereen bewust te maken van het nieuwe vervoersmiddel, van de speedpedelec die zich in het verkeer begeeft.

Minister Ben Weyts: Een tandje bij steken, zeer graag. Ik heb de ambitie om aan meer dan 100 miljoen euro investeringen vanuit het gewest te geraken voor fietsinfrastructuur. Dat moet ons echt wel lukken.

We mogen niet te streng zijn. Het fietsvademeccum is in de eerste plaats een aanbeveling voor de lokale besturen. We trachten ons als Vlaamse overheid daar maximaal aan te houden, maar het is vooral een aanbeveling inzake de aanleg van fietspaden door de lokale besturen.

We wijzigen de subsidievoorwaarden voor het Fietsfonds. De criteria voor lokale besturen om in aanmerking te komen voor subsidies, worden verruimd. Zo maken we het gemakkelijker om in aanmerking te komen voor subsidie. Ook de kosten voor onteigening zullen we voortaan subsidiëren. Ik heb ter zake een ontwerpregelgeving, die wordt geagendeerd in de schoot van de Vlaamse Regering. Daarmee zullen we de lokale besturen aanmoedigen om te investeren in lokale fietsinfrastructuur. Ze zullen ruimere subsidiemogelijkheden krijgen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Van Campenhout, ik ben een groot pleitbezorger van de speedpedelec. Blijkbaar twijfelt u daaraan, maar u mag gerust eens kijken naar de vragen die we daarover hebben gesteld in de commissie. Ik heb zelf ook een experiment uitgevoerd, dus ik weet wel waarover ik het heb.

Ik ben het dus wel eens met mevrouw Fournier. Er komen heel wat nieuwe modellen op de weg. Er is ook de cargofiets, waar ik in een provinciestad als Lokeren stilaan meer mensen hun boodschappen mee zie doen. We zijn er allemaal voorstander van om de modal shift echt in de praktijk toe te passen. Het is inderdaad zaak dat we vooruit proberen te denken bij de nieuwe types van fietsen die op de markt komen en die worden gebruikt om iedereen op een veilige manier te laten deelnemen aan het verkeer. Een vooruitlopend beleid op dat punt is een van de elementen waardoor we er met zijn allen voor gaan kunnen zorgen dat we het aantal files en het aantal filekilometers naar beneden krijgen. Fietsen is een gezondere manier om zich te verplaatsen. Dus, collega's, als u op ongeveer 30 kilometer van dit huis woont, twijfel niet: een speedpedelec is wat u nodig hebt.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de stakingsacties bij De Lijn na het onderhandelen van de nieuwe cao

ACTUELE VRAAG van Annick De Ridder aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de door de vakbonden aangekondigde stakingsacties bij De Lijn tijdens het weekend van 1 juli

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de stakingsaanzegging bij De Lijn aan het begin van de vakantie-, festival- en soldenperiode

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Het is koekenbak bij De Lijn. Minister, vorige week donderdag hebben we nog een hele namiddagvergadering gewijd aan de toestand bij De Lijn. Toen zei de gedelegeerd bestuurder, Roger Kesteloot, nog dat er een draagvlak was voor de nieuwe cao, hoewel er wat gevoeligheden waren in verband met het eventueel in te voeren minimale dienstverleningsprincipe. Zijn woorden waren nog niet koud of er wordt een staking aangekondigd, en maar liefst over vier dagen gespreid, van vrijdagmorgen tot en met maandagavond. Mijn vraag is heel praktisch. Hoe wordt dat aan de reiziger, de gebruiker van trams en bussen van De Lijn, gecommuniceerd? De vakbond is immers zelf een beetje op zijn qui-vive. De vakbond roept op om geen vier dagen te staken, maar misschien maar eentje. Hoe weet de reiziger dan welk aanbod aan bus en trams er waar voorradig is?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Zowel de socialistische, christelijke als liberale vakbond heeft zijn leden opgeroepen om het werk stil te leggen voor vier dagen, van vrijdagochtend tot maandagavond, al wordt dat meteen genuanceerd. Ze roepen maar op om één dag mee te doen, maar het feit blijft dat de vakbonden in hun verklaring over de onderhandelingen over de cao oproepen om het werk neer te leggen. De Lijn zelf reageert eerder teleurgesteld. Roger Kesteloot wijst erop dat er wel degelijk een procent koopkrachtstijging op de onderhandelingstafel ligt, zowel met een eenmalige bonus als met een stijging van de lonen, en dat ook de tweede pensioenpijler wordt versterkt. Men betreurt dat die actie op dit moment wordt

georganiseerd. Het zijn de begindagen van de vakantie. De vakbonden zeggen zelf dat ze niet staken in volle zomerperiode, want – ik geef letterlijk de quote van de vakbonden – “dan raken we te weinig mensen”. We stellen vast dat de staking nu op een heel moeilijk moment gebeurt, namelijk in een weekend dat er enorm veel festivals worden georganiseerd en dat iedereen in vakantiemodus begint te gaan. Mijn concrete vraag is de volgende. We stellen vast dat vele reizigers gegijzeld zullen worden in onzekerheid, niet wetende of de bussen rijden of niet. Kunt u er nu al op toezien, gelet op de plannen die in de nieuwe beheersovereenkomst staan om werk te maken van een gegarandeerde dienstverlening – die plannen zijn nog niet volledig geregeld – zodat de mensen de garantie hebben om met het openbaar vervoer op zijn minst de grote publiekstrekkingen en de grote festivals te kunnen bereiken?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik begin waar mevrouw De Ridder is geëindigd: de stakingsaanzegging van De Lijn valt op een zeer slecht moment. Het is de vakantie-uittocht, er is sowieso al veel meer drukte op de wegen. Het is toch ook het begin van de solden. Heel wat mensen willen met de bus naar de stad en zullen dat niet kunnen doen tijdens het weekend. Er zijn ook de festivals. Ik zie elk jaar tientallen bussen aan het station in Leuven, richting Werchter.

Vorig jaar zijn er voor Rock Werchter bijna 160.000 – want er circuleren hier andere cijfers, ik heb het uit het jaarverslag gehaald – mensen, festivalgangers vervoerd op die enkele dagen tijd. Als die allemaal in hun auto kruipen, hebben we natuurlijk pas écht een groot probleem.

Ze zeggen wel: ‘Het is met vrijwillige chauffeurs, het zal wel loslopen.’ Maar de vakbonden geven dan weer andere berichten. Ik houd mijn hart toch vast. Ik wil niet te diep ingaan op de technische onderhandelingen, de cao die men bespreekt. Ik denk wel dat er onderliggend bij heel wat mensen van De Lijn, vooral de chauffeurs, wat wantrouwen begint te komen naar het beleid. Men is bang van een mogelijke liberalisering. Zullen ze nog relevant zijn? Enzovoort. We hebben het er in de commissie al voldoende over gehad. Wat vertrouwenwekkende maatregelen tussen het beleid en De Lijn zouden stilaan wel op hun plaats zijn. Want ik vrees dat we anders in de toekomst nog stakingen zouden kunnen krijgen. Minister, hoe zult u in de toekomst dergelijke stakingen vermijden?

Collega’s, minimale dienstverlening is één ding, maar het vermijden van stakingen is natuurlijk nog beter. De eerste en belangrijkste kwestie die we vandaag moeten weten, is: hoe zal voor de reizigers dit weekend de schade worden beperkt? Hoe denkt u dat, samen met De Lijn, aan te pakken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben en blijf behoedzaam in dezen. Vanzelfsprekend vormt een en ander voorwerp van overleg tussen de directeurs-generaal en het management van De Lijn enerzijds en de sociale partners anderzijds. Het politieke kader waarbinnen men spreekt, hebben we in de schoot van het parlement al herhaaldelijk besproken. Dat is namelijk de beheersovereenkomst, die nog maar zes maanden geleden is goedgekeurd, ook in de schoot van de raad van bestuur, door iedereen, behalve één sociale partner, namelijk het ACOD. Maar de andere sociale partners hebben dat goedgekeurd.

Wat staat er in die beheersovereenkomst? De intentie, de vaste wil en ambitie om van De Lijn een performante organisatie te maken, die klaar is om ook in 2020 nog de rol te vervullen van interne operator. Het is de overgang naar De Lijn 2.0, een efficiënte, sterke organisatie, waarbij – belangrijk in dezen – de reiziger centraal komt te staan. Die beheersovereenkomst is nagenoeg unaniem

goedgekeurd door de raad van bestuur. In die beheersovereenkomst staat trouwens ook dat men het interprofessioneel akkoord (IPA) zal volgen.

Daarom heeft de heer Kesteloot, directeur-generaal, ook een mandaat gekregen om te gaan spreken met de bonden. Maar niettegenstaande dat mandaat, niettegenstaande een duidelijk pakket aan maatregelen, zijn de sociale partners toch van tafel weggelopen. Dat vind ik ontgoochelend. Je spreekt met iemand met een duidelijk mandaat, met duidelijke, concrete maatregelen die op tafel liggen en toch is men van tafel weggelopen. Dat betreurt ik, vooral gelet op de wetenschap dat nog maar net in het kader van de beheersovereenkomst het principe is goedgekeurd om de reizigers centraal te stellen. En nu laat men de reiziger dan eigenlijk toch in de steek, in plaats van die centraal te stellen.

Wat ook in die beheersovereenkomst vervat zit, is de ambitie inzake een gegarandeerde dienstverlening. Men is daar momenteel al mee bezig. Men heeft per regio al aangeduid welke de prioritaire vervoersassen zijn. Dus wat is ons idee? Ervoor zorgen dat je te allen tijde de beschikbare mankracht in eerste instantie concentreert op prioritaire assen, in plaats van verspreid en versnipperd, met hier en daar een bus die wel rijdt en 'je moet een beetje gokken' en 'je ziet wel wat er je te wachten staat'.

Nee, prioritair uw beschikbare mankracht concentreren op prioritaire assen. Die zijn nu aangeduid. We zijn natuurlijk een beetje in snelheid genomen door deze actie. Desondanks heb ik De Lijn gevraagd om, één, conform het principe dat vervat zit in de beheersovereenkomst en dat we nu al trachten te realiseren, te concentreren op die prioritaire assen, twee, te concentreren op de festivals, drie, te concentreren op de kusttram en vier, wat Antwerpen betreft, gelet op de minderhindermaatregelen en de zogenaamde knip en de effecten daarvan, te concentreren op Antwerpen. Dat zijn de vier vragen die ik rechtstreeks heb gesteld. De Lijn zal er maximaal werk van trachten te maken. Maar je moet natuurlijk mensen hebben die beschikbaar willen zijn en die willen rijden.

Ik twijfel er niet aan dat die er zullen zijn, dat die mensen van goede wil die de reiziger effectief centraal willen stellen, en effectief willen dat De Lijn een performante organisatie is, klaar voor deze en misschien volgende eeuwen, er zijn en dat zij daaraan willen meewerken. Ik dank hen daar al op voorhand voor, voor het feit dat velen opnieuw beschikbaar zullen zijn en dat ze ervoor zullen zorgen dat de reiziger kan beschikken over de dienstverlening van De Lijn.

De aankondiging zal natuurlijk gebeuren door De Lijn zelf, via sociale media, via de website, via de lokale borden waar mogelijk. We doen het maximaal mogelijke om ervoor te zorgen dat de reiziger centraal komt te staan, eerder dan dat de reiziger in de kou komt te staan.

Marino Keulen (Open Vld): Die minimale of gegarandeerde dienstverlening is ook voor mij zeer belangrijk, minister. Vandaag in Vlaanderen – maar dat voelt iedereen aan – bestaat bij brede lagen van de bevolking een allergie voor staken. De idee leeft – terecht of ten onrechte – dat bij de openbare diensten te veel wordt gestaakt. Voor de geloofwaardigheid van die openbare diensten is het cruciaal dat er in de toekomst zoiets bestaat als een minimale of gegarandeerde dienstverlening.

Mensen hebben recht op staken, dat is een grondwettelijk recht, daar mogen we niet aan tornen. Mensen hebben ook het recht om op hun werk of school te geraken. Het klassieke woon-werkverkeer en woon-schoolverkeer, zeker tijdens de spitsuren – en alle beschaafde buurlanden kennen dat systeem van gegarandeerde dienstverlening –, moet kunnen doorgaan. Het is hoog tijd voor de geloofwaardigheid van onze openbare diensten om ook hier met een dergelijk systeem uit te pakken en om dat operationeel te maken.

Annick De Ridder (N-VA): Minister, ik ben blij dat u benadrukt hoe belangrijk die gegarandeerde dienstverlening is, maar belangrijker nog dat u de reiziger centraal stelt. Ik vind het een goede zaak dat die prioritaire vervoersassen zullen worden toebedeeld, alsook de kusttram, de festivals uiteraard en last but not least de Antwerpse werfomgeving, zeer belangrijk om te horen.

Ik verneem via de pers dat de bonden benadrukken dat ze deze keer geen werkwilligen zullen tegenhouden om naar hun werk te gaan, dat ze ook geen 'piketten' en blokkades zullen oprichten. Dat is een heel belangrijk signaal. Ik hoop dat dat dit weekend in de feiten wordt gevolgd.

Er rest mij nog enkel die chauffeurs te bedanken die werkwillig zijn, voor hun inzet en verantwoordelijkheidszin. (*Applaus bij de N-VA*)

Karin Brouwers (CD&V): Ik zal beginnen waar mevrouw De Ridder geëindigd is. Ik hoop inderdaad dat er veel chauffeurs bij De Lijn zijn, zeker in onze streek, met een hart voor muziek. Dat hoop ik echt, en dat de festivalgangers worden geholpen.

U hebt een aantal belangrijke punten opgesomd, minister, onder andere een minimale dienstverlening 'avant la lettre' die we nu al eens gaan toepassen, die nog maar net in de beheersovereenkomst is opgenomen en in het ondernemingsplan. Het is te hopen dat het allemaal nogal meevalt.

Maar ik heb toch het gevoel dat de vakbonden zeer, zeer kwaad moeten zijn, maar ik kan er mijn vinger niet opleggen. Misschien heeft het allemaal te lang geduurd? Men weet al van in januari wat de marges van het interprofessioneel akkoord waren. Wat is er nu precies aan de hand? Dat is toch iets om over na te denken, want ze hebben blijkbaar zelfs geen betaalstaking overwogen. Dat zou nog sympathiek geweest zijn. Laat de mensen een dag gratis op de bus, dat was nog sympathiek geweest. Neen, meteen de harde charge, waar de Vlaming inderdaad zo stilaan zijn buik van vol heeft.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega's, als er iemand is bij wie de reiziger centraal staat, dan is het wel bij de chauffeurs van De Lijn. Die willen niet liever dan de reiziger vlot en veilig van A naar B vervoeren.

Het moet gezegd, en het is ook geen toeval, dat de drie vakbonden samen hebben besloten om te staken. De omstandigheden waarin de chauffeurs hun job moeten doen, worden steeds moeilijker. De druk neemt toe. Rij- en rusttijden worden niet altijd gerespecteerd. Er blijven klachten komen over bijvoorbeeld een gebrek aan sanitaire voorzieningen. Als dan ook nog een afgesproken – beperkte – koopkrachtverhoging op de helling komt te staan, begrijp ik dat ook voor hen de emmer vol geraakt.

Ik hoop, minister, dat de directie erin slaagt om een vertrouwenwekkend signaal te geven, omdat uiteraard niemand voor zijn plezier staakt. Het is zeker geen goede zaak voor de reiziger. Ik ben ervan overtuigd dat de chauffeurs niet liever willen dan terug achter het stuur te kruipen om de mensen te vervoeren.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, minister, het ligt misschien wat gevoelig om hier nu zware uitspraken te doen, maar ik denk dat het inderdaad van belang is dat we altijd blijven kijken naar wat die mensen op tafel leggen. Ze doen dat vrij open en transparant, we weten dus meteen wat hun bezwaren zijn. Ik hoop samen met u dat men tot een vergelijk komt. Niemand heeft er immers baat bij dat op een moment dat vele duizenden mensen voor hun plezier naar een festival

of naar een stad gaan voor inkopen, niet kunnen rekenen op een vlotte busverbinding. Ik hoop dat men tot een oplossing komt zodat de soep niet zo heet wordt gegeten als ze wordt opgediend.

Minister Ben Weyts: Dat laatste hoop ik vanzelfsprekend ook. Ik heb alle begrip voor de bezorgdheden van chauffeurs en anderen maar wij willen net De Lijn klaarstomen voor 2020, zodat zij ook dan de interne operator kan zijn conform de Europese regelgeving in dit land. Het alternatief zou zijn dat De Lijn gewoon haar functie verliest – dat zou pas een gigantische impact hebben op jobs.

We moeten soms moeilijke beslissingen nemen. Het is juist dat er een beetje flexibiliteit wordt gevraagd, maar de hervormingen die op tafel liggen, richten zich vooral op het management en in mindere mate op de bedienden, maar dus niet op de chauffeurs. Zoals de bonden ook hebben gevraagd, zullen er minder directeurs zijn. Een kleiner waterhoofd is de ambitie van de hervormingen die nu op tafel liggen. Ik hoop dat die geruststellende woorden ook de chauffeurs bereiken want wij hebben absoluut het beste voor met De Lijn. Wij willen net dat het een performante organisatie wordt, die klaar is voor de volgende jaren.

Marino Keulen (Open Vld): Inderdaad, een performante organisatie. Ik denk dat het goed is om dinsdag na de staking eens te kijken hoeveel stakers er waren bij de pachters, de onderaannemers van De Lijn en hoeveel stakers er waren bij De Lijn zelf. U zult dan vaststellen dat dat aandeel bij de pachters gevoelig lager ligt. Nochtans, mijnheer Vandenbroucke, zitten zij met dezelfde emmer. Maar men staakt nu eenmaal gemakkelijker in openbare diensten, en dat voorbeeld zullen we opnieuw kunnen leveren dinsdag, na de staking.

Minister, de reiziger moet centraal staan. We geven De Lijn veel geld: 1 miljard euro. U maakt er een performante organisatie van met minder management en meer investeringen op de werkvloer. Laat dat ook de boodschap aan de vakbonden zijn. (*Applaus bij Open Vld en bij de N-VA*)

Annick De Ridder (N-VA): Mijnheer Vandenbroucke, u verwijst naar wat er op tafel ligt. Er ligt wel degelijk 1 procent koopkrachtverhoging op tafel. Dat is een belangrijk signaal richting chauffeurs. Daarbij zeggen we dat van de maximale grens van 1,1 concreet 1 procent wordt ingevuld omdat we die mensen die koopkrachtstijging gunnen. Het is een goede zaak dat daar dan flexibilisering tegenover staat. We zullen allemaal flexibeler moeten werken. Maar het belangrijkste vind ik het signaal dat de bonden zelf hebben gegeven, namelijk dat zij geen werkwilligen zullen blokkeren. Ik reken daarop en ik roep de chauffeurs van goede wil en met verantwoordelijkheidszin op om het werk op te nemen en al die reizigers op hun bestemming te krijgen. Mevrouw Brouwers had het daarnet over 158.000 festivalgangers op Rock Werchter, dat is 30 procent meer dan het jaar voordien. Het kan toch niet de bedoeling zijn om die mensen allemaal opnieuw in de wagen te jagen.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, uw laatste reactie vond ik al een stuk geruststellender. Ik denk inderdaad dat dergelijke grote hervormingen van De Lijn, waar de meesten onder ons voor een groot deel achter staan – ook de oppositie is mee met het grote verhaal van basisbereikbaarheid –, niet kunnen gebeuren zonder het nodige sociaal overleg. We moeten werken aan het behoud van het vertrouwen met de sociale partners. Ook dit probleem is nu nog niet opgelost. Ik heb in het begin gevraagd hoe we komende stakingen zullen vermijden, ik hoop dat ze het niet in hun hoofd halen. Laten we hopen dat de onderhandelingen over dit concrete punt snel weer van start kunnen gaan en dat er dan opnieuw basisvertrouwen groeit om deze noodzakelijke transitie, die belangrijk is voor het overleven van De Lijn in een geliberaliseerde markt, mogelijk te maken, volledig te regelen en uit te voeren tijdens de komende jaren.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 18 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 19 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 7-Bijlagen

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017 – 1151 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 14

Algemene bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017, het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Collega's, we hebben vanmorgen reeds een min of meer geanimeerd debat achter de rug over de Vlaamse energieheffing. Eerlijk gezegd, het zou mij verbazen mocht het debat over de begrotingsaanpassing even geanimeerd zijn. Ik vermoed dat ik niet de enige ben, gezien de discussie die we in de commissie hebben gehad en het omvattende verslag dat we vanmorgen hebben gehoord, die kan stellen dat er weinig inhoudelijke, fundamentele discussie was, enkel een paar eerder technische vragen. Jullie zullen het dan ook niet erg vinden dat ik het kort houd.

Ik moet ook eerlijk bekennen dat ik het ook helemaal geen slecht teken vind dat er zo weinig debat is over de begrotingsaanpassing, over het feit dat er eigenlijk niet zo heel veel over te zeggen valt. Dat betekent natuurlijk dat de originele begrotingsopmaak die we vorig jaar hebben gedaan, goed zat. Aan deze initiële begroting die we vorig jaar hebben opgemaakt voor het jaar 2017, is eigenlijk nauwelijks iets gewijzigd. Met deze controle zitten we perfect op koers, de koers die we hebben uitgezet bij de start van deze legislatuur.

Ik kan daar alleen maar uit afleiden dat deze meerderheid werk levert. We hebben onze financiële huishouding op orde. Dat is trouwens een goede traditie, die Vlaanderen al enkele jaren in ere houdt. Ook onder de vorige meerderheid konden we de laatste begrotingen in evenwicht afsluiten. Enkel het intermezzo van de zesde staatshervorming gooide roet in het eten. Maar ook die zure appel hebben we ondertussen helemaal verteerd.

Het is natuurlijk de plicht van de oppositie om oppositie te voeren. Maar van de onheilsberichten als zou deze begroting ondertussen al vijf keer ontspoord zijn, blijft niets meer over. Het mooiste bewijs daarvan is de rekening van 2016 die we onlangs bespraken in de commissie. We sloten die een stuk beter af dan gepland. Jammer genoeg, minister Tommelein en minister-president, krijgen we daar minder aandacht voor, al zeker van de oppositie.

Maar ik herhaal graag nogmaals dat de begroting in evenwicht geen doel op zich is. Onze voornaamste betrachtingen zijn de investeringen die we kunnen doen dankzij de ruimte die we met de besparingen de voorbije jaren hebben gemaakt.

Daar ligt onze ambitie: investeren om te kunnen aanpakken bij de economische heropleving die we in Europa en daarbuiten zien. Ik herken volmondig dat we daar als overheid maar een zeer beperkte invloed op hebben. Het is niet door onze inspanningen dat de wereldeconomie grote sprongen zal maken. Maar het is wel door ons gezond financieel beleid en onze hervormingen dat onze ondernemingen en burgers kunnen meegenieten van die economische heropleving. Hoe verklaar je trouwens anders dat andere delen van Europa – en zelfs andere delen van dit land – er minder in slagen om dezelfde groeicijfers op te tekenen?

Ik geef u graag enkele illustraties mee van die groeicijfers. Het consumentenvertrouwen staat sinds eind 2016 opnieuw positief en het producentenvertrouwen steeg gestaag sinds de start van deze meerderheidsploeg. Het Planbureau rekent voor de komende vijf jaar, 2017-2022 – en dit cijfer geldt voor het hele land –, op 262.000 extra jobs. En die komen boven op 215.000 jobs die er de voorbije jaren al bij kwamen. Wat de werkloosheid betreft, gaan we opnieuw volgens het Planbureau naar het laagste peil sinds begin jaren 80.

Zulke mooie cijfers krijg je natuurlijk niet alleen door een gezond financieel beleid, maar misschien nog veel meer door de hervormingen die deze regering en de Zweedse coalitie op federaal niveau hebben doorgevoerd. Ik verwijs naar de Vlaamse bijdrage aan de taxshift waardoor Vlaanderen de facto zorgt voor een belastingverlaging voor de Vlamingen van niet minder dan 312 miljoen euro in 2017. Ik verwijs ook naar de hervormingen en de extra investeringen in innovatie, naar het Vlaamse doelgroepenbeleid waar we 125 miljoen euro extra voor vrijmaken zodat bepaalde doelgroepen – jongeren, ouderen en mensen met een beperking – die moeilijker aan werk geraken, toch aan de bak komen. Het is met deze hervormingen dat Vlaanderen het verschil maakt, ook met de andere deelstaten in dit land.

Die deelstaten opereren immers in dezelfde gunstige internationale economische context, en in dezelfde federale macro-economische context. Uit de cijfers van economische groei en tewerkstelling blijkt dat de drie gewesten weliswaar allemaal profiteren van de gunstige internationale toestand en van het bedrijfsvriendelijke federale economische beleid, maar ze profiteren er niet in dezelfde mate van. Vlaanderen groeit meer en sneller dan de andere gewesten, waardoor de economische kloof verder toeneemt. Ook de OESO wees onlangs op die groter wordende regionale verschillen, in de rand van het schouderklopje dat we kregen voor ons hervormingsbeleid.

Het belangrijkste van al is dat de Vlaming zelf rechtstreeks profiteert van het beleid van deze regering. Opnieuw volgens de Nationale Bank zal de koopkracht de komende drie jaar met maar liefst 6 procent stijgen boven inflatie – 6 procent extra beschikbaar inkomen dus.

Maar we hebben niet enkel hervormd in de puur economische beleidsdomeinen. De Vlaamse Regering heeft samen met dit Vlaams Parlement ook enkele moedige beslissingen genomen om de bakens te verzetten op andere maatschappelijke thema's. Ik verwijs naar de invoering van de persoonsvolgende financiering in de zorg voor personen met een beperking. Eindelijk maken we de omslag naar het systeem van de toekomst, waarbij het individu en zijn omgeving zelf keuzes maken, waarbij de mensen met zorgnoden zelf centraal staan en niet langer de structuren die deze zorg verstrekken. We nemen minister van Welzijn Vandeuren op zijn woord dat hij in de komende jaren de historische scheeftrekkingen verder gaat rechttrekken zodat uiteindelijk iedereen met eenzelfde zorgzwaarte ook effectief hetzelfde persoonlijk zorgbudget krijgt.

Maar we hebben ook Oosterweel weer op het spoor gekregen. Dankzij intens overleg met de verschillende actiegroepen kunnen we eindelijk verder werken aan een mobiliteitsoplossing voor Antwerpen, die ondertussen al bijna twintig jaar op

tafel ligt. Al wil ik op het gebied van mobiliteit vooral wijzen op de stappen die we al jaren zetten om het aantal verkeersdoden naar beneden te halen. Terwijl we in 2014 nog boven de 400 zaten, zagen we dat in 2016 dalen naar 320. Dat zijn er nog steeds 320 te veel, maar het is duidelijk dat het beleid van de Vlaamse Regering hier effectief levens redt.

Beleid gaat niet enkel over budgetten en decreten. Het gaat ook over het signaal dat we geven aan de burger met betrekking tot de werking van de overheid zelf. In dat verband verwijs ik naar de hervormingen inzake politieke vernieuwing. De provincies werden afgeslankt – vorige week nog maar – door het aantal provincieraadsleden te verminderen. We voeren hervormingen door in het oerwoud van intergemeentelijke samenwerkingen, met onder andere een maximum op het aantal mandaten in die structuren. Ook de komende weken en maanden werken we verder aan meer transparantie. Ook hier kunnen de andere deelstaten nog heel wat leren van Vlaanderen. Het feit overigens, collega's, dat wij onze pensioenen hervormd hebben – over de grenzen van meerderheid en oppositie heen – is een belangrijk signaal in die zin.

Collega's, ik rond af. Toen ik gisteren mijn betoog voorbereide, liep er een persmededeling binnen van Agoria met als titel: 'Vlaanderen op plaats tien in rangschikking innovatieve regio's in de EU.' Dat is op zich al iets om trots op te zijn. Maar ik werd nog beter gezind door de ondertitel, waarbij Agoria zegt dat de top 5 mogelijk moet zijn. Ik wil de Vlaamse Regering oproepen om niet op haar lauweren te gaan rusten, om niet zelfgenoegzaam in de middenmoot te blijven zitten, maar om de ambities verder naar boven bij te stellen. Vlaanderen heeft alles in zich om nog verder op te klimmen in de rangschikking van topregio's. Maar daarvoor moeten we budgettair de teugels in handen houden en onze hervormingsdrift voortzetten. We zien elkaar daarvoor met veel plezier terug voor de begrotingsopmaak voor 2018. Ik dank u. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, ministers, beste collega's, als we even terugkijken naar de voorbije jaren, kunnen we wel zeggen dat we nu in een ietwat optimistischere sfeer leven.

De voorbije jaren moesten we altijd heel behoedzaam omspringen met de macro-economische prognoses, maar nu is er toch een beetje licht aan het einde van de tunnel en kunnen we zeggen dat onze economie herpakt. De prognoses wijzen op een groei van 1,7 procent, zelfs richting 2 procent.

De werkloosheid is scherp aan het dalen, en het is een daling waarvan de mensen van het Planbureau zeggen dat ze ongezien is sinds de jaren 90. Een voorbeeldje is onze oostgouw, de provincie Limburg. Nog niet zo lang geleden, vier, vijf jaar geleden, sloot Ford Genk de deuren, een sociaal drama. We stonden hier in dit parlement toen schouder aan schouder om te zeggen dat er een antwoord moest komen en dat we volgehouden inspanningen moesten doen voor Limburg. Mijnheer Keulen, bij de sluiting telde Limburg 31.000 werklozen, werkzoekenden. Vandaag zijn dat er 28.000 en zijn er enkel in Limburg 26.000 vacatures. Dat lijkt me een voorbeeld: ook bij sociale drama's moeten we optimistisch blijven en geloven in de sterkte van onze Vlaamse economie.

VDAB noteert vandaag de dag een recordaantal nieuwe vacatures, een stijging met maar liefst 52 procent ten opzichte van vorig jaar. Er zijn extra vacatures in te vullen in alle sectoren: in de bouwsector, in technische beroepen, in de verpleegkunde. Onze ondernemingen staan voor de uitdaging om bij de aanwerving voorbij die klassieke diplomaverenisten te kijken en ook aandacht te hebben voor attitudes en vaardigheden. Het talent moet winnen.

Collega Diependaele heeft ook al verwezen naar het compliment dat ons land vorige week heeft gekregen van de OESO. Het is heel goed dat de regeringen, zowel federaal als op deelstaatniveau, durven te hervormen en dat we dat ook mee dankzij de taxshift durven te doen, op een sociaal verantwoorde manier. Dit is echt een economische groei met sociale vooruitgang, want met de Gini-coëfficiënt als maatstaf werd België de voorbije tien jaar inkomensgelijker dan voor de crisis. Dat is toch wel een wat ander verhaal dan in de meeste buurlanden.

Als we verder kijken op de arbeidsmarkt, dan zien we dat ook de 50-plussers daar volop van aan het profiteren zijn. Het aantal werkzoekende 50-plussers is gedaald met meer dan 5 procent. De jeugdwerkloosheid is significant aan het dalen. Ik denk dus dat we volop verder moeten inzetten op het zo veel mogelijk vertalen van die economische groei in een groei van het aantal arbeidsplaatsen.

We mogen echter nog lang niet op onze lauweren rusten, want er zijn natuurlijk nog heel wat uitdagingen. Alleen al op de arbeidsmarkt zien we bijvoorbeeld dat we een aantal mensen toch niet uit het oog mogen verliezen. De kansen op de arbeidsmarkt voor mensen met een migratieachtergrond blijven onder het gemiddelde. Qua werkgelegenheidsgraad van mensen met een migratieachtergrond gaan we er zelfs een beetje op achteruit. Dat is een blijvend aandachtspunt. Spijtig genoeg geldt hetzelfde voor mensen met een arbeidshandicap. Ik denk dat we absoluut daar ook werk van moeten maken. Graag breng ik het voorstel van mijn fractie in herinnering om toch ook met quota te werken voor mensen met een arbeidshandicap bij de overheid. En dan is er de kansarmoede, de kinderarmoede. Dat blijft een permanente uitdaging. We roepen ertoe op om daar volop aandacht voor te blijven hebben.

Beste collega's, naast voornoemde uitdagingen in het kader van werken en inclusie staan er ook nog op andere domeinen diverse kuitbijters te wachten. Onze scholenbouw heeft met 2,5 miljard euro nooit hogere toppen gescheurd, maar de inhaalbeweging die de voorbije drie jaar is ingezet, moet absoluut worden voortgezet. De opstart van de Oosterweelwerken lijkt stilaan in zicht, mee dankzij de doorgedreven dialoog onder leiding van intendant Alexander D'Hooghe, maar de broodnodige modal shift die mee de leefbaarheid van Vlaanderen op lange termijn zal verzekeren, zal niet alleen daarmee worden gerealiseerd. Het is een absolute noodzaak dat het investeringsritme in combimobiliteit minstens behouden blijft. De fiets – Koning Fiets – moet meer dan ooit duurzaam worden verankerd in ons mobiliteitsbeleid. 100 miljoen euro is geen euro te veel voor een ambitieus fietsplan, en ik ben heel blij dat minister Weyts daarnet ook als doelstelling heeft geformuleerd dat verder zal worden gekeken dan die 100 miljoen euro.

Waarom zouden we niet volop inzetten op een verlaging van het btw-tarief tot 6 procent voor de fietsinfrastructuur? Waarom zouden we de subsidies voor fietspaden niet moduleren om het investeringstempo op te drijven? Er is de omslag in het ruimtebeheer en in onze kijk op wonen om tegen 2050 nog open ruimte in Vlaanderen over te hebben. Er is de verdere uitbouw van een robuust zorgmodel voor mensen met een handicap en zorgbehoevende senioren. Er is een klimaatkoers die onder meer zorgt voor de vervanging van ons energiemodel door een betrouwbaar, zeker en duurzaam alternatief.

Het hoeft geen betoog dat aan elk van deze dossiers een aanzienlijk prijskaartje hangt. Economische groei of niet, we zullen meer nodig hebben om Vlaanderen de omslag te laten maken. Iedereen heeft de mond vol van innovatie als het antwoord op de noden die ontstaan uit de maatschappelijke evolutie die we nu doormaken. We vragen innovatie van onze onderwijzers, onze ondernemers en onze zorgverleners. Die innovatie maakt geen kans indien de politiek de platgetreden paden niet verlaat en niet zelf innovatief aan de slag gaat.

Op heel wat domeinen is de transitie ingezet. We hebben een sociaal rechtvaardige kinderbijslag die moduleert in functie van de draagkracht. De persoonsvolgende financiering in de zorg voor mensen met een beperking is een feit. We vinden stilaan common ground voor de modernisering van de eindtermen in ons onderwijs. We hebben nog meer out of the box ideeën nodig als we het potentieel van de nieuwe woonvormen maximaal willen aanboren, om een pionier te worden in de ontwikkeling en het gebruik van elektrische en zelfrijdende auto's en om ons aandeel in de bescherming van het klimaat te leveren.

Er valt ontzettend veel te doen in een beperkt tijdsbestek. We zullen daar enkel in slagen in intense dialoog met alle mogelijke partners. We moeten onze lokale besturen, onze middenveldorganisaties, de ondernemerswereld en het onderwijsveld kansen bieden. Actieve participatie werkt. Dat is recent uitdrukkelijk bewezen in het Oosterweeldossier. Dit is een model dat meer navolging verdient.

Los daarvan blijven de contouren evenwel bepaald door een budget dat is wat het is. Meer financiële armslag voor de overheid creëren door middel van de fiscaliteit voor gewone gezinnen is voor mijn fractie geen optie. Ook op dit vlak is innovatief denken meer dan op zijn plaats. De denkoefening over de alternatieve financieringsvormen moet denksporen kunnen openen.

Dat nog heel wat uitdagingen om een stevige aanpak vragen, neemt niet weg dat het budgettaire project van de Vlaamse Regering stevig op de rails blijft. We zijn drie jaar geleden met een tekort gestart. Ondertussen zijn de Vlaamse financiën op orde. Het begrotingsevenwicht wordt gehandhaafd. Dat is een doelstelling die we ook de komende jaren moeten aanhouden.

Dit is een goed rapport op het einde van het schooljaar, maar ik wil, namens mijn fractie en los van concrete dossiers, nog een paar budgettaire en fiscaaltechnische aandachtspunten aanhalen om het curriculum voor de komende jaren van deze legislatuur te vervolledigen.

De schuld van de Vlaamse overheid is de voorbije jaren gestegen. Allerhande factoren hebben een rol gespeeld in de schuldtoename, zoals de financiële crisis, Dexia, Ethias, strengere Europese regels en een aantal grote publieke investeringen. Bovendien is enige schuld ook niet problematisch indien hier activa en groei-investeringen tegenover staan. Toch is het, met het oog op de investeringen die nog zullen volgen, een goede zaak dat de Vlaamse Regering opnieuw een schuldnorm heeft ingevoerd. De overheidsschuld mag niet stijgen boven 65 procent van de begrotingsmiddelen.

De vernietiging van de Vlaamse energieverhoging, waarover we het deze voormiddag al uitgebreid hebben gehad, doet hier geen afbreuk aan. Die taks kreeg sowieso al geen schoonheidsprijs. Zoals al is gesteld, hebben we nu de kans om in het licht van het af te sluiten energiepact grondig na te denken over rechtvaardige alternatieven om onze doelstellingen inzake hernieuwbare energie te halen en om het gat te dichten dat is geslagen door een al te voluntaristische toekenning van certificaten.

De Vlaamse Regering slaagt erin de begroting op koers te houden en zelfs uitbreiden met een buffer van 100 miljoen euro om eventuele schokken op te vangen. Er is 45 miljoen euro voor nieuw beleid of voor de uitbreiding van al gevoerd beleid, 5 miljoen euro voor het geïntegreerd onderwijs, 7,5 miljoen euro voor de asbestverwijdering uit scholen en 5 miljoen euro voor de versterking van onze sociale huisvestingsmaatschappijen. Er komen bijkomende proeftuinen voor de circulaire economie. Deze stevige begroting is een stevig fundament om de uitdagingen van de toekomst aan te pakken.

Ik doe een warme oproep om deze ambitie waar te maken en de lat hoog te blijven leggen. Beste regeringsleden, mijn fractie staat pal achter u. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): Voorzitter, geachte leden van de regering, beste collega's, het is geen gemakkelijke opdracht om bij een begrotingscontrole die zeer mooi en zonder noemenswaardige problemen verloopt, de aandacht vast te houden. Bovendien ben ik de derde spreker en hebben de twee voorgaande eminente collega's zowel het inhoudelijke als het technische aspect van de begrotingscontrole op een meesterlijke manier toegelicht, zodat voor mij de vraag is wat de kern kan zijn van mijn betoog.

Ik zou graag als kern van mijn betoog het klimaat nemen waarin wij deze begrotingscontrole vandaag bespreken, voorzitter, en u even terugvoeren naar twee, drie jaar geleden. Want dat is toch opmerkelijk: twee, drie jaar geleden zaten wij hier in een zeer sombere, pessimistische toestand. Er moest zwaar bespaard worden, de oppositiepartijen – en dat is hun taak – vroegen toen waar dat allemaal toe zou leiden en hoe wij 2 miljard euro zouden besparen, recurrent op de begroting, en of we er met deze meerderheid in zouden slagen om aan de mensen opnieuw een perspectief te bieden. Dat was een tijd van somberheid en negativiteit, niet alleen in Vlaanderen maar op dat moment eigenlijk nog in heel Europa.

Vandaag zijn we twee jaar verder. Wat zien we? Vandaag zien we dat alle indicatoren op groen staan. De besparingen zijn gerealiseerd, er is geld voor nieuwe investeringen en, wat nog veel belangrijker is: de economie groeit opnieuw. Karl Marx, beste vrienden, zei ooit dat de economie de moeder is van alle wetenschappen. Als je kijkt naar het klimaat van vandaag, en je ziet vanwaar we komen, en je ziet dat onze competitiviteit is versterkt, de bedrijven opnieuw groeien, er opnieuw winst wordt gemaakt en vooral opnieuw jobs worden gecreëerd, dan zou zelfs een liberaal geneigd zijn om te zeggen dat die man, die Karl Marx, ook weleens af en toe gelijk had.

De koopkracht stijgt vandaag opnieuw. Dat is de belangrijkste boodschap die we aan de burgers in Vlaanderen moeten kunnen geven. Het verhaal dat deze regering zou leiden tot een verarming van Vlaanderen en een verarming van de Vlamingen klopt niet. Dit jaar zal de koopkracht met 1,4 procent toenemen, volgend jaar zal ze met 2,3 procent stijgen. En de economische groei zal in 2017, 2018 en 2019 telkens 1,6 procent bedragen. Ik ga niet flauw doen en zeggen dat dat alleen maar dankzij de Vlaamse Regering is. Evident niet. We zitten in een Europese context opnieuw op een positief spoor. Er is een algemene aantrekking van de economie in Europa. Vlaanderen heeft de juiste maatregelen genomen om daar absoluut deelachtig aan te kunnen zijn.

Het belangrijkste cijfer vind ik vandaag het aantal nieuwe jobs dat wordt gecreëerd. Vorig jaar waren er 60.000, dit en de komende jaren nog eens 115.000. In totaal zijn er 175.000 nieuwe banen. Om dit in perspectief te plaatsen: dat zijn genoeg banen om alle mensen die in Gent en in Antwerpen op de arbeidsmarkt actief kunnen zijn, aan een job te helpen. Dat is dus de hele arbeidspopulatie van twee van onze grootste steden. Ik heb het ook met Antwerpen vergeleken. Dat is ongeveer drie vierde van alle mensen die in Antwerpen actief zullen zijn – zoveel banen zijn erbij gekomen. Elk van die banen is een kans op vooruitgang voor mensen. Elk van die banen betekent in een gezin een extra inkomen. Elk van die banen betekent de mogelijkheid van een jongere om aan de slag te gaan, om op eigen benen te staan, om zich een meer welvarende toekomst te veroveren. Elk van die 118.000 banen betekent de

mogelijkheid van iemand die vandaag in de armoede en zonder perspectief aan de kant van de samenleving zit, om een toekomst op te bouwen.

Deze economische groei, deze jobcreatie, is het eerste en het belangrijkste wapen tegen uitsluiting, tegen armoede, tegen verpaupering, tegen achteruitstelling. Ik vind dit een heel belangrijke prestatie. Ik wil de Vlaamse Regering daar ook voor feliciteren, want achter de cijfers is dat de essentie. Die banen worden gecreëerd door de private sector, door ondernemers die innoveren, die dankzij de versterkte concurrentiepositie opnieuw de concurrentie aankunnen. Het competitienadeel is weggewerkt. De loonkosthandicap is weggewerkt. En daardoor kunnen zij weer voor groei zorgen.

Wat is nu, collega's van de meerderheid en oppositie, beste leden van de regering, de grote uitdaging, de centrale uitdaging? Op het moment dat onze economie groeit, dat er banen gecreëerd worden, moeten we extra aandachtig zijn voor hen die achterblijven. We leven vandaag in een samenleving waar niet iedereen aan boord is. Als we de cijfers horen over bijvoorbeeld kinderarmoede, dan kunnen we onze ogen daar niet voor sluiten. Dat zijn cijfers die ons confronteren. Als we weten dat vandaag de dag nogal wat mensen onderaan de maatschappelijke ladder vaak ook mensen met een kleur zijn, dan weten we dat we daar een probleem hebben. Vlaanderen mag geen samenleving worden van twee snelheden. Vlaanderen moet een samenleving zijn die de ambitie heeft om iedereen aan boord te nemen. En dat gaat vooral en inzonderheid op het moment van grote economische groei. Op het moment dat er banen gecreëerd worden, is er de mogelijkheid om versneld mensen aan boord te tillen. Dat is de grote uitdaging waar we voor staan.

De Vlaamse Regering heeft ter zake al dingen gedaan. Ze heeft gezorgd voor extra geld voor inburgering en integratie. Bij de hervorming van de kinderbijlagen heeft ze ervoor gezorgd dat de kleuterparticipatie werd bevorderd. Ze heeft ervoor gezorgd dat er bij de dienstenchequebedrijven een praktijktest wordt ingevoerd. Interim wordt binnenkort mogelijk gemaakt bij de overheid. Dat zijn allemaal instrumenten om mensen versneld te laten inhaken op die economische groei en te laten participeren aan de nieuwe welvaart die wordt gecreëerd.

Mijn vraag is, ook namens mijn fractie, om daar verder op in te zetten, om ervoor te zorgen dat de jobcreatie ook degenen onderaan de maatschappelijke ladder nieuw perspectief geeft. Want dat is de kern van ons maatschappijmodel. Dat is de kern van wie wij zijn, een samenleving die aan iedereen de kans geeft om vooruit te raken, een samenleving die zegt: als je werkt, als je je inzet, als je je talenten gebruikt, dan kun je vooruit, dan kun je voor jezelf en je kinderen een betere toekomst veroveren, ongeacht je afkomst, ongeacht het gezin waar je uit komt. Die droom, die belofte, dat engagement van de samenleving, kunnen we vandaag beter, intenser en sterker in de praktijk omzetten. Dat is voor onze fractie de uitdaging waar de Vlaamse Regering voor staat.

We leven vandaag in een tijd waar somberheid niet langer de boventoon voert. We zien dat ook politiek. Het doemdenken van een half jaar geleden, na brexit en Trump, waarbij we dachten dat verkiezing na verkiezing zou resulteren in een overwinning van de populisten, is niet uitgekomen. Integendeel, er heerst weer een voorzichtig optimistische sfeer in tal van Europese landen: in Frankrijk, in Nederland, in Duitsland. En ook bij ons groeit het optimisme. En dat optimisme kan groeien omdat het beter gaat met de economie. Alleen zouden we falen, als we van die economische groei nu ook geen sociale groei zouden maken. En sociale groei betekent voor mij: geen uitkeringen, maar jobs. Zorgen dat mensen die vandaag de dag niet de kans hebben om actief te zijn op de arbeidsmarkt, dat morgen wel kunnen. Ik nodig de regering uit om daar werk van te maken, om op die manier onze samenleving sterker te maken, om de polarisatie uit onze

samenleving weg te halen en ervoor te zorgen dat we economisch en sociaal morgen nog sterker zullen staan. Ik dank u. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Beste collega's, we zijn al een tijdje bezig vandaag. De vermoeidheid begint hier en daar wat op te spelen, heb ik de indruk.

Troost u, het is zomer en dat betekent dat over enige tijd – onze werkzaamheden zijn nog niet gedaan – ieder van u zal kunnen genieten van een welverdiende vakantie.

Leden van de regering, collega's, ik begin met een bekentenis. Ik beken dat ik dubbele gevoelens heb bij het zomerseizoen. Als de zomer aanbreekt, weet ik dat er goed weer in het verschiet is, dat er vakantie in het verschiet is. Het grote nadeel is dat er dan geen nieuwe afleveringen van Thuis worden uitgezonden. (*Gelach*)

Ik heb dan ook vorige week vrijdag, samen met 1,4 miljoen andere Vlamingen, vol spanning en verwachting gekeken naar de laatste uitzending van het afgelopen seizoen, de seizoensfinale. Ik kan u verzekeren dat het een zeer goede uitzending was en die eindigde met maar liefst drie cliffhangers. Is Sandrientje ontvoerd? Overleeft Luc het eten van vergiftigde koekjes? Wie heeft Waldek opgesloten in de kelder? Bijzonder spannend allemaal.

Waar wij ons vandaag over buigen, collega Diependaele, is iets drogere kost, maar bevat toch ook wel wat fictie, te beginnen met datgene waarmee elke vakminister zijn of haar inleidend woordje heeft gedaan over deze begrotingscontrole, en natuurlijk ook, minister Tommelein, de collega-fractieleden van de meerderheid hebben het ook gezegd, dat fameuze begrotingsevenwicht. Dat is natuurlijk fictie. Ik snap de redenering daarachter wel met de lange afschrijvingstermijn van de Oosterweelinvestering, het terugverdienmodel dat daarachter zit. De manier waarop een evenwicht wordt gedefinieerd, zo heeft het Rekenhof al ettelijke keren gezegd, is niet de definitie die u hebt uitgevonden.

Collega's, stop met uzelf iets wijs te maken, stop met de Vlamingen iets wijs te maken. We weten dat deze begrotingscontrole afsluit met een tekort van 71 miljoen euro. Ik zal eerlijk zijn: 71 miljoen euro, dat is netjes binnen de normen van de Hoge Raad van Financiën. Ik heb er geen probleem mee om daar eerlijk over te zijn.

Ik heb ook geen probleem om eerlijk te zeggen dat er in deze begrotingscontrole een aantal opties en maatregelen worden gelicht die goed zijn. Er wordt 15 miljoen euro gepland voor zorgbeleid op school, 6 miljoen euro voor sociale economie, 5 miljoen euro voor sociale huisvesting, er worden middelen uitgetrokken voor meer culturele infrastructuur en er is ook 1 miljoen euro beschikbaar voor het Consortium 12-12. Ik stip dat graag aan, het zijn goede maatregelen.

Er zijn inderdaad ook macro-economische factoren die gunstig aan het evolueren zijn. Maar, collega's, 'the duty of the opposition is to oppose'. Ik wil er graag op wijzen dat deze begrotingscontrole eigenlijk een cosmetische ingreep is op een begroting die u eind vorig jaar hebt ingediend, en waar mijns inziens een aantal fundamenteel verkeerde keuzes in zitten. Keuzes waarover u eind vorig jaar bijzonder kritische adviezen hebt gekregen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), van de Adviesraad voor Welzijn, van de Raad van State, van het Rekenhof. Keuzes waarvoor wij u ook hebben gewaarschuwd, waarvoor wij voorstellen hebben ingediend om ze bij te sturen. Die hebt u toen opzijgeschoven. De gevolgen van die keuzes worden zichtbaar.

Ik verwijs naar een interview met Lieven Boeve van een zestal weken geleden. Hij zegt dat de keuze om te besparen en te blijven besparen op de werkingsmiddelen van scholen voor nijpende tekorten zorgt. Hij zegt letterlijk: dit schaadt de kwaliteit van ons onderwijs. Dat is precies waarvoor de Vlor ons en u heeft gewaarschuwd. Hij zegt: 'Wacht niet tot de volgende legislatuur om maatregelen te nemen.' U hebt beslist om de werkingsmiddelen voor het secundair onderwijs niet te indexeren tot de volgende legislatuur. Wordt dat teruggedraaid? Neen. Ligt er een concreet plan op tafel voor het basisonderwijs met middelen? Neen. Wat we wel krijgen als we dit aankarten, is steeds hetzelfde antwoord, een standaard antwoord – ik heb het nu ook weer gelezen in het verslag van de commissie Onderwijs: Vlaanderen trekt wel bijna 12 miljard euro uit voor Onderwijs. Ja, collega's, dat klopt.

Dat is een gigantisch bedrag, maar dat neemt niet weg dat de tekorten bij de scholen oplopen en de facturen voor de ouders van kinderen die schoollopen ook.

Een tweede element dat ik graag naar voren wil brengen, is de evolutie van de kinderarmoede. We hebben enkele weken geleden een actualiteitsdebat gehouden naar aanleiding van het feit dat minister Homans in alle ernst beweerde dat de evolutie een positieve kentering vertoonde. De kwestie van het debat was toen dat een positieve kentering, mocht die er al zijn, in een jaar waarin de minister pas halfweg het jaar is aangetreden, niet het gevolg zou zijn van de positieve keuzes van deze regering. Vorige week hebben we het erover gehad in de actuele vragen. Kind en Gezin laat een heel andere realiteit zien: in 2015 en 2016 is de kinderarmoede gestegen, twee jaren waarin deze regering de volle verantwoordelijkheid heeft gedragen. Stuurt men de hervorming van de kinderbijslag bij? Neen, dat doet men niet. Nochtans weten we bijvoorbeeld dat een groep kwetsbare gezinnen, een aantal categorieën van eenoudergezinnen, erop achteruit zal gaan in de toekomst. We weten ook dat vanaf komende maand kinderen in Vlaanderen voor de eerste keer recht zullen hebben op minder kinderbijslag dan kinderen in Wallonië en Brussel omdat de Vlaamse Regering er voor heeft gekozen om 140 miljoen euro weg te schrapen uit het budget voor de kinderbijslag, ten nadele van de gezinnen van vandaag. Wordt de index wel teruggegeven? Neen, zelfs niet voor die categorieën gezinnen die er het meest nood aan hebben.

De voorzitter: De heer Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: We hebben dat gisteren ook in de commissie nog eens besproken. Ik vind dat eerlijk gezegd niet zo'n correcte redenering. Als we het plan uitvoeren zoals het thans voorligt, dan wordt de index terug in het systeem gepompt in 2019, boven op de index van de regio's waarnaar u net hebt verwezen, die het zagezegd anders zouden doen. We hebben eerder de indruk dat ze het op dezelfde manier doen als in Vlaanderen. We gaan de federale indexsprong er opnieuw aan toevoegen. De berekeningen geven aan dat zelfs voor degenen die onder het oude systeem blijven, rekening houdend met de indexen, het armoederisico ook zal dalen onder het nieuwe stelsel omdat een aantal stukken van dat nieuwe stelsel rechtstreeks en onmiddellijk ook van toepassing zullen worden op kinderen die onder het oude kinderbijslagsysteem blijven. Dat is een heel goede zaak. Als het nieuwe systeem op kruissnelheid is voor de gezinnen onder het nieuwe systeem, gaat ongeveer 16 procent van die gezinnen over de armoedegrens raken. We weten dat bij de toepassing van het nieuwe systeem niemand iets zal verliezen. Kinderen van voor 2019 zullen onder het oude systeem blijven, maar zelfs voor hen zal het armoederisico nog meer dalen door de inwerkingtreding van het nieuwe systeem.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Minister, u hebt de armoedetoets laten uitvoeren op uw nieuw systeem. We weten dat het de toets niet doorstaat. We weten ook

dat armoedeorganisaties teleurgesteld zijn over de zeer beperkte mate waarin de kinderbijslag een impact heeft op het armoederisico van kinderen in Vlaanderen. Misschien zal de Vlaamse Regering nog allerlei andere mechanismen of maatregelen uit haar hoed toveren, maar ik weet dat dit een instrument van meer dan 3 miljard euro is. Zoveel andere opties zijn er niet. Waar u vandaag de index van de kinderbijslag van de gezinnen van vandaag niet geeft, tot twee maal toe, die 140 miljoen euro komen niet meer bij het budget dat zal worden uitgekeerd aan de gezinnen van vandaag. Die index zijn zij kwijt, voor altijd.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik wil gerust vandaag een nieuw debat voeren over het concept en het decreet op het groeipakket van de Vlaamse kinderbijslag, maar uw redenering is opnieuw niet correct. Elk systeem dat pleit voor strijd tegen armoede en daarbij de kinderbijslag als instrument wil inzetten – en dat is een legitieme ambitie die men in evenwicht moet brengen met de ambitie dat men met het systeem ook opvoedingskosten wil helpen dekken voor alle Vlaamse gezinnen – weet dat door selectief te zijn men bij andere mensen ook iets weghaalt als men wil herverdelen.

De Vlaamse Regering heeft ervoor gekozen om te zeggen: 'De bestaande gezinnen, kinderen die geboren zijn vóór 1 januari 2019, blijven verworven rechten onder het oude systeem houden. We steken die index, samen met de federale index, opnieuw in het systeem, waardoor we ook het aantal selectieve rechten, zelfs voor de kinderen die onder het oude systeem blijven, uitbreiden.' Er gaan 100.000 à 200.000 kinderen bij komen die sociale toeslagen kunnen krijgen onder het nieuwe stelsel, die dat vroeger niet hadden en die onder de oude kinderbijslagregeling blijven in het concept.

Wat u zegt, is dus niet juist. En bovendien, als je wilt herverdelen en selectiever wilt zijn, moet je ook zeggen dat je van een aantal mensen die verworven rechten afpakt. Zeg dat dan ook. En dat gaat dan over veel meer dan een index die je weghaalt bij die mensen. Dat moet je dan ook hardop zeggen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik heb de minister, net zoals gisteren, een heleboel cijfers horen debiteren. Maar minister, die cijfers bevestigen eigenlijk wel allemaal wat binnen en buiten dit parlement al evenveel keer is gezegd, namelijk dat de grote ambitie die we hadden met de zesde staatshervorming, om die 3 miljard euro van de kinderbijslag op een dusdanige manier in te zetten dat we fundamenteel een trendbreuk zouden realiseren als het gaat over kinderarmoede, een maat voor niets wordt. We zien geen trendbreuk, integendeel. Kinderarmoede stijgt sneller dan voordien. En met elke dag dat we dit debat voeren zonder dat we een fundamentele aanpassing doen aan die kinderbijslag, wordt ook de tijd korter die u hebt, die de Vlaamse Regering heeft, om tegen 2020 kinderarmoede te halveren.

Minister, ik heb een vraag voor u. De zogenaamd coördinerend minister van Armoedebestrijding is op dit ogenblik niet onder ons. Maar vorige week heeft zij hier verklaard dat er geen sprake kan zijn van een bijkomende herverdeling, van bijkomende subsidies, dat men eigenlijk moet inzetten op zogenaamde zelfredzaamheid. Ik heb de minister toen gevraagd: 'En welke middelen ziet u daarvoor?' En de minister is zover gekomen om te verwijzen naar een project voor allochtone moeders. Ik vind dat een waardevol project, al heb ik mijn vragen over het bereik.

Maar, minister, uit de cijfers die u niet hebt gegeven, blijkt dat 85 procent van de gezinnen in armoede geen baat zullen hebben bij de hervorming van de kinderbijslag.

Mijn vraag is heel simpel: als u uw ambitie bevestigt om te halveren tegen 2020, wat zult u dan eigenlijk en eindelijk eens doen voor die 85 procent van de gezinnen die met uw hervorming van de kinderbijslag in de kou staan en zullen blijven staan? Wat zult u doen, minister? (*Applaus van Caroline Gennez*)

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Toen de conceptnota rond het Vlaamse stelsel is besproken, heeft de regering ook een tabel opgenomen die de effecten op de armoederisico's volgens onze ramingen weergaf. Er is een wetenschappelijke analyse gemaakt van het systeem. Die analyse heeft uitgewezen dat het effect wellicht nog iets beter is dan in de nota die oorspronkelijk als conceptnota werd neergelegd. We weten ook dat, naast het feit dat 15 à 16 procent van de gezinnen als het nieuwe systeem op kruissnelheid is, echt over die armoedegrens heen geraken, dat bovendien betekent dat, wat minstens even substantieel is, maandelijks de kloof, het verschil tussen de grens op armoederisico en het reële inkomen voor die gezinnen er met 68 euro op vooruitgaat. Dat is de bijdrage die het systeem zal leveren in de strijd tegen de armoederisico's.

En bovendien – ik kan het nog maar eens herhalen – zelfs voor diegenen onder het oude stelsel, inclusief de effecten van die indexaties, zal het armoederisico er nog meer mee worden bestreden. Vanuit het perspectief kinderbijslag, wetende dat we twee objectieven hebben, opvoedingskosten dekken en strijden tegen armoede, vind ik dat voor dat instrument een absoluut verdedigbaar mechanisme.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): De antwoorden inzake kinderarmoede komen mij zeer bekend voor. Het zijn altijd dezelfde antwoorden. U moet maar eens het verslag lezen van vorige week. Toen zei minister Homans, zoals ze dat vaak zegt, dat de kinderarmoede stijgt door de vluchtelingencrisis. Nog een uitleg die we vaak krijgen: ik ben wel coördinerend minister van Armoedebestrijding maar ik heb zelf weinig bevoegdheden die ik kan inzetten.

Minister Vandeurzen, u zegt opnieuw, u bevestigt, dat u niet van plan bent om welke bijsturing dan ook te doen aan de kinderbijslag. Daaruit moet ik concluderen dat de Vlaamse Regering de kinderbijslag, het potentieel ervan, niet ten volle wil inzetten om effectief iets te doen aan die kinderarmoede. Dat zijn de standaardantwoorden die we altijd blijven krijgen, terwijl de cijfers in ongunstige zin evolueren. Ik begrijp dat eerlijk gezegd niet. Dat biedt geen enkel perspectief. Het is mij, en de heer van Malderen blijkbaar ook, een raadsel op welke manier deze regering eigenlijk tot een positieve kentering denkt te komen.

Minister Jo Vandeurzen: Met de invoering van het nieuwe stelsel zullen er bij die kinderen die onder de oude kinderbijslagregeling blijven, 100.000 bij komen die een selectieve sociale toeslag zullen genereren. Dat is effect op het armoederisico. Het bedrag van de schooltoelage en het toepassingsgebied worden verstevigd en verruimd. Dat zijn effecten op het armoederisico. Die zullen plaatsvinden.

Als u vindt dat de regering altijd hetzelfde antwoord geeft, dan is dat misschien een pluim voor de regering en de consistentie van de regering. Dat is volgens mij nogal logisch. Bovendien zou u dan ook altijd aan de Vlaming moeten zeggen dat er aan de ambitie om opvoedingskosten te dekken voor alle Vlaamse gezinnen en een inspanning te doen voor jonge startende gezinnen, voor u iets van af mag. U zou dan ook altijd moeten zeggen dat u op verworven rechten wilt terugkomen, en, doordat u iets selectiever wilt maken, dat u het van anderen wilt afpakken. Zeg dat dan ook eens hardop en luid voor de brede publieke opinie.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, ik denk dat we een nieuw voorbeeld van 'fake news' hebben. Op het moment dat u een gebrek aan daadkracht en inspiratie begint uit te leggen als een toonbeeld van consistentie van uw regering, dan zijn we toch wel erg ver gevorderd op een pad dat ons nergens toe leidt, en al zeker niet naar een doel dat in uw regeerverklaring staat, namelijk de halvering van de kinderarmoede.

U somt weer een heleboel zaken op, minister. Het effect ervan kennen we: 1 procentpunt, en daarvoor zetten we 3 miljard euro in. Als dat efficiëntie is, bon, dan hebben we daar ook opnieuw een dieptepunt bereikt.

Ik herhaal mijn vraag – in afwezigheid van de zogenaamd coördinerende minister van Armoedebestrijding – tijdens een debat over kinderarmoede. Wat gaat deze regering bijkomend doen om naast die 1 procentpunt de halvering van kinderarmoede in Vlaanderen tegen 2020 te realiseren? Het is daar oorverdovend stil op die bank, minister.

Minister Hilde Crevits: Ik was niet van plan om tussen te komen, maar het debat is aan het uitdeinen.

Ik wil u nog meegeven, mijnheer Van Malderen, dat in de herziening van de kinderbijslag – dat weet u, maar u vermeldt dat niet, en ik vind dat spijtig – de volledige automatisering van alle studietoelagen zit. Dat betekent... (*Opmerkingen van Bart van Malderen*)

Ja maar, u moet ook het verslag lezen over de berekening van het armoederisico. Daar is men daar zeer positief over, dat we eindelijk dezelfde criteria gaan hanteren, wat vroeger nooit gebeurd is. Wie kinderbijslag krijgt en in aanmerking komt voor een studiebeurs, zal niet nog eens de hele administratie moeten doen. Men zal het automatisch krijgen. Ik vind dat een schitterende zaak en het zal mensen versterken.

Tegelijk – minister Vandeurzen heeft het ook gezegd – maken we van de hervorming gebruik om heel veel extra miljoenen in het studiebeurzensysteem te steken zodat mensen met kinderen, vooral in het secundair onderwijs, 200 tot 300 euro extra per jaar krijgen aan studiebeurzen. Dat zijn zaken die mensen, denk ik toch, zullen versterken.

Armoedebestrijding is een enorm moeilijk verhaal. Het is een verhaal waar alle ministers een grote verantwoordelijkheid in dragen.

Ik wil op nog een hervorming wijzen waar wij zelf mee bezig zijn: we zijn de centra voor basiseducatie absoluut aan het versterken om ervoor te zorgen dat ze zelf kunnen stappen naar mensen die in armoede verkeren. Van veel mensen die zoveel problemen hebben, kun je niet verwachten dat ze gewoon 'goesting' hebben om naar de les te gaan. Die problematiek is zo complex. Ook deze hervorming wordt ingezet. Ook dat zal positieve effecten hebben op de emancipatie van de mensen en om uit de spiraal van armoede te geraken.

Dus, collega's, dat is een zeer gevoelig debat, waar geen mirakeloplossing voor bestaat, maar waar alle collega's in deze regering met heel veel ernst werk van maken om ervoor te zorgen dat mensen worden versterkt en de risico's om in armoede terecht te komen, kleiner worden.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Het derde zichtbare gevolg van keuzes die deze regering heeft gemaakt, kunnen we lezen in een recent rapport van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Een recordaantal gezinnen kampt met betalingsproblemen om de energiefactuur te betalen.

We weten allemaal dat de energiefactuur is gestegen, en nog geen klein beetje: met ongeveer 500 euro de afgelopen twee jaar. Minister Tommelein, het zal niet alleen aan die energiefactuur liggen dat er betalingsproblemen optreden, ook de kosten voor openbaar vervoer, voor kinderopvang en voor hoger onderwijs zijn gestegen, en niet zelden heeft deze regering daarbij de keuze gemaakt om de grootste tariefschokken te reserveren voor de kleinste inkomens. Zeker wanneer het gaat over de energiefactuur kregen wij vaak het antwoord, minister Tommelein, dat u doet wat u kunt om die te verlagen, terwijl we ze de afgelopen periode alleen maar hebben zien stijgen. Nu moet ik wel zeggen dat u vanochtend een plan op tafel hebt gelegd of laten publiceren op de voorpagina van twee kranten waarin u die belofte opnieuw doet. We hebben vanochtend wel wat twijfels gehoord over de vraag of die belofte even enthousiast wordt bevestigd door uw collega-ministers, maar u gaat dus opnieuw uw best doen.

Die nijpende tekorten bij scholen, die stijgende kinderarmoede, de betalingsproblemen bij gezinnen komen niet als een verrassing. U kunt niet zeggen dat u die niet zag aankomen, u bent daar meermaals voor gewaarschuwd. Wij blijven echter altijd dezelfde antwoorden krijgen, minister Vandeurzen. Het doet me eerlijk gezegd een beetje denken – en ik zeg dat met het grootste respect voor die mensen – aan de treinbegeleider op een piekurtrein die richting Brussel gaat en vlak voor hij Brussel binnenrijdt, stilvalt. Na een 156-tal minuten stilstaan, komt dan de mededeling: 'Dames en heren, deze trein loopt vertraging op want wij staan stil.' Dat merken we zelf ook wel, wat ben je met die mededeling?

Ik keer terug naar waar ik begonnen ben: de cliffhangers van Thuis. Wat is er gebeurd met Sandrientje, met Luc en met Waldek? Ik weet zeker dat we zelfs na 22 seizoenen in september zullen worden getrakteerd op verrassende en spannende plotwendingen door de makers en de regisseurs van Thuis en ik kijk dan ook heel erg uit naar september.

Ik weet dat het voor de regisseur van deze Vlaamse Regering, de minister-president – hij is er helaas niet – wat moeilijker is om spannende episodes te maken, zeker met zijn ploeg, met ministers die zich niet altijd aan hun rol houden. Zelf heeft de minister-president ook al eens de neiging om zijn rol te spelen, op het toneel te komen – denken we maar aan de boskaart. Maar ik zie hier toch ook drie politieke cliffhangers met heel veel potentieel, en we kijken uit naar de ontknoping ervan in september. Krijgt Hilde geld om eindelijk zuurstof te geven aan onze scholen? Zal Liesbeth eindelijk een daadkrachtig plan op tafel leggen om de kinderarmoede aan te pakken? En zal Bart, wat ons betreft zelfs met de hulp van de oppositie, eindelijk de energiefactuur van de Vlaamse gezinnen verlagen?

Ik ben zeer benieuwd of deze Vlaamse Regering daar in september wel verrassende antwoorden op zal kunnen geven. Zo niet, zullen wij na drie seizoenen moeten concluderen dat een vierde seizoen voor deze Vlaamse Regering een seizoen te veel is. (*Applaus bij sp.a en bij Groen*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ik ga toch proberen om ook mijn punten te maken. Het was tot nu toe al een behoorlijk miraculeuze dag met het mirakel deze morgen, minister, maar ook met de heer Somers – het is jammer dat hij nu buiten is – die als volbloed liberaal Marx begint te citeren.

Mijnheer Vandenbroucke, u vraagt zich af wie allemaal schuld heeft aan al die kommer en kwel in Thuis. Ik ben er zeker van dat, als u in het halfrond vraagt wie de schuldige is, het vermoedelijk een socialist zal zijn die Waldek in de kelder heeft gestoken, die vergif in koekjes heeft gestoken. Ik denk dat we daar kort over kunnen zijn.

Joris Vandenbroucke (sp·a): De makers van Thuis zijn veel origineler dan de mensen hier.

Björn Rzoska (Groen): Wat betreft de soap hier in huis – u hebt het mooi verwoord, vind ik –, wat betreft het derde seizoen van deze Vlaamse Regering, dat was voor mij, met alle respect, al een seizoen te veel.

Wat de begrotingscontrole betreft, kan ik wel een aantal dingen onderschrijven die gezegd zijn. Inderdaad, collega Diependaele, ik zie de cijfers over de economische groei ook, en ze zetten een Vlaamse Regering en alle regeringen in dit land in een iets comfortabeler positie. We weten perfect wat de impact is van die economische groei op begrotingstechnisch vlak. Daar hebben we het al over gehad.

Ik moet wel zeggen dat ik ook op dat vlak wat op mijn honger blijf zitten in die begrotingscontrole. We hebben daar al tot in den treure het debat over gevoerd: is er nu een evenwicht, is er nu geen evenwicht? Ik moet eerlijk zeggen dat ik dat een behoorlijke fetisj vind. Voor mij is een evenwicht ook geen fetisj zoals het voor u in het verleden wel was. Maar laat ons wel wezen, op het moment dat een Rekenhof, op het moment dat een Europese Commissie bij monde van Steven Engels in de commissie is komen zeggen dat dit een tekort is, een klein en aanvaardbaar tekort, moet ik eerlijk zeggen dat ik die fetisjdiscussie absoluut niet volg.

Wat ik wel wil opmerken daarbij, is dat eens te meer bij deze begrotingscontrole maar ook bij de begrotingsopmaak – en die opmerking komt regelmatig zowel van Europa als van het Rekenhof – we er nog altijd niet in slagen in dit land om elkaars begrotingen bij wijze van spreken goed te keuren en met zijn allen gezamenlijk te zeggen dat dit het pad is waarop we lopen. Er wordt in het Overlegcomité akte genomen van elkaars financiële plannen. Ik denk dat iedereen die met begroting bezig is, dat niet zo'n goede zaak kan vinden. Ik blijf erbij – en ik heb dat al meermaals gezegd – dat ik het absoluut storend vind en een gebrek aan sérieux dat er geen akkoord wordt bereikt en er gewoon akte wordt genomen.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik heb het daarnet laten passeren, maar ik wil nu toch even reageren op die uitspraken over dat evenwicht. Ik vind het echt, in het mooi Vlaams, pure 'mierenneukerij' zonder meer.

We hebben de rekening 2016, waarbij de oppositie bij de bespreking in de commissie voor het grootste deel afwezig bleef, afgesloten met een beter resultaat van – als ik me niet vergis, minister Tommelein zal het wel weten – 370 miljoen euro. Om een paar voorbeelden te geven, je weet niet hoe de economie gaat aantrekken, je weet niet hoeveel mensen zullen overlijden en hoe hoog hun vermogen is om in te schatten hoeveel successierechten je ontvangt. Bij een begrotingsopmaak gaan we – en dat weten we allemaal – altijd uit van parameters, van een zo goed mogelijk benaderende realiteit die gaat komen. We proberen de toekomst zo goed mogelijk te voorspellen, maar we kunnen dat nooit helemaal.

Ik herinner me dat we in het verleden, in 2012 of 2013, het jaar hadden afgesloten met een overschot van 240 miljoen euro. Ik weet nog zeer goed dat het Eric Van Rompuy was die zei dat 240 miljoen euro op 28 miljard euro eigenlijk niets was. Eigenlijk is dat geen verschil. Voor 2016 doen we nu 370 miljoen euro beter dan ingeschat. Er is nog altijd een tekort, maar eigenlijk is dat op 42 miljard euro en dus ook niet zoveel. Nu komen jullie hier over 73 miljoen euro zagen dat er een probleem zou zijn met betrekking tot het evenwicht, op 42 miljard euro. Dan spreek je effectief over een fetisj.

Trouwens, een begroting in evenwicht is voor ons nooit een fetisj geweest. Ik heb het daarnet in mijn tussenkomst gezegd, en collega Somers heeft het ook

meegegeven: we zijn steeds voor dat financieel gezond beleid gegaan omdat dat ons de ruimte geeft om te investeren in de noden in Vlaanderen. En dat is ook exact wat we nu doen, en dat lijkt mij perfect te lukken. (*Applaus bij de N-VA*)

Björn Rzoska (Groen): Ik wil daar kort even op reageren. Collega Diependaele, ik was wel degelijk aanwezig bij de bespreking van de rekening in de commissie, ik heb ook mee het debat gevoerd. Ik heb de eed afgelegd op 9 januari 2013, ik ben wel historicus van vorming en ik lees ook wel eens de verslagen van vorige vergaderingen, maar het begrotingsevenwicht staat wel in uw eigen regeerakkoord. U moet de oppositie dus niet verwijten dat ze u een spiegel voorhoudt.

Ik weet wel dat er parameters zitten in de begroting. Als u goed heb geluisterd – en ik ga ervan uit dat u dat ook hebt gedaan – dan hebt u mij horen zeggen dat het een aanvaardbaar tekort is. Maar zeg dan ook gewoon eerlijk dat er een tekort is, en dat we het tekort hopelijk met zijn allen zullen proberen weg te werken in de volgende jaren.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Mijnheer Diependaele, het gaat niet om een fenomenaal tekort – dat beweren we ook niet –: die min 71 miljoen euro valt netjes binnen de normen van de Hoge Raad van Financiën. Maar als het begrotingsevenwicht voor u geen fetisj is, vraag ik mij af waarom deze regering dan een definitie in elkaar heeft geknutseld die door niemand wordt erkend als de juiste definitie van een begrotingsevenwicht.

Ik weet natuurlijk wel waarom dat is gebeurd. Dat is om op het einde van de legislatuur te kunnen zeggen dat de begroting in evenwicht is, natuurlijk goed wetende dat dat niet kan met de uitgaven die u nog van plan bent te doen. Op zich hoeft dat ook geen probleem te zijn, onze vraag is om daar gewoon eerlijk over te zijn in plaats van eigen uitgevonden, gefabriceerde definities toe te passen om toch maar uw statement van het begin van de legislatuur te laten kloppen. Want het is wel degelijk een fetisj voor u.

Björn Rzoska (Groen): Wat mij wel stoort in deze begrotingsdiscussie, is dat deze Vlaamse Regering op dit moment blijft vervallen in oude gewoontes in verband met financiering – pps en alternatieve financiering. Die debudgettering heeft ons in het verleden al heel wat onheil gekost, we zijn er in de Vlaamse begroting in de afgelopen jaren constant mee geconfronteerd dat op het moment dat die projecten die gedebudgetteerd worden, binnenvallen, het alle hens aan dek is en het voor de begroting ook zeer moeilijk om dragen wordt. Vandaar, collega's, blijf ik op die nagel kloppen: ik vind het wat Brabo II betreft echt niet slim dat we de provisie waarin we hadden voorzien in zowel 2016 als in 2017 nu uit de begroting halen. Het INR zegt onder voorbehoud dat het buiten de begroting kan, maar Eurostat, dat toch spreekt namens alle lidstaten, heeft op dit moment nog geen groen licht gegeven. Ik zou het toch van voorzichtig beleid getuigen vinden – en dat hadden jullie in 2016 en 2017 aanvankelijk ook gedaan bij de begrotingsopmaak – om die provisie te laten staan. Want op dit moment zijn er geen spijkerharde garanties dat Brabo II daarbuiten kan. (*Opmerkingen*)

Ik weet het, dit is misschien wat slaapverwekkend, wat technisch, maar dat blijft voor mij geen teken van voorzichtig begrotingsbeleid.

De lakmoesproef zit voor mij in uw meerjarenraming, minister. Dat wordt een behoorlijke uitdaging, en dan wil ik het zelfs nog niet eens hebben over de begrotingsopmaak 2018. De meerjarenraming zal toch immers een aantal antwoorden moeten geven op vragen die de afgelopen maanden zijn opgedoken. We hebben deze ochtend nog een actualiteitsdebat gehad – maar ik ga het niet opnieuw voeren – over de energieheffing, het schrappen van die Turteltaks. Die zat mee ingewerkt in uw meerjarenraming. Het is inderdaad nog niet het moment om die meerjarenraming in te dienen, maar we zullen toch een antwoord moeten

krijgen op de vraag hoe deze Vlaamse Regering haar energieplannen van de toekomst zal financieren.

Een ander punt dat naar boven is gekomen, is het Toekomstverbond. Kamerbreed kan iedereen de doorbraak die daar is verwezenlijkt, toejuichen, maar het sluitstuk blijft voor mijn fractie natuurlijk die financiering. We hebben daarover een zeer uitgebreid debat gevoerd in de voortgangsrapportage in de commissie. Er is op dit moment, buiten een vaag rollend fonds, met overschotten die mogelijk worden gerealiseerd op de kredieten Mobiliteit en Openbare Werken, geen sluitend antwoord op gekomen. Dus ook daar zal de meerjarenraming in de ogen van mijn fractie een antwoord op moeten geven.

Mijnheer Diependaele, we hebben de afgelopen maanden inderdaad discussies gehad over deugdelijk bestuur, over het verminderen van mandaten, over het rationaliseren van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, zonder daarbij het kind met het badwater te willen weggooien. Ik denk dat we met zijn allen bondgenoten zijn om ter zake een stap vooruit te zetten, maar ik zal ook kritisch blijven voor wat we zelf doen op Vlaams niveau. Dat blijft een opdracht en ik zal ook die dossiers blijven opzoeken. Er is nog een deel van het antwoord waaraan het me ontbreekt. Ik mis nog een deel van een overzicht. We hebben de 92 eigen agentschappen gehad en alles wat daaraan vasthangt qua bestuur en bestuurders. Ik wacht nog op het antwoord over een 60-tal. Dat moet ik nog krijgen. Tot op vandaag slaagt men er nog niet in om een volledig overzicht te geven. Ik zal me ter zake niet achteruit laten duwen. Ik zal ook die discussie aangaan. Als we immers, terecht, streng zijn voor lokale besturen, dan moeten we ook voor eigen deur blijven vegen. Dan vind ik het inderdaad misschien merkwaardig van de Vlaamse Regering dat ze naar een Werkvennootschap gaat, een extra structuur, zonder dat men dan de discussie aangaat over de vraag of men de BAM en De Werkvennootschap niet in één entiteit moet onderbrengen. Waarom hebben we nog een 'BAM Brussel' nodig, zoals dat soms wel eens wordt genoemd? Ik meen dat deze Vlaamse Regering ook dergelijke discussies moet durven aan te gaan, om te snoeien in eigen structuren, om dingen performanter te maken en ervoor te zorgen dat overheidsmiddelen op een zeer goede, transparante manier worden besteed.

De minister-president is er vandaag niet, maar ik lees zijn interviews altijd met veel aandacht. In het tweede deel van mijn betoog wil ik hebben over een aantal prioriteiten die hij zelf naar voren heeft geschoven in een interview dat hij op 14 juni heeft gegeven in Het Belang van Limburg. Collega Van den Heuvel, dat is een krant uit de oostgouw, zoals u dat stuk van Vlaanderen zo mooi noemt. Ik heb daar drie prioriteiten uitgehaald die hij zelf naar voren schuift. Ten eerste zegt hij dat deze Vlaamse Regering voluit moet gaan voor onderzoek en ontwikkeling, dat we ter zake echt op niveau moeten geraken. Een tweede prioriteit is alles wat te maken heeft met klimaat, milieu en open ruimte. Ik kan hem daar alleen maar in volgen. Een derde prioriteit is alles wat te maken heeft met de persoonsvolgende financiering. Ik wil ter afsluiting even blijven stilstaan bij die door hem geschetste prioriteiten.

Uiteraard vindt Groen dat we zo snel mogelijk moeten gaan naar een bijdrage van 1 procent van het bnp vanuit de Vlaamse overheid voor onderzoek en ontwikkeling. Mijn voorgangers hebben dat hier ook regelmatig op de tafel gegooid. Ook het Rekenhof, zeker gezien de ambitie die de Vlaamse Regering in het begin heeft geformuleerd in haar regeerakkoord, heeft regelmatig gevraagd hoe men dat engagement gaat halen. Nu, ik zie dat de minister-president daar een zware uitspraak over doet, maar ik zie in deze begrotingscontrole geen bijsturing op dat vlak om daar te geraken.

Dan is er de prioriteit voor klimaat, milieu en open ruimte. We hebben het debat over de energieheffing gehad, maar wat de open ruimte en het klimaatakkoord

betreft, zie ik op dit moment weinig evolutie. We hebben hier allemaal een debat meegemaakt over de boskaart. De minister-president heeft inderdaad ingegrepen ter zake en het huiswerk van tafel gehaald, maar er is op dit moment nog altijd geen alternatief aangekondigd. De Vlaamse Regering heeft nog altijd niet geformuleerd hoe ze in de toekomst dan wel die kwetsbare bossen die zonevreemd liggen, gaat beschermen. Er is ook de betonstop. Straks is het een jaar betonstop. Tot nu toe hebben we weinig concrete elementen gezien om ons ervan te overtuigen, als oppositie, maar ook als Vlaams Parlement, dat de Vlaamse Regering die betonstop in de praktijk gaat uitrollen. We zien niet hoe ze dat zal doen. Als we dan de discussie volgen wat de woonuitbreidingsgebieden op lokaal niveau en wonen in waterzieke gebieden betreft, dan zijn we weinig hoopvol dat die betonstop ook wordt gehaald.

Dan is er ten slotte milieu en klimaat. De droogte van de voorbije maanden zal ook duidelijk maken dat we op dat vlak een behoorlijke versnelling zullen moeten neerzetten. Ik zie nu al in de pers dat wordt aangekondigd dat landbouwers terecht denken aan schadevergoedingen via het Rampenfonds. Collega Diependaele, herinner u dat we bij de begrotingscontrole en ook bij de begrotingsopmaak daarop bij de minister-president hebben aangedrongen, omdat op dat moment niet in die middelen was voorzien. Er is nu een verhoging ingeschreven bij de begrotingscontrole, maar er zal nog op ons afkomen.

We hebben hier vorige week, tijdens de behandeling van de actuele vragen, nog een debat gevoerd waaruit is gebleken dat de droogteperiodes zich in sneller tempo opvolgen. We moeten hierop voorbereid zijn. We zullen het niet allemaal met het Vlaams Rampenfonds kunnen oplossen. Er moet een beleid ten gronde worden gevoerd, en dat zie ik momenteel weinig gebeuren.

Minister, de heer Vandenbroucke heeft al naar de scholen en de scholenbouw verwezen. Ik haal er nog een puntje uit. Ik veronderstel dat u het ermee eens bent dat we voor het onderwijs nog heel wat middelen nodig hebben. Er is scholenbouw geweest, maar een deftige uitvoering van het M-decreet blijft nog steeds gedeeltelijk op uw bord liggen. Er blijven veel vragen naar duidelijkheid komen. Als we elkaar opnieuw zien op 1 september of iets later, hoop ik te kunnen vaststellen dat de mensen voor wie het bedoeld is een duidelijk antwoord hebben gekregen vóór 1 juli en zorgeloos op vakantie zijn kunnen vertrekken.

Ik zal het niet langer trekken. De begrotingscontrole was beperkt. Ik had gehoopt op fundamentele bijstellingen. De begroting bevat een aantal onvoorzichtigheden waarop ik zal blijven wijzen. Met betrekking tot een aantal ambities die de minister-president zelf naar voren heeft geschoven, stel ik vast dat de Vlaamse Regering nog heel wat afleveringen van de soap nodig zal hebben om daar te geraken. Ik zie nog steeds niet in hoe ze er zal geraken. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, als zesde en laatste spreker zal het niet zo evident zijn iets te zeggen wat de voorgaande sprekers nog niet hebben aangehaald over een begrotingscontrole die niet veel om het lijf heeft. Ik doe een poging om toch nog een aantal elementen in het debat te brengen die de vorige sprekers misschien zijn vergeten.

Mijn eerste punt is wel al ter sprake gekomen. De meerderheid spreekt graag over een begrotingsevenwicht en misschien zelfs over een minimaal begrotingsoverschot. De oppositie spreekt dan weer over een begroting die niet in evenwicht is. Bij de bepaling van de evenwichtsdoelstelling is immers geen rekening gehouden met de kosten die worden gemaakt voor de Oosterweelverbinding en voor de ziekenhuisinfrastructuur. Indien we dit wel allemaal in

rekening zouden brengen, zou er zelfs sprake zijn van een tekort. Het gaat om een weliswaar zeer beperkt tekort, maar het blijft desalniettemin een tekort.

Een ander element dat we in de gaten moeten houden, is de toename van de geraamde geconsolideerde schuld. Naar alle verwachtingen zal die schuld tegen het einde van dit jaar met iets minder dan 1 miljard euro toenemen. Dat is niet dramatisch, maar het moet wel tot voorzichtigheid nopen.

Wat me iets meer stoort, is dat ik hier een begroting en een begrotingscontrole zie van een Vlaamse Regering die netjes binnen het Belgische kader opereert. Daarbij is helaas weinig of geen sprake van enige Vlaamse assertiviteit.

We verwachten komende maand de studie die de minister-president heeft besteld over de miljardentransfers naar Wallonië, maar aan een moedig beleid dat meteen ook een einde aan dat jaarlijks welvaartsverlies zou maken, moeten we ons helaas niet verwachten. Er is immers nog steeds een door de federale overheid opgelegde communautaire omerta. Wat ons betreft, blijft Vlaanderen zich, ook met de zelfverklaarde Vlaams-nationalisten in de Vlaamse Regering, te veel gedragen als een ondergeschikt bestuur.

Terwijl we zien dat de Vlaamse assertiviteit ver te zoeken is, brengt de Belgische constructie de Vlaamse economie en de Vlaamse belangen schade aan. Ik verwijs in dit verband naar de impasse met betrekking tot de Brusselse geluidsnormen die vliegtuigmaatschappijen en de bijbehorende jobs weggagen. Het enige antwoord dat de Vlaamse Regering tot nu toe heeft gegeven, is een poging om tijd te kopen door middel van de indiening van belangenconflicten. Hoewel ze noodzakelijk waren, waren die belangenconflicten verre van indrukwekkend. Ze waren zeker niet voldoende om onze werkgelegenheid te vrijwaren. We stellen vast dat het dossier nog steeds als een molensteen rond de nek van Brussels Airport en van de tewerkstelling daar blijft hangen.

Dan is er ook de Vlaamse spooragenda. Terwijl de verkeerscongestie in Vlaanderen blijft toenemen, het verbeteren van de basisinfrastructuur voor het spoorvervoer daarom van groot belang is, en iedereen het erover eens is dat de elf prioritaire spoorinvesteringen noodzakelijk zijn voor Vlaanderen, slagen de Vlaamse partijen, die zowel in de Vlaamse Regering als in de Federale Regering het beleid voeren, er niet in om uitvoering te geven aan de Vlaamse spoorstrategie. We stellen inderdaad vast dat de Vlaamse meerderheid er niet in slaagt om haar eisen door te trekken.

Ondertussen doet deze Vlaamse Regering ook niet altijd wat ze zelf doet veel beter. De openlijke ruzies van de voorbije maanden, met als trieste orgelpunt het debat over de beruchte boskaart, zijn daar een voorbeeld van.

Ook met betrekking tot immigratie, integratie en islamisering doet deze regering onzes inziens allerm minst wat men van haar zou mogen verwachten. De Vlaamse Regering zou een immigratieontraderend beleid kunnen voeren, maar kiest er bewust voor dit niet te doen. De uitspraak van de partijvoorzitter van de grootste Vlaamse partij, dat open grenzen en een open sociale zekerheid niet samengaan, bleek uiteindelijk maar praat voor de vaak. Op de woorden volgden helaas geen daden.

Hetzelfde wat betreft de aankondiging van diezelfde partij dat zij een voorstel zou indienen voor een zogenaamde getrapte kinderbijslag die nieuwkomers maar kindergeld zou toekennen in functie van het aantal jaren verblijf in het land. Uiteindelijk werd er wel zo'n voorstel ingediend, maar al dan niet abusievelijk in het verkeerde, het federale parlement. Ondertussen laat minister Vandeurzen in dit Vlaams Parlement weten dat er in het nieuwe ontwerp Kinderbijslag geen sprake zal zijn van een getrapte kinderbijslag voor nieuwkomers.

Ook inzake het inburgeringsbeleid blijft het gratisbeleid gehandhaafd. Eén inburgeringstraject kost de Vlaamse belastingbetaler 4317 euro, de immigrant welgeteld 0 euro. Zelfs asielzoekers die niet eens erkend zijn en misschien zelfs moeten terugkeren naar hun land van herkomst indien hun aanvraag wordt afgewezen, mogen vanaf vier maanden verblijf in ons land na hun aanvraag gratis inburgeringscursussen volgen. Ook bij de begrotingscontrole die vandaag voorligt, geeft men ten gevolge van de asielproblematiek opnieuw extra geld aan Inburgering en Integratie: zo'n 15 miljoen euro, goed voor 20.000 extra trajecten en begeleidingen.

Collega's, ook het debat van deze voormiddag over de energiefactuur, dat in september in alle hevigheid zal worden voortgezet, maakt dat ik kort kan zijn en kan besluiten. Mijn fractie is voorstander van een beleid waarbij niet de instandhouding van de Belgische structuren, niet de tienduizenden gelukzoekers uit andere landen, maar wel onze eigen Vlaamse mensen opnieuw op de eerste plaats moeten komen. Op te veel punten kan het beleid van deze regering dus niet op onze steun rekenen. Ik denk onder meer aan het gebrek aan communautaire ambitie, dat zelfs schadelijk is voor onze Vlaamse economie, en zeker ook aan het lakse beleid ten aanzien van immigratie en dergelijke meer. Om al die redenen zult u begrijpen dat wij ook deze begrotingscontrole niet kunnen goedkeuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 18 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 18/3)*

– De artikelen 1 tot en met 14 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 19 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 7

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 19/6)*

– De artikelen 1 tot en met 77 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017
– 1151 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 14**

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissies aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1151/12)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot vervanging van artikel 3. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1151/13)

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik heb inderdaad een amendement op artikel 3, zoals rondgedeeld op de banken.

De voorzitter: De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *Artikel 4 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot toevoeging, aan hoofdstuk 3, van een afdeling 1/1, die bestaat uit een artikel 4/1. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1151/14)

De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Voorzitter, er is inderdaad een amendement van de meerderheid tot toevoeging van een nieuw artikel 4/1. Er is namelijk een kleine vergetelheid gebeurd, waarbij de borging door de Vlaamse overheid van de betaling van de beschikbaarheidsvergoeding door nv De Scheepvaart niet was ingeschreven in het decreet. Het voorstel is om dat alsnog in te schrijven. Ik denk dat het een goede zaak zou zijn als wij de bruggen over het Albertkanaal kunnen vernieuwen. Ik neem aan dat dit met algehele goedkeuring zal worden goedgekeurd.

De voorzitter: Wie is de oorzaak van die vergetelheid? (*Opmerkingen van Bert Maertens*)

Dat weet u niet, oké.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

– *De artikelen 5 tot en met 28 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de rechtspositie van de personeelsleden in de basiseducatie
– 1175 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de rechtspositie van de personeelsleden in de basiseducatie.

De algemene bespreking is geopend.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil alleen melden dat dit een schitterend ontwerp van decreet is, dat hopelijk unaniem goedgekeurd wordt, omdat het de rechtspositie van onze personeelsleden in de centra voor basiseducatie eindelijk regelt en hun datgene geeft waar ze recht op hebben.

De voorzitter: Dus eigenlijk is dat de loftrumpet over uzelf.

Minister Hilde Crevits: Dat is de loftrumpet over dit ontwerp van decreet.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1175/3)

– De artikelen 1 tot en met 105 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 17.04 uur.

– De vergadering wordt hervat om 17.18 uur.

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie
– 1147 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, ik wil kort toelichten waarom wij vanuit de oppositie dit ontwerp van decreet in de commissie niet mee hebben goedgekeurd. Er zitten dingen in die interessant en goed zijn, maar twee elementen stuiten ons echt wel tegen de borst. Een ervan is het doelgroepenbeleid, waar we een heel eigen visie op hebben, en die verschilt met de visie van de minister.

Een tweede punt is de aanpak van het discriminatieprobleem in de dienstenchequesector. Twee jaar geleden heeft het Minderhedenforum de kat de bel aangebonden en een heel groot probleem in kaart gebracht. We hebben er heel veel debatten over gehad, er zijn veel woorden over gesproken, maar vandaag de dag zegt onder andere datzelfde Minderhedenforum dat wat nu voorligt geen goed plan is en dat het vooral dient om het imago van die dienstenchequebedrijven op te poetsen. Dat zijn letterlijk hun woorden.

Minister, een breder probleem is dat het akkoord dat nu voorligt en dat u zelf erkent, geen breed gedragen akkoord is met alle betrokken partners. Dat blijft op dit moment uit. Er is heel wat kritiek. Daarom gaan we dat ook niet mee goedkeuren en zullen we straks tegenstemmen.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp-a): Wij gaan ook niet voorstemmen. In de commissie heb ik al omstandig toegelicht waarom wij dit ontwerp van decreet echt een gemiste kans vinden. Wat het doelgroepenbeleid betreft had u echt de mogelijkheid om nu ten aanzien van de langdurig werkzoekenden en de laaggeschoolden het verschil te maken. In het doelgroepenbeleid hebt u voor die groepen de loonkosten verhoogd en dat vinden we echt een verkeerde keuze. Nu wordt er voor een aanwervingspremie gekozen, wat halfslachtig oplapwerk is en in de verste verte niet in de buurt komt van de verminderingen die men voordien voor die groepen toekende.

Zowel het Minderhedenforum als het gemeenschappelijk vakbondsfront heeft aangegeven dat wat discriminatiebestrijding betreft, het nu toch duidelijk is dat u en uw inspectie niet de instrumenten hebben om de feiten vast te stellen. Vorige week is professor Baert een zeer interessante toelichting komen geven en heeft hij een aantal suggesties gedaan om op dat vlak ook het verschil te maken. Een pleidooi om praktijktests in te voeren. De Pano-reportage over de zelfregulering in de interimsector heeft nog eens duidelijk gemaakt – dat zijn de woorden van de inspectiediensten zelf – dat dat absoluut niet werkt. Helaas moeten we dat altijd vaststellen aan de hand van undercoverreportages. Als het gaat over dienstencheques, een sector waar 1,1 miljard euro overheidsgeld aan wordt besteed, dan is het toch al te gek dat u de handhaving, de controle op de naleving van de wetten volledig aan de sector zelf overlaat. U weet dat de zelfregulering in de interimsector op dat vlak niet het verhoopte resultaat heeft.

Minister, wetens en willens kiest u nu voor een systeem waarvan u weet dat het niet werkt. De sector zelf, het Minderhedenforum en het gemeenschappelijk vakbondsfront stellen voor om op een constructieve manier iets uit te werken waarvan men nu ook wetenschappelijk aangeeft dat het beter is. Daartegen hardnekkig neen blijven schudden, is echt blind blijven voor het probleem. Het is een gemiste kans. Daarom zullen wij tegenstemmen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, dit is een verzameldecreet en zoals bij dergelijke ontwerpen van decreet wel vaker het geval is, vind je dan een aantal elementen die goed zijn en andere elementen die minder goed zijn. Laat me met dat laatste beginnen. Met hoofdstuk 4 van dit ontwerp van decreet wordt

inderdaad uitvoering gegeven aan het actieplan ter bestrijding van discriminatie bij dienstenchequeondernemingen.

Met dit ontwerp van decreet wordt dus een decretale basis gelegd voor praktijktests in de dienstenchequesector, wat dan, volgens de meerderheidspartijen toch, een belangrijke stap zou zijn in het Vlaamse antidiscriminatiebeleid. Wij zien dat niet zo. Wij vinden praktijktesten, mysterycalls en dergelijke iets te veel big-brotherinstrumenten en vooral ook disproportioneel in verhouding tot de problematiek die men in feite wil aanpakken.

Een element waarin we ons meer kunnen vinden, is de aanpassing aan het taaldecreet waarin u voorziet. We zijn inderdaad verplicht, vanwege een arrest van het Europees Hof van Justitie dat zegt dat het taaldecreet een belemmering vormt voor het vrij verkeer van goederen, om daar een oplossing voor te vinden. U hebt die gevonden in, naar uw eigen woorden, een oplossing waarbij u maximaal probeert het gebruik van de Nederlandse taal te beschermen, omdat het taaldecreet dat in het Vlaams Parlement is goedgekeurd, probeert om de bescherming van de werknemers en de versterking van de sociale cohesie, en dus ook het gebruik van de Nederlandse taal in de sociale betrekkingen, aan te moedigen. Hetgeen u hebt voorgesteld en de uitwerking van dit ontwerp van decreet om aan dat arrest van het Europees Hof van Justitie tegemoet te komen, is iets waarin we u kunnen volgen. Daarin zouden we u willen steunen, maar gezien de andere elementen in het verzameldecreet waar we niet mee akkoord kunnen gaan, zullen we ons bij de stemming uiteindelijk onthouden.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Dit is niet nieuw. We hebben de discussie al heel vaak gevoerd, zowel in de plenaire vergadering als in de commissie. Wij kiezen ervoor om de discriminatie in eerste instantie aan te pakken via de sensibilisering van de sector zelf. De werking in de uitzendsector heeft bewezen dat er wel vooruitgang is. Het is niet omdat het percentage gelijk blijft, dat er geen vooruitgang is. Er is een gerichte praktijktest binnen de uitzendsector die ervoor zorgt dat het percentage relatief hetzelfde blijft. Dit gezegd zijnde, is de sensibilisering de eerste belangrijke en goede stap om verdere sensibilisering te doen met praktijktesten. Dat dat niet breed gedragen is, is heel duidelijk gebleken. Tussen de werkgeversorganisaties en de vakbonden was er geen consensus mogelijk, op geen enkele van de voorstellen die er zijn geweest. Op een bepaald moment moet men dan de knoop doorhakken. Ik vind het zeer belangrijk dat het voorstel dat hierover wordt gedaan, mee ondersteund wordt door alle werkgeversorganisaties, niet alleen door degenen die aangesloten zijn bij de Federatie van Partners voor Werk (Federgon), maar ook door degene die de facto bij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) zorgen voor de dienstenchequebedrijven. Het is belangrijk dat we met die werkgeversvertegenwoordigers een gemeenschappelijk draagvlak hebben kunnen bereiken. Vandaar dat we daar nu van start mee gaan. We moeten dit monitoren. We moeten dit blijven volgen. Er is ook duidelijk bepaald – en dat is nieuw – dat indien er een blijvende overtreding is, dat een begin van bewijs is voor de inspectie. Daarmee zetten we de eerste stap. Ik weet dat we daarin van mening verschillen. Ik weet ook wat de mening van Groen en sp.a is. Ik zie dat dit voor het Vlaams Belang al te ver gaat. Dit is een middenweg waar de meerderheid zich in het verleden al over heeft uitgesproken. Daarmee kunnen we de stap zetten.

Wat de langdurig werklozen betreft, weten we, mevrouw Kherbache, dat uw partij en de mijne daarover van mening verschillen. Wij zijn er sterk van overtuigd dat het belangrijkste aspect is dat we ervaring geven aan mensen die langdurig werkloos zijn. Wij zetten daar zeer sterk op in met alle nieuwe instrumenten die we naar voren schuiven. Ik spreek van wijk-werken, tijdelijke

werkervaring en alle aspecten die daarmee te maken hebben, tot en met het laatste stimulansje met de aanwervingspremie. Daarmee kunnen we veel meer bereiken, want, zoals in het verleden is gebleken: door langdurig werklozen goedkoper te maken, kunnen we de werkgevers niet overtuigen om ze aan te werven.

Ik ben ervan overtuigd dat die stap beter zal zijn door hun werkervaring te geven. De keuze is gemaakt, wij gaan verder in die richting waarbij de aanwervingspremie een extra financiële stimulans is. Ik weet dat we ook daarover van mening verschillen, maar ik heb op dit moment echt geen enkele reden om dat te veranderen.

Yasmine Kherbache (sp·a): Minister, u zegt dat u een zicht hebt op discriminatiebestrijding in de interimsector. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de privésector inderdaad aan zelfregulering doet maar dat u absoluut geen beeld hebt van de resultaten en de methodiek. Het is essentieel dat een overheid minstens een zicht heeft op een fundamenteel recht als gelijke behandeling. Dat hebt u zelfs niet. Ik vind dat echt een verkeerd signaal.

Wat loonkost betreft, moeten we uiteraard investeren in competentieversterking en werkervaring. Ik denk dat niemand dat betwist, maar ik vind het ongezien dat een minister van Werk pleit voor het verhogen van de loonkost, zeker voor kwetsbare groepen, terwijl alle aanbevelingen in de andere richting gaan. U gaat dus echt de verkeerde richting uit.

Imade Annouri (Groen): Minister, we hebben vorige week inderdaad Stijn Baert in onze commissie gehoord. Op een van de vragen die ik hem had gesteld over het in kaart brengen van discriminatie, zei hij dat er objectieve criteria nodig zijn. Dat zijn praktijktesten die vanuit een overheid kunnen worden georganiseerd. Als er in het verleden een probleem werd aangekaart, onder andere door middenveldorganisaties zoals het Minderhedenforum, en we vandaag tot een oplossing zijn gekomen met deze Vlaamse meerderheid die niet wordt gedragen door de mensen die de kat de bel hebben aangebonden, dan is dat wrang. U zegt dat u verder moet gaan en dat u er niet uitgeraakt wanneer er geen consensus is tussen alle betrokken partijen. Maar het is wel heel opmerkelijk en jammer dat net die organisaties die daar het meest bij betrokken zijn, op dit moment vinden dat u niet ver genoeg gaat. Het is geen zachtere uitspraak die zij doen, het dient enkel om het imago op te poetsen van de dienstenchequesector. Dit is een gemiste kans, wij kunnen dit ontwerp dan ook niet steunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1147/1)*

– De artikelen 1 tot en met 16 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer en het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending en houdende delegatie tot coördinatie en codificatie van de waterregelgeving
– 1162 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer en het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending en houdende delegatie tot coördinatie en codificatie van de waterregelgeving.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1162/1)*

– De artikelen 1 tot en met 27 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk
– 1163 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 8**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Dit is een belangrijk ontwerp van decreet, een van de weinige grote sectordecreten in de cultuursector: de kunsten, het cultureel erfgoed en nu het sociaal-cultureel werk. Een wat cryptische naam voor de verzameling van wat heet verenigingen, bewegingen, vormingsinstellingen uit de non-profitsector en niet met professionele bedoeling.

Het is de bouwsteen van wat we de sociale cohesie van onze Vlaamse samenleving zouden kunnen noemen. Onze kwaliteit van leven wordt in sterke mate door dat sociaal-cultureel gebeuren ondersteund en mogelijk gemaakt. Het brengt mensen bij elkaar in plaats van mensen te verdelen. Het heeft in de geschiedenis een immense emancipatorische betekenis gehad. Collega's, denk maar eens na over wat de vrouwenbeweging, de arbeidersbeweging, de landbouwersgildes hebben

betekend voor die beroepsgroepen. Niet voor hun beroep, maar voor hun persoonlijke ontwikkeling. Voor wie ze nog kent, verwijs ik naar de oude termen van volksverheffing, volksopvoeding en volksontwikkeling. Vooral volksverheffing vind ik nog altijd een heel relevante, omdat die zegt waar het echt om gaat. We gaan het volk verheffen. We gaan mensen kansen bieden om zich, naast het onderwijs, ook in hun vrije tijd verder te vormen en te ontwikkelen en om met elkaar zinvolle zaken te doen in het leven.

Ik zal geen filosofisch betoog houden, maar wilde toch even het belang ervan onderstrepen. We zijn behoorlijk uniek in Europa met de ondersteuning van die sector. Niet lokaal, want dat doet men overal, maar ook landelijk, op het Vlaamse niveau, met het ondersteunen van die landelijke koepelvorming. Ze hebben er vaak negatief over gedaan, collega's, want zoals u weet, is het in belangrijke mate een verzuilde sector, althans delen ervan, andere delen allang niet meer – gelukkig hebben we al die stappen gezet. Maar dit soort verzuiling heeft ook in het verleden heel wat emancipatorische betekenis gehad. Daarvan gaan we langzaam weg. We hebben vormingsinstellingen die allang niet meer verzuild zijn. Bewegingen zijn dat allang niet meer. We hebben dus al belangrijke stappen gezet. We hebben de kleurenkoepels lang geleden al afgeschaft. We hebben goede stappen vooruit gezet.

En dus komt er nu een nieuw decreet, omdat het oude decreet, zoals dat met een paar schoenen gebeurt die je vijf jaar hebt gedragen, tot op de draad versleten was. Dat decreet heeft zijn functie gehad. Ik heb er indertijd in 2002-2003 aan meegewerkt. Het is dus vijftien jaar oud. Het is versleten. We hebben het tal van keren bijgewerkt. Op de duur ziet het eruit zoals een Vlaams landschap, met name een rij woningen met vanachter bijzonder veel koterijen.

We moesten dus absoluut een betonstop toepassen in de sociaal-culturele sector en het landschap opkuisen. Dat is ook de bedoeling van de minister en van vele collega's met dit decreet. Ik stel namelijk vast dat de heer Meremans, de minister, ikzelf, maar ook mevrouw Idrissi in de loop van het voorbije jaar conceptnota's hebben gemaakt, vrij uitgebreid en diepgaand, over de toekomst van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Dat toont aan dat er veel ideeën over bestaan, dat er ook meningsverschillen zijn, hoewel die relatief goed meevallen, zeker in de conceptnota's. We delen samen alvast één ding, namelijk dat we een toekomst willen geven aan dat sociaal-cultureel volwassenenwerk in Vlaanderen. Voor wie het wat minder goed kent, denk aan de KWB, Femma, het Davidsfonds, de Vormingplus in uw omgeving, maar ook bewegingen als Pax Christi en zovele andere, die heel veel mentaliteitsbeïnvloeding of beter bewustzijnsverruiming, want dat is een betere term, hebben gedaan, die vormingen hebben gedaan bij mensen. Denk ook aan de etnisch-culturele federaties, al die verenigingen van migranten die kort of lang bij ons aanwezig zijn en die, net als die arbeidersbewegingen, historisch via een verenigingsleven een emancipatie doormaken en zich op die manier steeds beter integreren in de Vlaamse samenleving, maar tegelijk ook hun eigen cultuur blijven dragen, uitoefenen en uitdragen.

Dat zijn allemaal waardevolle dingen, waarvoor een decreet meer dan ooit zinvol is. Ik kom straks nog even terug op de financiën, want dat is het nevralgieke punt van dat decreet.

Minister, ik zeg vooraf dat we ons zullen onthouden op dat decreet, omdat er toch nog een aantal punten zijn – ik citeer even mijn collega – “waar we op onze honger blijven zitten”. Een aantal zaken zijn niet voldoende uitgewerkt of het ambitieniveau ervan is te laag. Ik heb het ook in de commissie vergeleken. Als we de gezamenlijke conceptnota's van ons allen zouden samenleggen, wel, dan begint het decreet daar toch wel ver van af te geraken, af te dwalen. Niet helemaal, want het bouwt voort op een aantal basisprincipes, maar het laat er ook heel erg veel los. En dat is jammer.

Er zijn een aantal positieve punten. Daarover moeten we niet twijfelen. Ik zei het al: een versleten paar schoenen kun je beter vervangen door een paar nieuwe en goede. We kunnen discussiëren over de kwaliteit, maar we hebben wel bouwstenen die oké zijn. Zo is er het feit dat de werksoorten niet meer strak worden gescheiden. Verenigingen, bewegingen, vormingsinstellingen, we noemen ze nu allemaal sociaal-culturele organisaties.

Dat is ook logisch, ze ontwikkelen zich in verschillende richtingen. Ze hebben soms leden, ze hebben soms afdelingen, soms ook niet. Ze werken soms op een heel brede schaal en soms in een brede regio. Diversiteit moet er kunnen zijn.

De functies schuiven we naar voren als de dragers en de rollen van dat sociaal-cultureel werk: een culturele functie, een maatschappelijkbewustzijnsfunctie, een educatieve functie enzovoort. De termen zijn opgefrist en breder en hernieuwd gedefinieerd. Dat is positief, geen twijfel daarover.

We hebben een betere beoordelingsprocedure dan in het verleden. Ze is ver van volmaakt, minister, ik kom er nog op terug, maar toch al beter. De kwaliteitsbeoordeling is in heel de sector de sleutel voor de subsidiëring, met alle creativiteit erbij. Er wordt een foto gemaakt van het veld en dan gaan we kijken wie er goed werkt en wie er zijn best voor doet. Wie hard werkt en visie heeft op de ontwikkeling van zijn organisatie, kan een betere beoordeling krijgen dan een andere, en dat is de sleutel voor de subsidie.

Daarmee eindigen mijn pluspunten. Ik zou hier kunnen stoppen, maar ik heb nog veel tijd over, helaas voor u. Het zal niet lang meer duren, collega's.

Er zijn ook een aantal negatieve punten. Dat is jammer. Er wordt een kans gemist – en ik vind dat niet zelf uit – voor een verregaande vernieuwing van de sector en van het beleid ten aanzien van die sector. De Strategische Adviesraad voor Cultuur (SARC) noemt dit ontwerp van decreet een overgangsdecreet. Dat is eigenlijk jammer. Je maakt niet elke legislatuur zo'n nieuw ontwerp van decreet, en dit is een gemiste kans. Ik zal een paar voorbeelden geven van gemiste kansen.

Waar ik het zwaarst aan til, is dat dit ontwerp van decreet onwaarschijnlijk dik is. Het bevat onwaarschijnlijk veel artikelen en regels, regels en nog eens regels. Mocht dit ontwerp van decreet twintig jaar geleden gemaakt zijn, dan zou het nog gekund hebben, maar in de voorbije twintig jaar is het meest uitgesproken woord in dit halfroond volgens mij: regulitis of regelzucht. Dit ontwerp van decreet heeft voor alle stapjes in de procedure allerlei regels bepaald, allerlei uitzonderingen, omwegen, remediëringstrajecten en noem maar op. Minister, dat staat haaks op uw regeerakkoord waarin de v van vertrouwen een centrale term is. Dit ontwerp van decreet straalt helemaal geen vertrouwen uit in het sociaal-cultureel volwassenenwerk, integendeel, het wordt behoorlijk gecontroleerd, vastgehouden enzovoort.

Nog een pijnpunt is dat dit ontwerp van decreet natuurlijk geen financieel perspectief in zich draagt. Het zal pas worden toegepast in de volgende legislatuur. Ik kijk eens rond: wie zou dan eventueel over die budgetten mogen beslissen? Het is natuurlijk buitengewoon belangrijk dat de sociaal-culturele sector ook toekomst heeft. Laat ons eerlijk zijn, in de voorbije vijftien jaar zijn er geen budgetten bij gekomen. Er is bespaard, er is alleen budget bij gekomen – ik zie de minister nu even niet – recentelijk, voor etnisch-culturele federaties. Ik heb het al gezegd en ik wil het nog eens herhalen, minister: mijn felicitaties daarvoor, dat is een heel goede keuze. Maar dit toont aan dat er hier en daar ook noden zijn en dat we daaraan moeten kunnen tegemoetkomen.

Ik denk dat de grootste noden veeleer zitten, niet in de stijging van de budgetten van de subsidies zelf, soms wel natuurlijk, maar in een interessante instroom en vernieuwing van de sector. We leven in een andere samenleving dan pakweg een

halve eeuw geleden of zelfs 25 jaar geleden. Ook het sociaal-culturele werk moet zich vernieuwen en er ontstaan ook nieuwe organisaties. Die instroom van nieuwe organisaties wordt bemoeilijkt door de vele regels en door de financiële beperking, ik zou zeggen: door die vrij hoge muren die rond de sector zijn opgetrokken. Dat is jammer, want we pleiten allemaal voor de integratie van veel sectoren en meer samenwerking. Wel, die muren tussen het sociaal-cultureel werk, de amateur-kunsten, de kunsten zelf, het erfgoed, die muren zijn reuzegroot. Er kan zeer weinig of geen interactie bestaan. De instroom zal zeer moeilijk zijn. Men geraakt er niet zomaar in, meer zelfs, zou ik met enig cynisme durven zeggen: men geraakt er nog moeilijker uit dan in. In die zin: er zijn veel beschermende mechanismen, prima, maar tegelijk is dat een rem voor nieuwe mensen. Dus, ik pleit eigenlijk voor meer openheid en meer durf, zodat er meer instroom mogelijk wordt.

En die instroom wordt ook bemoeilijkt omdat er twee bouwstenen, bijna drie bouwstenen, voor een breed sociaal-cultureel beleid ontbreken. Dat is het regel-decreet voor cultuur waar we het zo vaak over gehad hebben: al die financiële middelen die van de provincies komen, een aantal instellingen die van de provincies komen waar ook heel wat innovatieve projecten op de vloer mee werden ondersteund. Laat ons ook even de verdienste van de provincies in ogenschouw nemen, want het is niet allemaal stof wat we moeten wegblazen. Er is geen enkel perspectief hoe ze worden voortgezet, behalve dat ze twee jaar worden verlengd. Ik had graag dat die vernieuwing via een regeldecreet en een decreet Sociaal-cultureel Werk in één keer vorm had gekregen. Idem dito voor de bovenbouw van het sociaal-cultureel werk, maar ook voor het Participatiedecreet en hoe we daar in de toekomst mee moeten omgaan. Er ontbreken dus een aantal bouwstenen voor vernieuwing en voor doorgroei. In die zin is het behoorlijk onvoldragen.

Het moet me in die zin ook van het hart dat ik oproep om uw steun voor die sector ook uit te spreken. Ik zag deze week een schriftelijke vraag passeren van collega Meremans over de financiële reserves die het sociaal-cultureel werk vandaag al dan niet bezit. Ja, het zijn geen vetpotten, dat is wel duidelijk uit het antwoord. Ik zou zeggen: draai de pagina maar om, maar ik herinner me dat collega Lorin Parys dat ook eens heeft gedaan voor de welzijnssector en nu dus voor de cultuursector, maar het gebeurt ook voor de kunsten- en erfgoedsector trouwens. Dat soort vragen, collega Meremans, spreekt niet meteen van een groot vertrouwen in de sector en nog minder in het beleid van de overheid ten aanzien van de sector. Je zou kunnen zeggen dat reservevorming een vorm is van goed beleid. Als je bijvoorbeeld mensen moet ontslaan omdat je subsidies verminderen, heb je buffers om de loonkost en de opzeggingstermijn van die mensen te financieren.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik wou normaal niets zeggen, maar mijn naam is gevallen. Ik heb altijd gehoord dat als je goed parlementair werk wilt leveren, je een dossier moet opbouwen, en dat doet door schriftelijke vragen te stellen. Met andere woorden, je stelt schriftelijke vragen om na te gaan hoe iets werkt, wat er is enzovoort. Dat zijn schriftelijke vragen, maar u verbindt daar onmiddellijk een aantal zaken aan die niet in die schriftelijke vraag staan noch in de antwoorden. Dat is uw vrije interpretatie, dat is uw dichterlijke vrijheid – waarschijnlijk bij de contrabas uitgevonden –, maar u verbindt daar dingen aan die ik niet heb gezegd. U legt me woorden in de mond van 'geen vertrouwen'. Ik stel schriftelijke vragen om te weten hoe de sector ervoor staat. Het is uit bekommernis en uit interesse, mijnheer Caron, dat ik die vragen stel. (*Applaus bij de N-VA*)

Bart Caron (Groen): Ik kan het alleen maar hopen, mijnheer Meremans.

Overigens is het uw taak als parlementslid om de minister te controleren en niet het veld, maar dat geheel terzijde. Daar gaat het echt over. Het is niet de eerste

keer dat dat gebeurt, en ik vind het niet fijn, dat is alles. Ik wil er ook niet zwaarder aan tillen dan nodig, maar ik vind het niet fijn.

Minister, ik wil afronden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik vind het toch wel vreemd dat collega Caron bepaalt welke vragen een parlamentslid mag stellen en wat binnen de perken valt van het oorbare en wat niet. Collega, dat verwacht ik echt niet van u. Ik steun in dezen collega Meremans, die informatie verzamelt en daar iets mee doet. Je moet toch niets zoeken achter een vraag. *(Applaus bij de N-VA)*

Bart Caron (Groen): Ik moet eerlijk zeggen dat ik er niet aan zou denken om zulke vragen te stellen. Ik zou vragen stellen naar de potentie, de mogelijkheden, de problemen die de sector heeft, de zorgen die ze hebben.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat is een vraag om uitleg, geen schriftelijke vraag.

Marius Meremans (N-VA): Sorry collega's, ik vind het een beetje jammer dat uw betoog een beetje aan het afglijden is naar populisme, eerlijk gezegd. U moest weten – en u weet het verdomme wel – hoe vaak we met de sector hebben gesproken. Ik heb voor mijn conceptnota overlegd met de raad van bestuur van Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk (FOV). Ik heb het daar voorgelegd en naar hen geluisterd. Nu komen zeggen dat ik niet naar de sector luister, is dikke groene zever, mijnheer Caron. Neem me niet kwalijk. *(Applaus bij de N-VA)*

Bart Caron (Groen): Ik dank u wel voor uw antwoord op een vraag die ik niet gesteld heb. Ik denk niet dat ik gezegd heb dat u niet naar de sector moet luisteren, u bent ook aanwezig geweest op de vergadering van de raad van bestuur. Wat dat betreft, hebben we een gelijkaardig pad. Maar goed, bij dezen heb ik dan toch uw steun voor het sociaal-culturele werk als brede sector mogen aanhoren, daar ben ik heel gelukkig om.

Minister, ik hoop afrondend dat nog een aantal anomalieën van dit ontwerp van decreet –vooral technische, onwaarschijnlijk lange procedures – kunnen verdwijnen. En ook nog van die kleine kantjes: als u een positief advies krijgt van een visitatiecommissie, dan zal de regering eerst nog eens overwegen of ze uw dossier zal voorleggen aan een beoordelingscommissie. In het ontwerp van decreet zitten heel veel ingangsideuren, uitgangsideuren en nooduitgangen, met heel veel procedures. Wij hebben een aantal amendementen ingediend – ik kom daar straks bij de artikelsgewijze bespreking op terug – maar de complexiteit van regels ontgaat me helemaal. Ook daaruit blijkt helemaal geen vertrouwen in de sector. Niettemin bevat het ontwerp van decreet ook een aantal positieve punten, daarom gaan we ook niet tegenstemmen. Het is een stap vooruit, maar ook een beetje een gemiste kans: in plaats van een grote stap vooruit is het eigenlijk maar een klein voetje vooruit en bij momenten lijkt het zelfs op de processie van Echternach.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Collega's, het sociaal-cultureel werk is divers, dus mensen die achteruit stappen en dan weer vooruit, zijn zeker welkom: van ons mag het allemaal, dat is een rijke diversiteit.

Met de eerste vijftien zinnen van de heer Caron ging ik akkoord: het landschap is inderdaad belangrijk. Het is rijk gediversifieerd, dat is typisch voor Vlaanderen. Dat is deel van onze identiteit. Sommigen horen dat woord identiteit niet graag,

maar wij wel. En inderdaad, het gaat heel ver: er is de Kristelijke Werknemersbeweging (KWB), er is Femma, er is de Vlaamse Volksbeweging (VVB), het Davidsfonds, het Willemsfonds, het Rodenbachfonds – en zo kan ik nog een tijdje doorgaan. Er zijn ook nieuwe bewegingen zoals De Wakkere Burger en Climaxi.

Wij vinden dit ontwerp van decreet belangrijk, en daarom hebben we voluit mee gewerkt om dat oude decreet, dat inderdaad zijn beste tijd had gehad, te updaten met een nieuw decreet. En we zijn inderdaad zelf met een conceptnota de boer op gegaan en hebben met heel veel organisaties en mensen op het veld gesproken, zowel voor als na het indienen van de conceptnota. De uitgangspunten in onze conceptnota waren: verlaten van opdeling in werksoorten, functiegerichte benadering, dynamisch financieel kader, meer flexibiliteit inzake in- en uitstroom en betere en heldere beoordelingsprocedure.

In de krant stond op een bepaald moment dat wij de sociaal-culturele wereld flink wilden opschudden. Dat klopt. Wat doe je immers in je bed? Laat maar, ik wil het niet weten, maar ik ga ervan uit dat u af en toe uw hoofdkussen opschudt. Mensen doen dat – de voorzitter ongetwijfeld ook – omdat ze daarna des te beter kunnen slapen. Dat hebben we dus ook willen doen met dit ontwerp van decreet, ik kon het niet mooier verwoorden dan hoe het in De Standaard stond. We hebben dat gedaan met veel en sterk overleg met de sector – ik wil dat nog eens benadrukken.

Ik wil graag op een aantal punten ingaan, waarbij ik een aantal punten van de collega's zal tegenspreken of ook aanvullen. We waren het er allemaal over eens om een functiegerichte benadering te doen, en organisaties krijgen zelf ook meer vrijheid en meer ruimte. Men kiest dus de functie die men wil nastreven.

We verlaten dus het opdelen in verenigingen, bewegingen en vormingsinstellingen. Dat geeft organisaties ook de mogelijkheid om te evolueren, zichzelf te ontwikkelen, zich te herpositioneren enzovoort.

De collega van Groen heeft het gehad over de in- en uitstroom. Onder het huidige decreet konden slechts een beperkt aantal verenigingen en bewegingen per beleidsperiode instromen. Het decreet had ook allemaal grendels die ervoor zorgden dat uitstromen vrijwel onmogelijk was, zelfs als je meerdere beleidsperiodes eigenlijk minder goed werk leverde volgens de beoordeling. In het nieuwe decreet is er geen begrenzing meer van de mogelijke instroom. Dat is een goede zaak. Er beweegt veel in Vlaanderen. Mensen krijgen ideeën. Mensen zijn met maatschappelijke thema's bezig. We willen hun ook maximaal kansen geven voor subsidiëring. Die nieuwkomers moeten echter inderdaad wel voldoen aan strengere spelregels dan voorheen het geval was. De lat ligt dus hoog. Ik haak dan opnieuw in op uw betoog. Indien in een bepaalde stad of regio – het zijn meestal steden, want daar gebeurt heel wat – nieuwe ideeën of nieuwe vormen ontstaan, dan zouden die inderdaad eerst daar moeten groeien, om dan uiteindelijk naar een nationaal niveau te kunnen doorgroeien. Dat is eigenlijk het idee daarachter. Daaraan moet het Regiodecreet eigenlijk voor een stuk tegemoetkomen.

We zijn strenger wat de uitstroom betreft. Een heel aantal grendels zijn dus weggewerkt. Een organisatie kan stijgen, gelijk blijven, dalen, of de subsidiëring kan doodeenvoudig worden stopgezet. Dat is een optie die in het vorige decreet niet vervat zat. Wat de instroom betreft, wil ik er ook nog naar verwijzen dat er projectsubsidies zullen kunnen komen en dat er inderdaad opnieuw het Regiodecreet is voor meer kleinschalige initiatieven.

Ik wil toch eventjes stilstaan bij de doelstelling. Die wordt scherper en duidelijker geformuleerd tegenover het decreet van 2003, in artikel 3: "Dit decreet heeft tot doel om in het domein van het sociaal-cultureel volwassenenwerk organisaties te subsidiëren die, vanuit een civiel perspectief en met respect voor de

gemeenschappelijke sokkel van waarden, fundamentele rechten en vrijheden, een betekenisvolle bijdrage leveren aan de emancipatie en dialoog van mensen en groepen én aan de versterking van een duurzame, inclusieve, solidaire en democratische samenleving door sociaal-culturele participatie en gedeeld burgerschap van volwassenen te bevorderen en gedeelde samenlevingsvraagstukken tot publieke zaak te maken.”

Voilà. Dat is een hele boterham, maar dat is heel duidelijk, denk ik. Ik verwijs naar mijn betoog van een tijd terug. Ik zei dat we dat ook zouden vatten in een decreet. Dat hebben we ook gedaan. Ik verwijs ook naar de resolutie die unaniem door het Vlaams Parlement is aangenomen over de bestrijding van gewelddadige radicalisering en waarin we hebben gesteld dat er een rol voor ons allen is weggelegd om onze inclusieve en diverse samenleving en de gemeenschappelijke sokkel van waarden en beginselen veilig te stellen. Die resolutie hebben we nu in een ontwerp van decreet vervat.

Dan het financiële kader. In het huidige decreet werd de subsidie van de verenigingen nog steeds bepaald door een foto uit het jaar 2000-2001. Ondertussen is de verhouding in het aantal afdelingen tussen organisaties al danig veranderd. Ook binnen de sector heeft men dat probleem durven te benoemen en heeft men ook durven aan te geven dat er een onevenwicht is gegroeid tussen diverse organisaties. De grote bleven groot en de kleintjes bleven klein. Er is nog steeds voor gekozen om het bedrag uit een beleidsperiode voorop te stellen als startbedrag van waaruit de subsidie kan dalen of stijgen.

Ik zeg in alle eerlijkheid dat we daar verder in wilden gaan. We wilden gaan voor het witte blad, maar de mensen van de sector hebben met ons gesproken. Mevrouw Idrissi zei dat we niet te snel mochten gaan, dat we vooral overleg moesten plegen, en wat mevrouw Idrissi zegt, neem ik altijd als waar aan, dus ik heb dat ook gedaan. Men zei dat we toch moesten oppassen voor de continuïteit van de sector. Ik heb dat ter harte genomen.

We zijn tot de conclusie gekomen van de begrenzing van 25 procent. Dat is er gekomen in overleg met de sector. Alle subsidies zullen echter in beschouwing worden genomen, dus de reguliere middelen, DAC (derde arbeidscircuit) en gesco (gesubsidieerde contractueel). 25 procent van de totale beschikbare subsidie-enveloppe komt dus in beweging. Dat is veel meer dan onder het huidige decreet het geval was. Bepaalde scheefftrekkingen zullen dus worden gecorrigeerd, zij het geleidelijk aan. Kleinere organisaties, die vallen onder de 260.000 euro, kunnen sneller stijgen dan de 25 procent.

Als we alles optellen, biedt dit ontwerp van decreet volgens mij meer dynamiek en meer mogelijkheden om scheefftrekkingen bij te sturen.

Wat evaluatie en beoordeling betreft, hanteert het huidige decreet vooral de kwantitatieve norm als erkennings- en subsidiecriteria. In het nieuwe ontwerp van decreet werken we meer met een kwalitatieve evaluatie en beoordeling. Dat betekent dat er visitaties komen. We zullen het beoordelingskader verduidelijken en verscherpen.

Volgens sommigen is dit eigenlijk maar een afvinkdecreet. Iemand gaat de regels af en vinkt zaken aan. Uiteindelijk komen we dan tot een bedrag. Het steunpunt heeft dit zelf tegengesproken. Het steunpunt heeft verklaard dat dit niet klopt en dat er nog voldoende mogelijkheden zijn om dit te bepalen. Het is verre van een boekhoudkundig instrument. We weten allemaal dat er beoordelingsruimte is.

Ik zal het kort houden, maar ik wil duidelijk zijn. Mijn fractie is ervan overtuigd dat dit een goed ontwerp van decreet is. Ik herhaal dat we lang en veel overleg hebben gepleegd. Volgens mij kan ik hier in naam van iedereen stellen dat we

blij zijn dat er eindelijk een nieuw kader komt. Dit kader is aangepast aan de noden van 2017. We maken ruimte voor nieuwe zaken. We beseffen dat de maatschappij verandert en we proberen dit te omarmen. Ik vraag dan ook namens mijn fractie dit ontwerp van decreet goed te keuren. Wij staan er alleszins voor 100 procent achter.

Bart Caron (Groen): Mijnheer Meremans, ik wil nog twee elementen aanhalen. Het eerste heeft betrekking op de doelstelling van het ontwerp van decreet. Ik verwijs naar twee onderdelen van artikel 3. We hebben daar al over gediscussieerd, maar ik wil dit nog even naar boven halen.

Het eerste begrip is het respect voor de gemeenschappelijke sokkel van waarden, normen, vrijheden en rechten. Het tweede begrip is het gedeeld burgerschap. Op zich zijn dat uitgangspunten die ik kan delen. Ik heb er echter veel moeite mee dat in artikel 10 staat dat een organisatie die doelstellingen moet onderschrijven. Op die manier ontstaat immers een brede interpretatieruimte in beoordelingscommissies, bij de minister, in de administratie of waar dan ook over dossiers wordt geoordeeld. Afhankelijk van de kleur, geur of smaak kan dit tot verschillende resultaten leiden. Dit maakt me zeer ongerust.

Ons sociaal-cultureel werk is traditioneel niet enkel emanciperend, maar ook kritisch. Het durft over de samenleving na te denken en het kritisch vermogen van de burger aan te scherpen. Dat moet overeind blijven. Een smalle interpretatie kan tot problemen leiden.

Mijnheer Meremans, u bent daar eigenlijk zelf een illustratie van. Ik heb het dan niet over smalle interpretaties, maar over de mogelijke toepassingsproblemen. We hebben hierover al gediscussieerd. Past wat KifKif doet in het decreet? Past wat Apache doet in het decreet? Gelukkig heeft de plaatsvervanger van de minister daar toen in mijn ogen goed op geantwoord.

Ik wil niet dat begrippen die zo geladen zijn en die we intrinsiek met elkaar kunnen delen als uitsluitingscriteria kunnen worden gehanteerd. Ik heb indertijd in de commissie amendementen ingediend. Ik zal dat nu niet opnieuw doen. Ik wil het aspect van het kritisch vermogen wel bij wijze van spreken tot de dood blijven verdedigen. We subsidiëren met het sociaal-cultureel werk het kritisch vermogen van de Vlaamse samenleving. Heel vaak gaat het om onze tegenstanders en onze critici, van welke kleur, ideologie of filosofie ze ook mogen zijn. Dit is een immense verrijking voor de samenleving en voor de democratie. Dat principe mag niet verdwijnen.

Een tweede element dat ik wil aanhalen, betreft de beoordelingscriteria. Ik heb het woord 'afvinkdecreet' niet gebruikt, maar aangezien u het zelf hebt gebruikt, blijf ik uiteraard niet achterwege.

De beoordelingen vormen een immens complex verhaal. In het ontwerp van decreet staan negen beoordelingselementen die nog eens worden geëxpliciteerd in een aantal beoordelingscriteria in een uitvoeringsbesluit. Daar zal effectief een vinkje worden bijgezet. Ik vind dat geen gezond principe voor de culturele sector. Dat is niet hetzelfde als het aanleggen van een weg, waarbij het mogelijk is perfect te bepalen hoeveel grind er moet zijn en hoeveel centimeter asfalt moet worden gelegd.

Hier beoordeel je een organisatie in de breedte. Ze kan op bepaalde terreinen beter of slechter zijn, maar dat doe je niet met vinkjes. Daarom heb ik daarover een amendement ingediend.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik had het over de gemeenschappelijke sokkel van normen en waarden. Ik som ze even op: respecteren van het recht op vrije

meningsuiting; gelijkheid man en vrouw; scheiding kerk en staat; het bieden van gelijke kansen; het uitsluiten van discriminatie; het bestrijden van racisme. Elke burger in dit land wordt geacht dat na te leven. Is het dan niet logisch – en dat heb ik de vorige keer ook gezegd – dat als wij met belastinggeld van de burger dat geld geven aan een organisatie, dat wij dan mogen verwachten dat zij zich aan die minimale regels kan houden? Het spijt me, subsidies aan wie de gelijkheid van man en vrouw ter discussie stelt, en zegt dat vrouwen achtergesteld moeten worden, dat kan ik niet verkopen. Misschien kan Groen dat wel, maar ik kan dat niet.

Het is niet zo dat als je die normen en waarden hanteert, er plotseling geen kritisch middenveld meer zou zijn. Dat is nu wel het geval. 99,99 procent van het middenveld, van de organisaties die wij subsidiëren, volgt dit. Het gaat over die enkelingen. Daar moeten we op toezien. Dat is de rol van de democratie, om te bekijken of de organisaties de regels en criteria volgen waarvoor ze worden gesubsidieerd. Dan heb ik het ook over die organisatie waarover ik nog steeds mijn vragen stel. Dat moeten we blijven doen. Zeggen dat het ene het andere zal uitsluiten, daar ben ik het niet mee eens.

We moeten een kritisch middenveld hebben. Dat is logisch. Ik wil niet vervallen in de denkwijze van bepaalde regimes op de grens tussen Europa en Azië, waar dat niet meer het geval is. Daar ben ik mij terdege van bewust. Ik denk dat uw bezorgdheid niet nodig is. Maar langs de andere kant heb ik wel een andere bezorgdheid: dat er bij ons mensen zijn die zeggen dat zij de gelijkheid van man en vrouw niet belangrijk vinden, of dat zij van andersgeaardheid niets moeten weten. We hadden het deze voormiddag nog over de eindtermen. De heer Daniëls had het over de opkomst van het creationisme. Dat heeft nu te maken met het onderwijs, maar ik wil niet dat dergelijke zaken ook meespelen in het sociaal-culturele veld. Nogmaals, ik denk dat daar garanties nodig zijn. Het is nodig in onze samenleving om daar nog eens duidelijk op te wijzen.

Voorzitter, ik sluit mijn betoog af. Wij steunen het ontwerp van decreet. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Collega's, de twee voorgaande collega's zeiden het al: we bespreken vandaag een belangrijk ontwerp van decreet. Meestal zijn we ervan overtuigd dat dat geldt voor de meeste decreten die wij hier bespreken en ter stemming voorleggen. Maar in dit geval heeft het – zonder enige overdrijving – impact op het DNA van onze samenleving. Het belang en de uniciteit van de sociaal-culturele sector voor onze Vlaamse samenleving kan immers niet worden overschat. Waarschijnlijk staan we er meestal niet bij stil of vinden we het evident dat er elk jaar opnieuw een stevig aanbod aan activiteiten wordt georganiseerd door – ik zeg maar – Femma, KWB, OKRA of Markant in onze stad of onze gemeente. Maar sociaal-cultureel volwassenenwerk gaat ook over de activiteiten en acties van Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Mobiel 21, het Netwerk Bewust Verbruiken of een vormingsinitiatief van een van de dertien Vormingplus-centra in Vlaanderen. Die vele activiteiten die door sociaal-culturele organisaties, hun plaatselijke afdelingen en duizenden vrijwilligers die hierin actief en geëngageerd zijn, dagelijks worden georganiseerd, zijn geen abstracte bezigheden: ze vormen wat mij betreft de kern en de dessem van onze samenleving.

Dit ontwerp van decreet definieert wat sociaal-cultureel volwassenenwerk vandaag en morgen kan zijn, en regelt dan ook hoe we deze organisaties in de toekomst verder willen ondersteunen.

Daarbij werden inderdaad een aantal zekerheden die in het vorige decreet zaten, afgeschaft. Zo verdwijnt het onderscheid tussen de verschillende werksoorten –

de verenigingen, de bewegingen en de vormingsinstellingen – met het bijhorende, veeleer rigide kader van verplichtingen. Alle sociaal-culturele organisaties worden voortaan op hun eigen merites en vooral op hun toekomstige beleidsplan beoordeeld. We blijven er daarbij uitdrukkelijk voor kiezen om de sector niet te instrumentaliseren en garanderen op die manier de vrijheid van vereniging. Zodoende kan elke organisatie zelf kiezen hoe ze de doelstellingen die in dit ontwerp van decreet geformuleerd worden, wil bereiken.

Voor mij is het enorm belangrijk dat er drie essentiële rollen werden aangeduid waartoe sociaal-culturele organisaties zich moeten verhouden, drie essentiële rollen die kracht zullen geven aan het sociaal-culturele werk van vandaag, maar zeker ook van morgen. Die rollen zijn: de verbindende rol, de kritische rol en de laboratoriumrol. Een verbindende rol opnemen in onze diverse samenleving is zo noodzakelijk en bovendien toekomstgericht, dat ze wat mij betreft ook als prioritair mag worden gezien. De kritische rol zorgt voor peper en vuur. En dat de laboratoriumrol in de picture wordt geplaatst in dit ontwerp van decreet, zal er ook voor zorgen dat het sociaal-culturele werk actueel blijft en misschien ook wel wat meer vooruitziend kan worden ten aanzien van de uitdagingen die zich morgen zullen voordoen. Er moet geëxperimenteerd kunnen worden, en dat wil natuurlijk ook zeggen dat er af en toe mislukkingen zullen zijn, zonder dat die onmiddellijk worden afgestraft.

Centraal voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk blijft het civiel perspectief. En dat stemt mijn fractie meer dan tevreden. Het was voor ons bij de vele debat-ten die we gevoerd hebben in aanloop naar dit ontwerp van decreet, minstens een van de uitgangspunten. Civiel perspectief klinkt misschien als wetstrategie, maar het werd, zoals daarnet ook aangehaald door collega Caron, ooit omschreven als het subsidiëren van de eigen oppositie. Positiever geformuleerd, zijn het wat mij betreft die krachten in onze samenleving die mee zorgen voor evolutie en dynamiek, die maatschappelijke tendensen en uitdagingen capteren en zoeken naar antwoorden, manieren om iedereen hieraan te laten deelnemen, veranderingen mogelijk te maken en te begeleiden, en dat voor iedereen in onze samenleving.

Dit ontwerp van decreet wil ook een heel concrete plek geven aan de sociaal-culturele organisaties voor personen met een handicap. Voor personen met een beperking zijn sociaal-culturele organisaties immers nog crucialer om volwaardig te kunnen participeren aan onze samenleving. Ik hoop oprecht dat die organisaties de opportuniteiten die ook in dit ontwerp van decreet vervat zitten, zullen aangrijpen om ook hun beleidsplannen ten volle te kunnen realiseren. Maar nog veel belangrijker dan beleidsplannen realiseren, is ervoor zorgen dat personen met een beperking kunnen deelnemen aan onze samenleving, vandaag en morgen.

CD&V is ervan overtuigd dat het essentiële belang van de sociaal-culturele sector voor onze superdiverse samenleving in transitie vooropstaat. We zullen dit ontwerp van decreet dan ook met heel veel overtuiging goedkeuren.

Ik wil van deze gelegenheid ook nog eens gebruik maken om de minister te bedanken om niet gewacht te hebben op dit ontwerp van decreet om de etnisch-culturele federaties nu al bijkomend te ondersteunen en te financieren.

Collega's, dit ontwerp van decreet is het laatste dat ik in deze zittingstijd als parlements lid mag bespreken en goedkeuren. Het was voor mij ontzettend boeiend en een heel leerzaam proces, dat we bovendien in fijn overleg met de sector en de collega's, zowel van meerderheid als van oppositie, hebben kunnen doen. Ik ben dan ook heel tevreden met het resultaat van dit kaderdecreet. Ik reken erop, minister en collega's, dat ook de uitvoeringsbesluiten die nog moeten komen, op hetzelfde draagvlak van de sector zullen kunnen rekenen als dit ontwerp van decreet.

Ten slotte hoop ik ook dat de collega's nauwlettend blijven toekijken op de uitvoering van dit ontwerp van decreet, want 'the proof of the pudding is in the eating'. Hopelijk zal die pudding lekker zijn voor iedereen, en zorgen deze en de volgende regering voor voldoende ingrediënten, misschien zelfs extra ingrediënten, of een kers op de pudding. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik dank collega Bastiaens voor haar betoog, waar ik het overigens helemaal mee eens ben. Ze heeft een aantal dimensies belicht die ik niet heb belicht en die ook kwaliteiten zijn van dit ontwerp van decreet.

Ik wil collega Bastiaens, ondervoorzitter van de commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media waar ik voorzitter van ben, bedanken voor de fijne samenwerking. Ze verlaat ons volgende week. Het was een fijne en positieve samenwerking, en dat meen ik. Tot later. (*Applaus*)

De voorzitter: Mijnheer Caron, ik zal straks een gepast afscheidswoord richten tot mevrouw Bastiaens. Maar het is uw goed recht om dat hier te zeggen.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Mijnheer Caron, dat was met warmte gezegd en het is inderdaad bijzonder jammer dat onze collega ons zal verlaten. Maar ze gaat naar een van de mooiere steden van Vlaanderen waar ze de cultuur... (*Rumoer*)

Toch een mooie stad... (*Applaus*)

... waar ze de cultuur volop gaat verdedigen.

Beste collega's, de bedoeling van sociaal-cultureel werk is de cohesie in onze samenleving te versterken. Cultuur heeft dat unieke dat het mensen van verschillende oorsprong kan samenbrengen en bruggen kan slaan tussen mensen. Eigenlijk zijn wij uniek, aangezien we dit op een landelijke manier ondersteunen. Daar mogen we trots op zijn. Het sociaal-cultureel werk neemt in een steeds sneller veranderende samenleving, die uitdagingen met zich meebrengt waar de politiek niet noodzakelijk altijd een rechtstreeks antwoord op heeft of zelfs niet altijd de vinger aan de pols heeft, een belangrijke positie in. Het is dan ook belangrijk dat we dit op een juiste manier waarderen.

Voor dit ontwerp van decreet waren er verschillende uitdagingen. Hoe kunnen we in die veranderende samenleving het sociaal-cultureel werk versterken? Hoe moeten we omgaan met de economische druk? Hoe kunnen we een traditionele werkvorm in vraag stellen en hoe moeten we inspelen op die veranderende maatschappelijke omgeving? Hoe kan het sociaal-cultureel werk nieuwe actuele vragen aanreiken en aanknopen met de veranderende dynamiek en bevolking in onze maatschappij? Hoe moeten we de dynamiek en de maatschappelijke waarden zichtbaar krijgen via de verschillende initiatieven?

We zijn erin geslaagd in dit ontwerp van decreet de volgende accenten te leggen: sociaal-cultureel werk nadrukkelijk als een civiele actor erkennen, de organisaties ondersteunen om de sociaal-culturele praktijk in de vrije tijd verder uit te bouwen, een open benadering door een functiegerichte benadering, een grotere in- en uitstroom en een dynamisch en evenwichtig financieel kader, en sterke kwalitatieve benadering met zorg voor continuïteit.

Als je naar die hervorming kijkt, dan komen daaruit verschillende zaken naar voren. We zijn erin geslaagd een actualisatie te doen van de vier functies – de cultuurfunctie, de leerfunctie, de maatschappelijke bewegingsfunctie en de gemeenschapsvormende functie. Er wordt ook afgestapt van de vaste werkvormen.

Behoudens de regionaal gebonden organisaties, de volkshogescholen – want zij moeten inderdaad alle functies opnemen –, is elke organisatie vrij een mix van twee van de vier functies op te nemen. Op die manier zijn ze 'future-proof', doordat ze zelf hun vorm en inhoud kunnen bepalen, met andere woorden echt de vinger aan de pols kunnen houden. Er komt een vlottere in- en uitstroom doordat we de kwantitatieve benadering verlaten en kiezen voor een kwalitatieve benadering. Dat zorgt ervoor dat er nieuw bloed kan instromen.

Tegelijkertijd zorgen we voor continuïteit. Er komt een cyclische evaluatie, een blik op het verleden door een evaluatiecommissie en een blik op de toekomst door een beoordelingscommissie: van de foto naar een film, zoals ook in de commissie werd naar voor gebracht, waarbij het plan opvolgen, bijsturen en evalueren continu zal gebeuren. De combinatie van beide bepaalt de subsidie-enveloppe die zal worden uitgekeerd.

Er komt meer flexibiliteit inzake organisatievorm, de rechtspersoon met niet-commercieel karakter, naar analogie met het Kunstendecreet. Daarin liggen mogelijkheden voor – we hebben het er ook op andere vlakken al verschillende keren over gehad in de commissie – de aanvullende financiering. Dat is zeker en vast niet onbelangrijk.

De samenwerking wordt ondersteund maar niet opgelegd. Ze wordt ook niet gebruikt als beoordelingscriterium, maar er wordt inderdaad wel op een sympathieke manier met aandrang verzocht om samen te werken. Er is een mogelijkheid om de projectsubsidies via oormerken over te hevelen van de DAC-middelen. Er is een open benadering, zodat ook niet-erkende organisaties kunnen inspelen op deze projectsubsidies.

Tot slot komt in dit ontwerp van decreet duidelijk de vrijheid van vereniging naar voor, en dat maakt dat het, voor mij als liberaal, een goed ontwerp van decreet is, niet alleen door de verschillende punten die ik reeds heb aangehaald. Een zekere vrijheid die we in dit decreet hebben ingeschreven, een zekere vlottere samenwerking, kan ertoe bijdragen dat dit decreet 'future-proof' voor de volgende vijftien jaar het sociaal-cultureel werk op een goede manier kan ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Ik zal kort zijn, want er is al veel gezegd. Sociaal-cultureel werk is er natuurlijk niet voor enkelingen, maar voor zoveel mogelijk mensen. Twee miljoen leden kiezen voor de verbondenheid van hun sociaal-cultureel werk en ze hebben een groeiend belang in onze veranderende samenleving. Ze bouwen mee aan sociaal kapitaal, ze verrijken mensen, ze hebben een sterk sensibiliserende kracht, ze geven kansen aan mensen om zich te ontwikkelen, om samen plezier te beleven en om ze een stem te geven. Dat zijn de belangrijkste redenen waarom het sociaal-cultureel werk zijn plaats en zijn middelen verdient. Het zal u niet verbazen dat we als sp.a natuurlijk heel veel belang hechten aan een sterke ondersteuning van het sociaal-cultureel werk, want zonder dat zouden Vlaanderen en Brussel er vandaag eigenlijk heel anders uitzien. Er zijn een aantal heel belangrijke mijlpalen in de geschiedenis geplaatst die tot op de dag van vandaag nog altijd onze samenleving bepalen. We hebben dat in de commissie ook al aangehaald. Omdat het sociaal-cultureel werk zo een belangrijke rol speelt in ons gemeenschapsleven en in onze maatschappij, waren wij er vorig jaar, tijdens de bespreking in juni, heel erg voorstander van om het nieuwe decreet niet snel door het parlement te jagen, want er was nog veel werk en er waren ook nog heel veel onopgeloste vragen. In de hoorzitting daarover hoorden we van verschillende organisaties dat ze nog steeds bezorgdheden hebben en dat er vandaag nog steeds belangrijke knelpunten overblijven. De organisaties gaven onder andere aan dat de overgangsfase een heel complex gegeven is en dat we

absolute rechtszekerheid voor ogen moeten houden. Uiteraard speelt ook de financiering een zeer belangrijke rol. Als de besparingen op sociaal-cultureel werk blijven doorgaan, dan is dit decreet eigenlijk niets waard.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik zal kort zijn, want het is vandaag aan het parlement om nog een laatste woord over dit ontwerp van decreet te kunnen zeggen. Ik dank in elk geval de parlementsleden die actief aan het debat hebben deelgenomen en zeker hen die ook een conceptnota hebben ingediend. Dat heeft mee het huidige ontwerp kunnen schragen. Ik dank ook om de uitgangspunten van het ontwerp nog even in herinnering te brengen, over meerderheid en oppositie heen. Het was ook goed om mevrouw Bastiaens een interessante en coherente invulling te horen geven aan het begrip civiel perspectief, dat, zoals u weet, ik eerder aan de vrijheid van vereniging link, maar als dat inhoudelijk op een aantal pijlers moet rusten, dan zijn het verbindende, het kritische en het karakter van de verenigingen en ook hun laboratoriumfunctie zeker interessante ijkpunten.

De schotten zullen inderdaad minder zichtbaar en voelbaar zijn in dit nieuwe ontwerp van decreet, ze worden zelfs weggewerkt. En hoewel daar bij enkele parlementsleden – getuige hun laatste amendementen – nog twijfel over bestaat, is het wel degelijk zo dat het nieuwe ontwerp van decreet rust op een kwalitatieve beoordeling van wat de actoren in het sociaal-cultureel werk doen.

Ook de in- en uitstroom die door een aantal mensen in herinnering is gebracht, is wel degelijk ook een element dat duidelijk in het ontwerp van decreet is ingebouwd. Het zou voor iets sneller stromend water kunnen zorgen in deze belangrijke rivier voor de samenleving.

Sommigen hebben wat kritisch gezegd – en dan in het bijzonder de SAR, vertolkt door de stem van de heer Caron – dat dit een overgangsdecreet zou kunnen zijn. Wie zal het zeggen? Wanneer dit een goed decreet is, en men noemt dat vooraf een overgangsdecreet, en dat is goed voor de sector – in die optiek is het toch gemaakt – dan mag men dat van mij noemen zoals men dat wil. Noch de parlementsleden, noch ikzelf hebben een glazen bol. Ook de SAR heeft dat niet. Dit lijkt me dan ook nogal voorbarig.

Dit is inderdaad een nieuw kader waarin het sociaal-cultureel werk aan zijn trekken moet kunnen komen. Er is het financiële perspectief, maar zoals u weet, geeft een decreet zelf nooit een financieel perspectief aan sich. Het neemt ook geen financieel perspectief weg. Dat vindt men in de begroting. We hebben daar in de commissie al uitvoerig over van gedachten gewisseld. Het zal inderdaad bij de volgende ronde de verantwoordelijkheid zijn van de volgende regering om dat decreet vleugels te geven. Dat zijn nu eenmaal de regels die wij hier vormen. De decreten geven een inhoudelijk kader, de begroting een financieel kader.

Ik dank u voor het enthousiasme en voor het – soms gematigd – vertrouwen. Ik zal straks, indien dat nodig zou blijken, nog wat korte bedenkingen wijden aan de laatste amendementen die op uw tafel liggen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1163/6)

– *De artikelen 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Amendement nr. 38, van Bart Caron, op artikel 5, wordt ingetrokken.

Er is een amendement nr. 41 op artikel 5. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1163/8)

De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, u zegt dat sommigen amendementen indienen omdat ze twijfelen aan de uitkomst van de beoordelingsprocedure. Dat suggereert u.

In onze amendementen is de vraag waarom wie in de eerste fase positief wordt beoordeeld, zou moeten twijfelen om in de tweede fase in aanmerking te komen voor een nieuwe procedure van beoordeling. Daar komen de amendementen nrs. 41 en 43 op neer. Wanneer u die twijfel graag helemaal wegneemt, dan stel ik voor dat we die amendementen gewoon goedkeuren. Ze zullen aan de essentie van het ontwerp van decreet niets veranderen.

Iets anders is het amendement nr. 42 bij artikel 22. Een kwalitatieve beoordeling mag volgens mij niet meteen boekhoudkundig worden opgemaakt. Beoordelings-elementen, beoordelingscriteria, op de duur heb je een heel schema, zoals een belastingbrief, waar niemand nog de betekenis begrijpt van alle codes enzovoort.

Ik denk dat een kwalitatief globale beoordeling van een organisatie waardevoller is in het licht van een subsidieprocedure dan een soort van boekhoudkundig rekenrapport.

De voorzitter: De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 6 tot en met 21 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Amendement nr. 39, van Bart Caron, op artikel 22, wordt ingetrokken.

Er is een amendement nr. 42 op artikel 22. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1163/8)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *Artikel 23 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

Amendement nr. 40, van Bart Caron, op artikel 24, wordt ingetrokken.

Er is een amendement nr. 43 op artikel 24. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1163/8)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 25 tot en met 68 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: We hebben in de commissie een lange discussie gevoerd, waarin toch duidelijk gebleken is dat heel de visitatie en de beoordelingsprocedure in een soort cyclisch geheel aan elkaar hangen en verbonden zijn. Het is eigenlijk een bijna permanente dialoog, wel met planlastvermindering, want

men moet minder schrijven. Er zal misschien minder worden geschreven, maar er zal nog altijd veel worden gepraat. Dat wel. Maar ik denk dat dat niet verkeerd is in het sociaal-cultureel werk.

Het amendement nr. 41, dat enkel de visitatie beoogt, is maar een deel van de gehele beoordelingsprocedure. Met andere woorden, ik begrijp wel de strekking van het amendement, maar we zijn in het decreet nu eenmaal overeengekomen dat visitatie en beoordeling één groot geheel vormen. Het kan dus niet uit elkaar worden getrokken, niet in de ene, noch in de andere manier.

Sommigen zwaaien met de afvinklijst en zouden die eerder willen vervangen door de globale beoordeling. Wel, zij zullen de facto op hun wenken worden bediend, want het zal ook een globale beoordeling zijn. Alleen hebben wij een aantal handvatten, criteria wel degelijk samen met de sector opgemaakt, aan de hand waarvan zij kunnen worden beoordeeld. Maar het zal geen afvinklijst zijn. Als dat zo zou zijn, dan schiet het decreet inderdaad zijn doel qua beoordelingsprocedure voorbij. De beoordeling zal in elk geval globaal gebeuren.

Wat betreft het laatste amendement, begrijp ik dat er daarrond enige vraagtekens zouden kunnen zijn. Ik denk dat de hypothese waarover het artikel spreekt, nogal vrij onwaarschijnlijk is. Maar tegelijkertijd ligt de mogelijkheid om de finale beslissing globaal te nemen, wel degelijk in handen van de regering, en is het niet een soort mechanisch automatisme, voortvloeiend uit de visitatie en de beoordeling.

Maar nogmaals, het zal een heel brede beoordeling en visitatie zijn, die duidelijk aan elkaar hangt. Ik probeer enig begrip op te brengen voor de vrees van de laatste amendementen van de oppositie. Maar ik meen dat het totale evenwicht in het decreet die vrees kan wegnemen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): We zullen de discussie niet opnieuw voeren. Maar ik wil nog iets zeggen over het laatste amendement. Als er een samenhang is in de hele procedure, minister, en die is er inderdaad, tussen visitatie en beoordeling door commissies en finale beslissing door de regering in twee stappen, dan is het toch niet logisch dat als een organisatie in de eerste stap, dus na een visitatie, een positief rapport krijgt, er door de regering de mogelijkheid wordt gecreëerd om de tweede stap niet te mogen zetten.

En wij vervangen dus de woorden 'indien de Vlaamse Regering beslist om het positief advies te volgen' door 'bij positief advies heb je de facto recht op een beoordeling door een commissie'. Dat is toch logisch? Als je voor samenhang pleit, dan moet je ook de logica van de besluitvormingslijnen volgen. En hier kun je dan plotseling een interruptie doen. Dat is totaal onbegrijpelijk voor mij.

De voorzitter: De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin

– 1171 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1171/1)*

– De artikelen 1 tot en met 36 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Peter Van Rompuy, Matthias Diependaele, Robrecht Bothuyne en Bart Nevens betreffende de circulaire economie

– 1097 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Peter Van Rompuy, Matthias Diependaele, Robrecht Bothuyne en Bart Nevens betreffende de circulaire economie.

De bespreking is geopend.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, collega's, dit voorstel van resolutie betreft de omslag van onze economie naar een circulaire economie, een impuls die de regering ook al heeft opgepikt, maar het parlement wil nog een stapje verder gaan.

Een circulaire economie is een economisch model waarbij naar zo weinig mogelijk afval wordt gestreefd en de onderdelen van een product worden hergebruikt. Het belang van een dergelijke economie is heel eenvoudig, want onze grondstoffen

raken uitgeput. Het is de verwachting dat de prijs van uitputbare grondstoffen zal stijgen en een last zal leggen op onze economie.

Bovendien, de kost van vervuiling en afval is een kost die we niet langer op volgende generaties kunnen afschuiven. Wanneer onze economie in een transitie terechtkomt en omslaat naar een circulaire economie, zal dat ook opportuniteiten bieden en onze regio de kans geven om opnieuw industrieel en economisch ongekende hoogten te bereiken.

Om deze transitie in te zetten, collega's, hebben wij aan de regering enkele aanbevelingen gedaan en enkele vragen gericht, onder meer om het product-design te versterken. De manier waarop een product ontworpen wordt, bepaalt immers de mate waarin de onderdelen ervan hergebruikt kunnen worden.

We zien ook steeds meer nieuwe businessmodellen ontstaan zoals deeleconomie en bedrijven die hun producten niet langer verkopen maar verhuren en het risico op vroegtijdige slijtage op zich nemen. Om dergelijke businessmodellen alle kansen te geven, vragen we dat de regering mogelijke wettelijke barrières wegneemt.

Het is natuurlijk ook belangrijk om de kennis in Vlaanderen over dit thema te versterken en jonge bedrijfsleiders te attenderen op de mogelijkheden die er in de circulaire economie zitten. We moeten hun kennis over de producten die zij vervaardigen versterken. In die zin moeten de universiteiten en hogescholen in deze transitie een belangrijke rol spelen.

Het sluitstuk van de transitie naar de circulaire economie is uiteraard het opnemen van externe kosten en de prijs. Dat is een project van nog enkele jaren, nemen we aan, dat het best op Europees niveau gehanteerd wordt.

Maar de Vlaamse overheid kan al een en ander zelf doen. Ze kan bijvoorbeeld door haar aankoopbeleid te verduurzamen of circulair te maken, een belangrijke impuls geven aan de markt. Dit heeft in Nederland navolging gekregen en begint daar zijn vruchten af te werpen.

Ik ben ook zeer verheugd te mogen melden dat de oppositie bijzonder constructief is geweest en met enkele kleine amendementen dit voorstel van resolutie mee heeft goedgekeurd. Ik hoop vandaag opnieuw op hun steun te mogen rekenen. Ik bedank de collega's, vooral van Groen, voor de zeer constructieve sfeer waarin de besprekingen zijn verlopen, en ook voor het vele werk dat vooraf is verzet in de commissie.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): In dat geval stemmen wij voor. Nee, ik wil het compliment zeker naar de heer Schiltz terugsturen. Ik denk dat hij en wij hard gewerkt hebben rond de circulaire economie en het feit dat dit de toekomst is. Ik zal de argumenten die daarnet genoemd zijn niet herhalen. We gaan het voorstel van resolutie goedkeuren.

We hadden nog amendementen ingediend. Ik zal even zeggen wat ik nog liever had gezien aan deze tekst: dat zowel qua doelstellingen als qua maatregelen nog één stap concreter zou worden gezet. Wat erin staat, is duidelijk en ambitieus en willen we ondersteunen, maar is op bepaalde vlakken misschien net iets te vrijblijvend. De regering komt er misschien net iets te gemakkelijk mee weg. Dat heeft niets met intenties te maken, maar gewoon met de tekst zoals die geformuleerd is.

Ik geef een paar voorbeelden van doelstellingen die sterker hadden gekund. De heer Schiltz heeft het belang aangetoond van circulaire aanbestedingen, iets

waardoor we een rechtstreeks effect hebben op de markt. Wij hadden voorgesteld: maak daar een educatieve doelstelling van 50 procent circulaire aanbestedingen op Vlaams niveau van.

We hadden ook een voorstel om aan de doelstelling om het afval per inwoner drastisch naar beneden te halen, een tijdstraject te hangen. Op het vlak van maatregelen hadden we voorstellen, bijvoorbeeld om een circulair toprunnersprogramma te installeren, om ecologiesteun te geven aan pioniers die circulair ondernemen, die productdiensystemen opzetten. We hadden voorstellen rond een productpaspoort waarop producenten betrouwbare informatie over de materialen die gebruikt worden in de producten, ter beschikking zouden stellen.

Hoewel wij vonden dat het iets concreter mocht zijn, gaan we dit toch mee, en met overtuiging, goedkeuren.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het was inderdaad een interessant debat dat we hierover hebben gevoerd, met ook interessante hoorzittingen. We doen al heel veel in Vlaanderen. We zijn koploper in Europa wanneer het gaat over recycleren, maar het kan altijd nog beter als we kijken naar wat de naburige regio's doen en naar wat we zelf nog kunnen doen. Het start natuurlijk met bewuster consumeren, maar het gaat ook over het ontwerp van een product dat ook al voor een deel meer circulair zou moeten zijn. Dan krijg je ook nieuwe businessmodellen waarvoor voor een groot stuk de verantwoordelijkheid ook bij de producent zal blijven, die zijn product zo goed zal willen maken dat men het nadien kan recyclen. Er zijn intussen al een aantal heel mooie voorbeelden van. Zelfs de shampooflessen van tegenwoordig zijn eigenlijk gerecycleerde polyprop van petflessen, gemaakt in Nederland. Het is een business as such, die misschien nog niet winstgevend is voor het bedrijf maar in elk geval toonaangevend is. Dat zouden we ook in Vlaanderen kunnen doen.

We zijn koploper op het vlak van materialenbeheer en materialentechnologie, maar we moeten nog meer kunnen inzetten op de circulaire economie. Vandaar dat we in dit voorstel van resolutie – met dank aan Groen en sp.a om het kamerbreed te maken, zoals al met een aantal andere resoluties is gebeurd – pleiten om nog meer in te zetten op de circulaire economie, niet alleen uit economische motieven maar ook omdat die transitie moet worden gezien in een groter geheel van maatschappelijke uitdagingen. De regering moet ook durven ambitie te tonen in een masterplan dat nieuwe economieën, gebaseerd op circulaire economie, maximale kansen geeft in Vlaanderen. Het gaat ook over transparante materiaalketens, Vlaamse middelen voor innovatie alsook Europese middelen, over businessmodelleninnovatie naar Vlaanderen proberen te brengen, over het geven van een volwaardige plaats aan de circulaire economie binnen het bestaande instrumentarium voor economie en innovatie met het oog op concrete stimuli voor onderzoek en ontwikkeling.

We verschilden een beetje van mening – en ik ben blij dat we tot een consensus zijn gekomen – over hoever je gaat met concrete cijfers in een voorstel van resolutie. Wat voor ons ook heel belangrijk was en verwerkt is in dit voorstel van resolutie, is dat we onze eigen regio uiteraard niet buiten concurrentie mogen plaatsen. Daarom moet je alles ook zien in een Europees perspectief. Ecodesign omtrent veroudering van toestellen is ook een Europees initiatief. We kunnen moeilijk onszelf strengere maatregelen opleggen waardoor producten eerder buiten onze regio zouden worden aangekocht of geproduceerd en waardoor we onze eigen economie in gevaar zou brengen. De link met Europa vonden we dus ook zeer belangrijk. Dit waren enkele belangrijke punten uit dit belangrijk voorstel van resolutie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VERSLAG over het verzoekschrift over besparingen in de sociaal-culturele sector en de gevolgen voor personen met een beperking – 810 (2015-2016) – Nr. 1 tot en met 4

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het verzoekschrift over besparingen in de sociaal-culturele sector en de gevolgen voor personen met een beperking

Mevrouw Coudyser, verslaggever, heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Voorzitter, collega's, op 3 december 2015 is een verzoekschrift ingediend over besparingen in de sociaal-culturele sector en vooral over de gevolgen voor personen met een beperking.

2861 personen hadden dit verzoekschrift op papier ondertekend, maar 15.257 hadden dit gedaan via een online petitie. Officieel moest het verzoekschrift decretaal niet verder behandeld worden, maar we konden niet naast de 15.257 online handtekeningen kijken, en we hebben dit verzoekschrift dan ook verder behandeld. We hebben dat ook gedaan in het kader van het ontwerp van decreet dat net is behandeld. We hebben een hoorzitting gehouden over het decreet, waarop ook de indiener van het verzoekschrift aanwezig was en haar mening heeft kunnen uiten.

Het verzoekschrift is daarna verder behandeld in samenhang met enerzijds de conceptnota's en anderzijds het ontwerp van decreet, en na de stemming over het ontwerp van decreet kan het verzoek als afgehandeld worden beschouwd.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG van het verzoekschrift over de problematiek van de studentenkamers in Vlaanderen – 1199 (2016-2017) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen over het verzoekschrift over de problematiek van de studentenkamers in Vlaanderen.

Mevrouw Moerenhout, verslaggever, heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Dank u, voorzitter.

Het verzoekschrift werd ingediend op 17 maart 2017 en betreft de problematiek van de studentenkamers in Vlaanderen. Vervolgens werd er op 6 juni 2017 een advies bezorgd door de bevoegde minister, en op 8 juni 2017 hebben we dat in de commissie besproken en het advies gevolgd.

In het verzoekschrift vraagt de indiener meer aandacht voor de betaalbaarheid, veiligheid en comfort van studentenkamers, en uit hij kritiek op het feit dat er

weinig gegevens voorhanden zijn over studentenkamers en ook op de versnippering van de regelgeving. De verzoeker vraagt werk te maken van een volwaardig kamerbeleid, zowel voor huurder als verhuurder.

Het antwoord dat hierop door de commissie en de minister werd geformuleerd, bestaat uit drie onderdelen. Over de kwaliteit van de studentenkamers, samen met de versnippering van de regelgeving en de bevoegdheden, hebben wij geformuleerd dat het Vlaamse Gewest een normenkader heeft van veiligheid, gezondheid en minimale woningkwaliteit, evenals een instrumentarium, zijnde een technisch verslag en het conformiteitsattest. Binnen die contouren krijgen de lokale besturen ruimte en vertrouwen om eigen accenten te leggen, maar er zijn ook mechanismen ingebouwd vanuit Vlaanderen om dat minimale gewestelijke kader te garanderen, bijvoorbeeld verplicht advies te vragen aan Wonen-Vlaanderen in elke procedure tot ongeschikt- en onbewoonbaarheidsverklaring.

Een tweede onderdeel gaat over de betaalbaarheid van de studentenkamers. Wat betreft de contractuele relatie tussen de studenten en de verhuurder geldt vandaag het federale huurrecht. Daar is er een bepaling uitgevaardigd, zijnde de verplichting dat een overeenkomst met een student schriftelijk wordt opgemaakt. Op Vlaams niveau wordt dit onderdeel opgenomen in het ontwerp van Vlaams Huurdecreet, maar dat is vandaag in opmaak en dat debat zal binnen een paar weken volgen in het Vlaams Parlement.

Tot slot gaan we akkoord over het ontbreken van gegevens: wat betreft de studentenkamers ontbreken inderdaad gegevens, er is geen zicht op het totale aantal kamers, de gemiddelde huurprijs, ... De oorzaken zijn divers, maar ook de studentensteden zijn vragende partij om meer zicht te krijgen op die gegevens.

Tot slot wordt dan besloten in de commissie dat deze problematiek geagendeerd zal worden op de eerstvolgende vergadering van het Vlaams Overleg Studentenhuisvesting, en er zal worden onderzocht hoe er een betere informatieverzameling kan worden georganiseerd.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG van het verzoekschrift over een mogelijkheid tot het instromen in het tweede jaar van de eerste graad A-stroom na huisonderwijs – 1201 (2016-2017) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Onderwijs over het verzoekschrift over een mogelijkheid tot het instromen in het tweede jaar van de eerste graad A-stroom na huisonderwijs.

De heer De Potter, verslaggever, heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Dank u, voorzitter. Het verzoekschrift werd ingediend op 16 januari 2017, en werd besproken in de commissie op 20 april en 8 juni 2017. Op de eerste bijeenkomst was er een korte gedachtewisseling, waarna besloten werd om het advies te vragen van de Vlaamse minister van Onderwijs. Die bezorgde bij brief van 1 juni een antwoord, en op 8 juni kwam de commissie dan tot het besluit.

Waarover gaat nu het verzoekschrift? Een gezin had gedurende drie jaar de wereld rondgereisd, en de kinderen hadden in die periode huisonderwijs genoten.

Toen ze terug in België waren, verliep de inschrijving van de dochter niet zo vlot. Volgens haar leeftijd zou ze moeten starten in het tweede middelbaar A-stroom, maar de enige voorwaarde en enige optie was wel dat ze zou worden ingeschreven als vrije leerling met examen voor de Examencommissie. De verzoeker dacht daarin een ongelijkheid te zien met buitenlandse kinderen, die via een toelatingsklassenraad wel konden worden ingeschreven in het tweede jaar van de eerste graad.

Ui het antwoord van de minister blijkt dat er geen noodzaak is om de reglementering aan te passen. Daarvoor zijn er een aantal redenen. De regelgeving is duidelijk. Ze is ook niet nieuw. Bij huisonderwijs worden er geen officiële studiebewijzen uitgereikt. Door examens af te leggen bij de Examencommissie komen die studiebewijzen wel binnen bereik. Leerlingen die langs een toelatingsklassenraad instromen, hebben wel degelijk onderwijs gevolgd, en dat is iets anders dan huisonderwijs. Er is ook op geen enkel moment sprake van een nationaliteitscriterium of een verblijfsstatuut in de regelgeving, die door de Raad van State is aanvaard.

Daarom is de commissie akkoord gegaan met het standpunt van de minister en wenst ze niet verder in te gaan op het verzoekschrift. Ze verwijst enkel naar het standpunt van de minister.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw – 1041 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Tinne Rombouts bij motie van orde een voorstel tot aanvulling van de agenda gedaan met het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, we hebben vorige week een discussie gehad in de plenaire vergadering van dit parlement toen bij hoogdringendheid een voorstel van resolutie over glyfosaat werd aangekondigd, met de vraag om meer verfijning te kunnen aanbrengen in het hele verhaal inzake pesticiden. We hebben toen ook verwezen naar het feit dat er een decretale basis nodig was. We voorzien in die decretale basis met dit verzameldecreet. We hebben dit ontwerp ondertussen in de commissie behandeld en vanuit de commissie is deze week ook de terechte vraag gesteld om dat zo spoedig mogelijk ook in de plenaire vergadering te kunnen bespreken. Daarom vraag ik om dat vandaag ook meteen op te nemen, zodat de regering ook verder kan met de praktische uitwerking van deze regelgeving.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot aanvulling van de agenda.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot aanvulling van de agenda is aangenomen. Dan stel ik voor dat het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het goedkeuren van verzameldecreten is een aloude traditie, dat weten we. Vandaag gaan we met dit verzameldecreet inzake leefmilieu 26 decreten wijzigen. De meeste wijzigingen zijn van technische aard, dus daar zullen we met zijn allen geen problemen mee hebben, denk ik. Een paar keer is er wel iets met terugwerkende kracht. We hebben in de commissie gezegd dat we niet vinden dat dat iets is om aan te moedigen, maar het is nu eenmaal zo. Nu, we hopen wel dat we in deze legislatuur nog een aantal grondigere hervormingen kunnen doorvoeren dan vandaag met dit verzameldecreet het geval is. Dan denken we aan het Waterwetboek, in verband waarmee ook al stappen zijn gezet. We denken aan het Instrumentendecreet dat op ons afkomt, en ook aan de harmonisatie van vergoedingssystemen, en aan de integratie – hopelijk – van de regelgeving Natuur en Bos.

Collega Rombouts zei het al: dat dit punt vandaag bij hoogdringendheid wordt geagendeerd, heeft onder meer te maken met het verbod op glyfosaat. We willen natuurlijk de minister helpen om daar snel werk van te maken. Die regeling inzake glyfosaat is voor ons een eerste stap. Er wordt nu vooral gekeken naar de gevaren voor mensen die het product gebruiken, niet zozeer naar de gevolgen voor het milieu. Professionele gebruikers, mensen met een fytolicensie, zullen het nog altijd kunnen gebruiken, ook op privéterreinen. Als we dit echter samen lezen, en laten we hopen dat dit lukt, dat dit gebruiksverbod dat we in Vlaanderen nu opleggen, spoort met het federale verkoopverbod, dan denken we dat we in dezen een stap in de goede richting zetten. De N-VA zal dit verzameldecreet in elk geval goedkeuren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, ik kijk even naar de heer Sanctorum. Ik denk dat we hoogdringendheid om dezelfde reden steunen. Het gaat erom het verbod op glyfosaat door niet-professionele gebruikers snel te kunnen invoeren. Dat is ook de teneur van het voorstel van resolutie waarvan de heer Sanctorum de hoofdindienster en ik een mede-ondertekenaar was. Indien dit vrijdag op de agenda van de Vlaamse ministerraad kan staan, kunnen de uitvoeringsbesluiten en het advies van de Raad van State snel volgen en kan het verbod in juli 2017 worden ingevoerd. Indien we de normale procedure zouden volgen, zou dat nog tot oktober of misschien november van dit jaar duren. Als politici zijn we voor het verantwoord gebruik of helemaal geen gebruik van pesticiden door particulieren. We willen dit niet bemoeilijken, maar afbouwen. We kunnen niet anders dan nu de hoogdringendheid te steunen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Voorzitter, ook ik heb heel wat kritische bemerkingen bij dit ontwerp van decreet en bij de amendementen. Ik denk dan in het bijzonder aan het feit dat er nog steeds geen duidelijkheid is over de wijze waarop we onze zonevreemde bossen zullen beschermen. Ik betreur nog steeds dat hierover geen duidelijkheid bestaat.

Een bijzonder belangrijk onderdeel van dit ontwerp van decreet is de toevoeging van een amendement waarin een verbod op het particulier gebruik van glyfosaat mogelijk wordt. Indien dit vandaag wordt goedgekeurd, wordt voorzien in een decretale basis.

Ondertussen heeft minister Schauvliege in de commissie verklaard dat ze, als de decretale basis vandaag wordt goedgekeurd, overmorgen met een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering naar de Vlaamse Regering zal stappen en dat ze de Raad van State bij hoogdringendheid om advies zal vragen.

Ik vind dat een belangrijk engagement. Ik hoop dat een verbod op het gebruik van glyfosaat door particulieren, net als in ons voorstel van resolutie staat, voor het einde van juli 2017 ingang zal vinden.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, de Open Vld-fractie is heel tevreden met dit verzameldecreet. Het vereenvoudigt heel wat zaken en als liberalen kunnen we dat enkel toejuichen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de digitalisering en dergelijke. We zouden de minister graag op dit elan zien voortgaan.

Het zal niemand verbazen dat onze fractie tijdens de besprekingen enkele kritische bemerkingen heeft geuit met betrekking tot het Bosdecreet. Mevrouw Peeters heeft betreurd dat nog geen amendement op artikel 90ter is ingediend. Ik hoop namens mijn fractie dat een aanpassing snel zal volgen.

Waar al de vorige sprekers naar hebben verwezen, is het onderdeel over glyfosaat. Uiteraard is mijn fractie zeer tevreden dat het verbod op het particulier gebruik snel zal worden ingevoerd. Uiteraard hebben we aangedrongen op de hoogdringendheid. Het amendement is al goedgekeurd in de commissie en we zijn dan ook zeer tevreden dat we er vandaag opnieuw over kunnen stemmen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, mijn fractie heeft zich tijdens de commissiebespreking, onder meer na de discussie over het verbod op het gebruik van glyfosaat en de vaststelling dat dit volgens de minister voor het najaar zou zijn, tegen dit verzameldecreet uitgesproken. Tot onze grote verwondering heeft dit er niet toe geleid dat het ontwerp van decreet in zijn geheel is verworpen.

In elk geval gaan we akkoord met de spoedbehandeling. We zijn blij dat dit gebeurt. We zijn relatief positief over de aankondiging die de Vlaamse Regering ondertussen heeft gedaan. De Vlaamse Regering is van plan dit in de mate van het mogelijke in de loop van de zomer op te lossen. Het tegendeel zou nogal absurd zijn. Het heeft niet veel nut een product te verbieden op het ogenblik dat niemand het nog gebruikt, zoals onkruidbestrijders in oktober. Ik kan dit enkel toejuichen. Ik hoop dat de engagementen zullen worden nageleefd.

Dit verandert uiteraard niet ons standpunt over de rest van het ontwerp van decreet en over de zaken die erin ontbreken of er beter niet zouden instaan. In elk geval zullen we ons bij de stemming onthouden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, in dit ontwerp van decreet, dat heel wat bepalingen omvat, zijn veel vereenvoudigingen opgenomen. De meeste opmerkingen hebben echter betrekking op het belangrijk amendement dat is ingediend om te voorzien in een rechtsgrond voor een verbod op het gebruik van glyfosaat door particulieren.

Ik wil hier heel uitdrukkelijk aangeven dat dit geënt is op het verbod dat al bestaat voor lokale besturen. Die mogen al een hele tijd geen onkruidverdelger gebruiken. Het is eigenlijk daar waar wij een extra decretale basis toevoegen, om ook het gebruik van glyfosaat bij particulieren te kunnen verbieden. Onze diensten zeiden oorspronkelijk dat wij een uitvoeringsbesluit konden nemen en glyfosaat verbieden. Daarna kwam van de diensten van de Vlaamse MilieuMaatschappij (VMM) het advies dat er wel degelijk een decretale basis nodig was. Toen heb ik meteen het parlement uitgenodigd om dat via een amendement te doen.

Wij kunnen geen uitvoeringsbesluit naar de regering brengen. Wij sturen dit, wanneer die decretale basis er niet is, meteen naar de Raad van State. De Raad van State zou dat ook meteen opmerken, denk ik. Daarom is het heel belangrijk dat we de decretale basis hebben. Het besluit staat vrijdag op de agenda van de ministerraad. Als dit ontwerp van decreet vandaag wordt goedgekeurd, kunnen wij meteen advies vragen aan de Raad van State.

Mijnheer Sanctorum, wij zullen aan de regering voorstellen om dat bij hoogdringendheid te doen. We moeten natuurlijk afwachten wat de houding van de Raad van State zal zijn. Ik vind het heel belangrijk dat we een goed advies krijgen, want we weten nu al dat tal van procedures zullen worden aangevochten, zoals ook in Wallonië de beslissing werd aangevochten. Wij moeten er dus voor zorgen dat dit op een goede manier kan gebeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1041/3)

– De artikelen 1 tot en met 127 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Jelle Engelbosch, Sonja Claes, Gwenny De Vroe, Els Robeyns, Björn Rzoska en Hermes Sanctorum-Vandevoorde houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat de toegelaten methodes voor het slachten van dieren betreft
– 1213 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Jelle Engelbosch, Sonja Claes, Gwenny De Vroe, Els Robeyns,

Björn Rzoska en Hermes Sanctorum-Vandevoorde houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat de toegelaten methodes voor het slachten van dieren betreft.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Er is niet echt een datum die als deadline dient, maar het gaat hier over een zeer groot en belangrijk maatschappelijk debat, waarover in het Vlaams Parlement een consensus is bereikt. Daarom denk ik dat we deze consensus het best ook onmiddellijk kunnen bezegelen, vandaag.

De voorzitter: Volgens het persagentschap Belga is het al goedgekeurd. Moeten we dan nog verder gaan?

Dit is niet om mee te lachen, eigenlijk, maar goed.

Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Jelle Engelbosch, Sonja Claes, Gwenny De Vroe, Els Robeyns, Björn Rzoska en Hermes Sanctorum-Vandevoorde houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat de toegelaten methodes voor het slachten van dieren betreft onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Jelle Engelbosch, Sonja Claes, Gwenny De Vroe, Els Robeyns, Björn Rzoska en Hermes Sanctorum-Vandevoorde houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat de toegelaten methodes voor het slachten van dieren betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Engelbosch heeft het woord.

U geeft eerst toelichting bij de inhoud van het voorstel van decreet, en daarna eventueel uw eigen standpunt. (*Opmerkingen van Jelle Engelbosch*)

Een voorstel van decreet dat rechtstreeks in plenaire vergadering wordt behandeld, wordt ook altijd even toegelicht.

Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, ik zal dit toelichten zonder papieren, want ik was hierop niet voorbereid.

Het is ondertussen al zeer duidelijk. Er werd al heel veel van dit voorstel van decreet besproken. Ik ga de hele historiek niet herhalen, maar wij zaten effectief met het advies van de Raad van State, dat stelde dat er nog overleg moest worden gepleegd met de verschillende geloofsgemeenschappen. Minister Weyts heeft dan in de heer Vanthemsche iemand gevonden die de debatten en gesprekken heeft gevoerd met alle betrokkenen, en die alle gevoeligheden heeft blootgelegd. Wij zijn nadien tot een voorstel van decreet gekomen dat rekening houdt met de gevoeligheden en met de evenwichten die er moeten zijn.

Voor de verschillende geloofsgemeenschappen is het belangrijk dat de verdoving omkeerbaar is, om volgens hun rituelen te kunnen worden aanvaard. Daarom hebben wij in het voorstel van decreet voorzien in een verbod vanaf 1 januari 2019. Daar waar de techniek op punt staat om de voorafgaande verdoving uit te voeren, de elektronarcose voor de schapen en kleine herkauwers, is het vanaf 1 januari 2019 verplicht om die techniek te gebruiken. Voor grote herkauwers, de runderen dus, staat die techniek van de elektronarcose nog niet op punt. Daardoor is de voorafgaande bedwelming niet mogelijk, waardoor de runderen niet volgens de rituelen van de geloofsgemeenschap kunnen worden verdoofd.

Daar hebben we de verplichting ingevoerd om vanaf 1 januari 2019 met 'post-cut stunning' te werken. Dat is een verdoving onmiddellijk na de halssnede, bijna gelijktijdig met de halssnede. In de praktijk betekent dat, zeker voor runderen, dat minutenlang lijden wordt beperkt tot nog enkele seconden lijden. Ik denk dat we daar een enorme stap vooruit zetten, ook voor die dieren, maar met de duidelijke afspraak – en dat staat ook in dit voorstel van decreet – dat zodra de techniek van de elektronarcose, de voorafgaande verdoving, ook op punt staat voor de runderen, we aan de Vlaamse Regering de opdracht geven om die techniek ook in te voeren voor runderen.

De voorzitter: Dank u wel.

En nu uw eigen standpunt. Ik veronderstel dat u het eens bent met dat voorstel van decreet?

Jelle Engelbosch (N-VA): Dat was de toelichting, en nu volgt inderdaad mijn eigen standpunt. Ik heb lang naar vandaag uitgekeken, moet ik zeggen. Er ligt hier vandaag een voorstel van decreet ter goedkeuring om een einde te maken aan het onverdoofd slachten. We hebben samen een hele weg afgelegd om tot het punt van vandaag te komen.

Het is begonnen met minister Weyts, die de bal aan het rollen bracht met het instellen van een verbod op onverdoofd slachten op de tijdelijke slachtvloeren, en daarbij onmiddellijk aankondigde dat onze partij verder wou gaan en wou evolueren naar een totaalverbod. We hebben onmiddellijk heel veel steun gekregen uit verschillende hoeken, maar uiteraard was er ook wel tegenstand.

Het werd een parcours met vallen en opstaan. Er waren betrokkenen voor wie het te snel ging, en dan waren er weer anderen voor wie het niet snel genoeg ging. Wij zijn allemaal blijven investeren in overleg, zowel op politiek niveau als met de actoren in het veld. Als N-VA zijn we altijd blijven geloven dat we ons doel zouden bereiken. Het heeft wat langer geduurd dan ik had gehoopt, maar we hebben ook altijd gesteld dat we wilden gaan naar een goed akkoord, dat juridisch standhoudt, veeleer dan een snel akkoord dat geen rekening zou houden met bezwaren.

De inspanningen hebben geloond. Vandaag, ongeveer drie jaar verder, is er een politiek gedragen akkoord, dat een einde zal maken aan het onverdoofd slachten. Daar waar de omkeerbare verdoving mogelijk is, is het verboden vanaf 1 januari 2019. En voor de runderen is er de 'post-cut stunning', waar ik het daarnet al over had. Ik zal dat niet opnieuw aanhalen, maar wel duidelijk herhalen dat er ook vooruitgang moet worden gemaakt in het wetenschappelijk onderzoek, om daar ook de voorafgaande elektronarcose mogelijk te maken. Ik hoop deze legislatuur nog mee te maken dat het onderzoek naar de omkeerbare verdoving voor die runderen spectaculaire vooruitgang boekt. Het onderzoek loopt momenteel. Ik blijf de wetenschappelijke bevindingen opvolgen en hoop dat de geëngageerde onderzoekers die daarmee bezig zijn, hetzelfde doen, zodat we snel ook voor die runderen naar voorafgaande verdoving kunnen gaan.

Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om ook Gaia en alle Vlamingen die dierenwelzijn belangrijk vinden, te bedanken om continu de druk op de ketel te houden. Zij hebben ons wakker gehouden en anderen wakker geschud. Dit dossier is een bewijs dat je als burger wel degelijk wordt gehoord in Brussel en het verschil kunt maken. Tot slot wil ik de collega's van de andere politieke fracties die eraan meegewerkt om tot een gedragen akkoord te komen, bedanken. Ik dank u allen voor de goedkeuring van dit voorstel van decreet. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Collega's, dit is voor mij ook wel een speciaal moment. Collega Engelbosch heeft net gezegd dat het voor hem heel speciaal was. Voor mij was dit een niet zo gemakkelijk dossier, omdat wij als CD&V van in het begin een aantal elementen heel belangrijk vonden. We hebben dat van in het begin, nu ongeveer drie jaar geleden, ook heel duidelijk aangetoond. Ten eerste willen wij dat dierenleed verminderd wordt, maar dat tegelijkertijd ook de religieuze rite bewaard blijft. Ten tweede vonden wij het heel erg belangrijk dat er overleg was met de geloofsgemeenschappen, om zo ook op lange termijn tot een gedragen oplossing te komen. Als je iets oplegt, is het immers veel moeilijker om daar een gedragen voorstel rond te krijgen. Ten derde hebben wij steeds gepleit voor voldoende slachtcapaciteit – want tijdens het Offerfeest moet de slachtcapaciteit voor schapen ineens wel heel erg toenemen – om op die manier ook wel een vlotte en professionele organisatie mogelijk te maken.

CD&V heeft ook altijd gepleit voor godsdienstvrijheid. Godsdienstvrijheid blijft verankerd in de Grondwet en dat willen we ook respecteren.

Net een jaar geleden waren er twee voorstellen van decreet in het parlement die onverdoofd slachten volledig wilden verbieden, zonder meer. CD&V heeft toen gevraagd een advies te krijgen van de Raad van State. In dat advies stond heel duidelijk dat een verbod op onverdoofd slachten zonder meer inging tegen het grondrecht van de religieuze vrijheid. Een totaalverbod op ritueel slachten was volgens de Raad van State disproportioneel. Er werd aangedrongen, ook door de Raad van State, om een voorstel uit te werken in dialoog met de geloofsgemeenschappen.

Het advies van de Raad van State vormde in het voorbije jaar de rode draad in onze verdere werkzaamheden en besprekingen. Daar zijn wij toch heel erg tevreden mee. Piet Vanthemsche werd aangesteld als bemiddelaar. In het voorstel van decreet is de mogelijkheid ingeschreven om een onafhankelijk persoon aan te stellen om het overleg met de geloofsgemeenschappen verder gaande te houden, maar ook met de sector te overleggen, want het is natuurlijk belangrijk dat de sector zich daarop voorbereidt, maar ook dat de geloofsgemeenschappen zich tegen 1 januari 2019 voorbereiden op het onverdoofd slachten van dieren.

Ook rond de proportionaliteit heeft het rapport-Vanthemsche ons geadviseerd. Het geeft aan op welke wijze de dieren verdoofd moeten worden zonder te sterven van de verdoving, wat voor ritueel slachten toch belangrijk is. Het voorstel van decreet legt op dat schapen en kleine herkauwers zullen worden verdoofd met elektronarcose. Voor runderen staat deze techniek nog niet op punt en zal verdoving dadelijk na de halssnede worden toegepast. Ritueel slachten is meer dan onverdoofd slachten. Voor de riten is ook het leegbloeden belangrijk. Dit is perfect mogelijk met deze beide technieken.

Om van het Offerfeest weer een feest te maken, is voldoende professionaliteit belangrijk. Vandaar dat wij het ook belangrijk vinden dat de collectieve slachtvloeren voor particuliere slachtingen in dit voorstel van decreet mogelijk worden gemaakt. Op die manier kan men weer op een tijdelijke slachtvloer, zoals we dat van vroeger kenden, dieren slachten.

Collega's, we hebben het afgelopen jaar een hele weg afgelegd, maar als we als CD&V nu terugkijken naar het voorstel van decreet dat voor ons ligt, dan kunnen we enkel concluderen dat het dat proces meer dan waard was.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Collega's, uiteraard is het voor ons ook een heuglijke en heel diervriendelijke dag vandaag. Het totaalverbod op onverdoofd slachten is een dossier dat toch wel heel lang heeft aangesleept. Het is altijd een afweging geweest tussen respect voor dierenwelzijn versus de grondwettelijk gewaarborgde godsdienstvrijheid. Zoiets los je natuurlijk niet op met kortzichtigheid of stoere taal of conflict, maar wel met dialoog. Dat is ook de reden waarom we vanuit de Open Vld-fractie van bij de aanvang hebben gepleit voor het zoeken naar een gedragen oplossing via dialoog met alle betrokken geloofsgemeenschappen en partners, weliswaar met een duidelijk doel voor ogen: te komen tot een regeling waarbij onnodig dierenleed maximaal wordt vermeden.

In dit complexe dossier heeft de Raad van State ons toch wel bij de les gebracht in zijn advies over de voorstellen van decreet die in het parlement voorlagen.

We zijn namens onze fractie dan ook heel blij dat er destijds voor werd geopteerd om de heer Vanthemsche aan te stellen en we zijn hem dankbaar voor zijn nuchtere, rationele maar zeker ook empathische aanpak in dit dossier. Ook op een rationele manier kwamen we in maart jongstleden tot een politiek akkoord en staan we vandaag voor deze belangrijke beslissing: de goedkeuring van een verbod op onverdoofd slachten.

Minister, ik verwelkom ook het feit dat er nog een persoon zal worden aangeduid om de dialoog verder te zetten en de geloofsgemeenschappen te begeleiden en te ondersteunen bij de overgang naar de inwerkingtreding van dit decreet, teneinde die overgang voor alle betrokkenen zo vlot mogelijk te laten verlopen.

Onze fractie is heel tevreden dat we in Vlaanderen via deze weg een zeer grote bijdrage kunnen leveren tot het verbeteren van het dierenwelzijn.

Tot slot, twee zaken. We nemen het voortouw in Vlaanderen met deze beslissing, maar ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om een oproep te doen aan onze Europese collega's. Het is wat ons betreft belangrijk dat dit dossier ook op Europees niveau zijn voortgang kent. Ten tweede wil ik alle collega's die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van dit decreet, van harte bedanken voor de constructieve samenwerking. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): De parlementsleden hebben het al gezegd: we zetten vandaag een belangrijke stap vooruit op het vlak van dierenwelzijn. Dat is belangrijk en noodzakelijk. Elk onnodig dierenleed moet vermeden worden. Het is positief dat we die stappen samen vooruit zetten. Die stappen vooruit op het vlak van dierenwelzijn moeten ook in de toekomst, ook in andere dossiers, vooruit gezet worden. Ik hoop dat we ook daar samen het voortouw kunnen nemen om nodeloos dierenleed verder uit de wereld te helpen.

Dit voorstel van decreet is wat ons betreft een goed evenwicht tussen de vrijheid van godsdienstbeleving en de terechte maatschappelijke vraag naar meer dierenwelzijn. De maatregel is proportioneel, maar vraagt zeker een aanpassing van alle betrokkenen. De overgangperiode van anderhalf jaar biedt aan iedereen de mogelijkheid om zich op de maatregel voor te bereiden. Daarbij is het voor ons belangrijk dat op een respectvolle manier de dialoog met alle actoren, ook met de geloofsgemeenschappen, open blijft. De minister gaat daarvoor in

onafhankelijke ondersteuning en begeleiding voorzien. Dat is positief en belangrijk. Ook wijzelf willen ons ervoor engageren dat wij ons zullen inspannen om dit akkoord bij alle betrokkenen uit te leggen om zo het draagvlak nog verder te verbreden. We vinden het ook positief dat de collectieve slachtvloeren, waar uiteraard verdoofd zal worden geslacht, mogelijk blijven om capaciteitsproblemen op te vangen.

Minister, het is al gezegd: vanuit het streefdoel om onnodig dierenleed te vermijden, rekenen wij er net als alle andere partijen op dat, zodra de techniek van omkeerbare elektronarcose op punt staat, de Vlaamse Regering die techniek onmiddellijk oplegt voor de runderen en dat ze in dat onderzoek ook een voortrekkersrol speelt of het alleszins actief stimuleert, zodat dat hopelijk zo snel mogelijk, en liefst nog voor de inwerkingtreding van dit decreet, op punt zal staan.

Tot slot rekenen we er ook op, minister, dat u en uw inspectiediensten er steeds over zullen waken dat dierenwelzijnsvoorschriften bij alle slachtingen worden nageleefd en dat er nog een aantal algemene verbeteringen op het vlak van dierenwelzijn tijdens het slachtproces zullen worden doorgevoerd.

Ik wil eveneens iedereen bedanken voor de constructieve samenwerking rond dit dossier. Ik hoop dat we in de toekomst nog op dezelfde manier constructief kunnen samenwerken om stappen vooruit te zetten. *(Applaus)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, ik denk dat ik een open deur intrap als ik zeg dat dit dossier ook voor mijn partij van belang was, om een aantal redenen. Wij zijn er uiteraard absoluut voor gewonnen om zo min mogelijk dierenleed te veroorzaken, zeker bij een slachtproces. Maar ook de religieuze vrijheid was voor ons een belangrijk punt. En ik denk dat we met z'n allen een compromis hebben gevonden waarbij zowel vanuit economisch standpunt als vanuit cultureel standpunt dierenwelzijn hand in hand moet blijven gaan met die dialoog.

Mijn fractie zal straks dit voorstel van decreet goedkeuren, omdat het inderdaad die combinatie brengt: langs de ene kant dierenwelzijn en langs de andere kant dialoog. Collega's, ik ben tevreden dat de vraag die we hadden gesteld, om ook in de overgang een tussenpersoon op het terrein te sturen om het draagvlak te vergroten en de overgang voor alle betrokken gemeenschappen op een vlotte manier te laten verlopen, steun heeft gevonden.

Voorzitter, ik wil eindigen – want er is al zeer veel gezegd – met alle collega's te bedanken. We hebben de afgelopen weken gewerkt in een serene sfeer. Ik vind het bijzonder boeiend om te zien dat je een dergelijk gevoelig dossier ook kunt aanpakken zonder dat er al te veel naar buiten, in de pers, druppelt. We hebben dit gedaan vanuit een gemeenschappelijke finaliteit. We wisten allemaal waar we wilden eindigen. Ik denk dat het een voorbeeld is van de manier waarop we politiek zouden moeten bedrijven en af en toe toch wel los van die media een consensus vinden. Dat hebben we vandaag gedaan. We presenteren een resultaat dat al die gevoeligheden met elkaar in evenwicht brengt. Ik wil daarvoor namens mijn fractie iedereen hartelijk danken. *(Applaus)*

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Collega's, minister, beste bezorgde mensen die misschien live volgen.

Mijn betoog is voornamelijk pro domo, voor het eigen huis. En ik vind dat dat ook een plaats verdient in de annalen van het Vlaams Parlement, omdat het belangrijk is. En misschien weerklinkt het ook buiten dit belangrijke huis.

Ik heb het daarnet tijdens de persconferentie benadrukt: ik denk dat dit dossier ongeveer een dik jaar geleden eerder een toonbeeld was van hoe we beter niet aan politiek moeten doen. Waarom zeg ik dat? Omdat het dossier bijzonder gevoelig lag. Daardoor zaten politici ook in stellingen. Er werden stellingen-oorlogen uitgevochten, de parlementaire debatten waren bijzonder heftig en intens. Op zich is een maatschappelijk en parlementair debat bijzonder belangrijk in een democratie. Alleen moet er ook wel iets uit voortvloeien. Maar er vloeide niets uit voort, het was totale stilstand op dat moment.

Intussen, vandaag, is de kwestie onverdoofd slachten eerder een voorbeeld van hoe we wél aan politiek moeten doen. Waarom? Omdat politici uit hun stellingen kruipen en beseffen, zeker in dit parlement, dat we eigenlijk wel een wens delen, namelijk dat de samenleving vooruitgaat. Dat is iets dat we allemaal delen.

En collega's, een politiek succes heeft altijd vele vaders en moeders. Uiteraard wil iedereen een deel van de pluimen krijgen. Dat is ook normaal, zo functioneert politiek. Maar ik denk dat de belangrijkste winnaar in dit verhaal, na de dieren, de parlementaire democratie is. En ik vind dat dat daarnet eigenlijk te weinig werd benadrukt. Er worden heel veel mensen bedankt, terecht. Heel veel mensen, ook buiten dit huis, hebben bijgedragen tot het akkoord dat vandaag op tafel ligt. Maar het heeft ook heel erg afgehangen van parlementsleden, van jullie, die bijzonder bekommerd waren om dit thema.

Ik vind dat jullie daar echt trots op mogen zijn. Ik vind dat dit echt een voorbeeld dossier is geworden van hoe we als parlementsleden met elkaar kunnen omgaan, kunnen samenwerken en voor vooruitgang in onze samenleving kunnen zorgen.

Ik wens jullie daar uitdrukkelijk voor te bedanken en ik ga dat zelfs fractie per fractie doen. Ik ga beginnen met de grootste, de N-VA. Ik weet dat ook wel belang wordt gehecht aan protocol.

Collega's van de N-VA, een van de redenen dat dit dossier zo gevoelig ligt, is omdat het, ongewild, op een van de grootste ideologische breuklijnen ligt van deze tijd, namelijk identiteit. Over identiteit bestaat een intens debat. Jullie bevinden jullie aan de kant van de breuklijn waar de Vlaamse identiteit meer afgelijnd is, meer homogeen is, meer geworteld is in de culturele geschiedenis van Vlaanderen. Aan de andere kant van die breuklijn bevinden zich politieke partijen die die identiteit meer open laten voor een diverse invulling. Dat is vandaag een groot debat en maakt een kwestie als het onverdoofd slachten natuurlijk bijzonder complex om op te lossen. Maar, collega's van de N-VA, jullie hebben dit dossier, zeker in dit parlement, altijd benadrukt als een dossier van dierenwelzijn. Dat is bijzonder belangrijk.

Mijnheer Diependaele, ik zie u verschrikt kijken omdat ik misschien commentaar zou geven, maar neen, luister goed, ik geef jullie een compliment. (*Gelach. Applaus bij de N-VA*)

Ik geef jullie een compliment, want dit is inderdaad geen kwestie waarbij religie moet inboeten, dit is een kwestie waarbij dierenwelzijn moet vooruitgaan. Ik zal ze bij naam noemen. Collega Jelle Engelbosch, Piet De Bruyn – die ik hier vandaag spijtig genoeg niet zie – en Matthias Diependaele, ik wens jullie daarvoor te bedanken.

Collega's van CD&V, mevrouw Claes heeft het al gezegd, dit was voor jullie een bijzonder moeilijke horde om te nemen. En dat is begrijpelijk, want voor christendemocraten is de beleving van godsdienst bijzonder belangrijk. Maar jullie hebben de horde wel genomen. En ik moet toegeven, zoals de heer Rzoska zegt, de voorbije debatten en vergaderingen waren zeer constructief. Ik wil jullie daar

ook voor bedanken. Collega Koen Van den Heuvel en collega Sonja Claes, ik wens jullie uitdrukkelijk te bedanken voor jullie constructieve houding in dit moeilijke dossier.

Collega's van Open Vld, jullie hebben de eer om een van onze belangrijkste verlichtingswaarden ideologisch uit te dragen: vrijheid. Religie wordt niet meteen geassocieerd met de liberalen, maar het gaat wel over godsdienstvrijheid en dat is ook een uiting van vrijheid. En jullie houden niet van verboden en geboden. Toch hebben jullie een belangrijke rol gespeeld in dit dossier. Collega's Bart Somers en Gwenny De Vroe, hartelijk dank voor uw constructieve bijdrage.

Collega's van de sp.a, ik krijg nog steeds mails van mensen die beweren dat sp.a een verbod op onverdoofd slachten tegenhoudt. Natuurlijk is dat helemaal niet waar. Dat siert jullie. Jullie zijn een partij die solidariteit en diversiteit hoog in het vaandel draagt. Ik vond het bijzonder moedig, het moet gezegd worden, dat jullie, ondanks jullie rol in de oppositie en terwijl jullie er eigenlijk geen belang bij hadden om een uitgesproken standpunt in te nemen, dat wel gedaan hebben. Jullie hebben expliciet een verbod op onverdoofd slachten verdedigd. Ik wens jullie daarvoor te bedanken.

Collega's van het Vlaams Belang, jullie zijn 'islamkritisch' bij uitstek, dat weten we allemaal. Maar ook jullie toon klonk enkele weken geleden anders. Toen het hier over onverdoofd slachten ging, toen specifiek van kippen, zegden jullie dat als onverdoofd slachten niet mag in het kader van een ritus, het ook niet mag vanuit een economisch belang. Ik vond dat een terechte nuance.

En ten slotte, collega's van Groen, beste Björn, jullie zijn ecologisten en ik ben natuurlijk ook een ecologist. Ik wil benadrukken waarom ik een ecologist ben. De reden is dat ecologisme een volledig open vizier heeft op wie van tel is. Het ecologisme erkent ieders kwetsbaarheid. Het gaat dus niet enkel over de mensen die hier leven, maar het gaat ook over de mensen die toevallig aan de andere kant van de grens leven, aan de andere kant van de oceaan, aan de andere kant van de wereld. Het gaat zelfs over de mensen die nog niet bestaan in de toekomst, mensen die ook een menswaardig leven willen uitbouwen. Het gaat ook over wezens die toevallig geen mensen zijn, maar wel in staat zijn om gevoelens te ervaren en intense pijnen te lijden. Vandaar dat ik jullie ook wil bedanken voor het feit dat jullie ondraaglijk leed onaanvaardbaar vinden en dat jullie, zoals jullie daarnet hebben aangekondigd, die parlementaire plicht zullen vervullen om dat ondraaglijk leed uit de wet te halen. Collega Rzoska, beste Björn, ook daarvoor wens ik jullie te bedanken.

Tot zover mijn lofrede. Ik denk dat het niet iedere dag gebeurt dat er een lofrede wordt gehouden voor elke politieke fractie. Het is in ieder geval gemeend.

Collega Somers, u wenst dat ik de minister ook nog even betrek. Minister, ik denk dat ik dat in het verleden ook al wel heb gedaan. Zoals ik daarnet al heb gezegd, zijn er veel mensen buiten dit huis die een heel belangrijke bijdrage hebben geleverd, maar ik denk dat hij ook al veelvuldig is bedankt.

Ik denk dat het op zijn plaats is om de rol en het belang van dit parlement in een gevoelig dossier als dit te benadrukken. Ik hoop dat jullie straks bij de stemming een gevoel van trots zullen ervaren. Ik zal het in elk geval doen. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's, een goed idee heeft naar goede gewoonte vele vaders en moeders, maar ik denk toch met recht en reden te mogen zeggen dat onder meer de voorstellen van decreet die collega Sanctorem en mijn fractie deze legislatuur hebben ingediend, het thema op de agenda

hebben gezet en vooral gehouden en dat ze het debat in de juiste richting hebben gestuurd, met nu finaal een voorstel van decreet dat inderdaad de goede richting uitgaat. Ik ben in elk geval tevreden met het voortschrijdend inzicht dat er in de voorbije maanden en weken is gegroeid bij die partijen die zich, tot voor kort zelfs nog, verzetten tegen een verplichte voorafgaande verdoving.

We zijn inderdaad wel niet betrokken geweest bij het voorstel van decreet dat hier vandaag voorligt. Niet betrokken, in die zin dat we in elk geval niet bij de ondertekenaars behoren of dat we de redactie van de tekst mee hebben mogen opstellen. Er is blijkbaar het politieke spel dat zelfs bij een thema waarover weinig maatschappelijke controverse bestaat, zoals dierenwelzijn, een cordon sanitaire blijkbaar overeind moet blijven. Niettemin zijn de indieners wel zo fair geweest om ons voorstel van decreet in de toelichting op te nemen. Ik ben blij dat wij minstens toch, indien niet tot medewerking gevraagd, tot inspiratie hebben kunnen dienen voor dit voorstel van decreet.

We hebben ons inderdaad van meet af aan gekant tegen de uitzondering die in 1995 in de wet op het dierenwelzijn werd ingeschreven om de onverdoofde slacht toe te laten in het kader van een religieuze ritus. Lang stonden wij met onze partij helaas alleen met het verzet tegen het slachten zonder bedwelming, maar niettemin zijn we, zoals net gezegd, blij dat het voortschrijdend inzicht intussen heeft geleid tot het voorstel dat hier vandaag voorligt.

Niettemin toch nog twee bedenkingen – laat het mij randbemerkingen noemen – over wat voorligt. Ik vind het een beetje jammer dat is gekozen om de verdovingsplicht pas vanaf 2019 in werking te laten treden, want daardoor zullen zowel dit jaar als volgend jaar nog altijd duizenden dieren onverdoofd worden geslacht. Dus ook op het Offerfeest van september van dit jaar en dat van 2018 zullen nog altijd dieren onbedwelmd kunnen worden geslacht – net zoals de rest van het jaar 2017 en 2018, want het gebeurt natuurlijk niet alleen bij het Offerfeest, maar het hele jaar door.

Een andere bedenking die ik wil formuleren, is dat we met het voorstel dat wij zelf hadden ingediend, wat verder hadden willen gaan. De bedoeling van ons voorstel van decreet was dat de in 1995 ingevoerde uitzondering op de verdovingsplicht volledig uit de wet zou worden geschrapt, net zoals dat trouwens in vele andere Europese landen het geval is. We zien nu dat er in het voorstel dat vandaag ter stemming voorligt, nog steeds een uitzondering op de voorafgaande verdovingsplicht wordt gemaakt voor runderen, omdat – zo zeggen de indieners dan in de toelichting – de techniek van de elektronarcose, die voor bepaalde moslims wegens de omkeerbaarheid ervan wel aanvaardbaar zou zijn, nog niet op punt staat voor dergelijke grote dieren. Daarom hebben de indieners van dit voorstel van decreet voor runderen genoeg genomen met de zogenaamde 'post-cut stunning', dus de verdoving na de keelsnede. Uiteindelijk komt dat natuurlijk nog altijd neer op een zekere toegeving inzake dierenwelzijn, in een poging het voorstel aanvaardbaar te maken voor de islamitische gemeenschap.

Net dat lijkt niet meteen gelukt te zijn: ondanks de pogingen tot dialoog, die zelfs door de Raad van State werden opgelegd aan de opmakers van een dergelijk voorstel, blijkt vandaag al op TV Limburg dat een sp.a-schepen uit Houthalen-Helchteren moeilijkheden heeft met het voorstel van decreet dat hier vandaag ter stemming voorligt. Hij zegt daarover: "Dit is een zure appel die als dessert voor het Suikerfeest aan alle moslims wordt opgediend." Ik denk dus dat men zowel bij de sp.a als bij de andere partijen nog wel wat moeite zal hebben om het belang van dit thema te laten doordringen bij zowel de islamitische als de joodse gemeenschap in Vlaanderen. De joodse gemeenschap heeft immers niet alleen naar mij gemaild, maar ook naar heel wat andere collega's toen bekend werd dat vandaag over dit voorstel zou worden gestemd. Het is een heel uitgebreide brief,

waarin de finaliteit van het Centraal Israëlitisch Consistorie erop neerkomt dat de Belgische Grondwet in het gedrang komt. De grondwettelijke vrijheid van godsdienst, zo zegt de joodse gemeenschap, komt met dit voorstel van decreet in het gedrang.

Er zijn dus inderdaad wat kritische bemerkingen te maken. Mogelijk zullen we nog geconfronteerd worden met juridische processen vanuit de islamitische en/of de joodse gemeenschap, die zich trouwens gesterkt zouden kunnen voelen door dat advies van de Raad van State, dat, met alle respect voor de rechtsstaat, van een heel grote wereldvreemdheid getuigt. Niettemin, ondanks mijn kritische randbemerkingen, denk ik dat met dit voorstel van decreet een belangrijke stap voorwaarts wordt gezegd in de bescherming van het dierenwelzijn, en daarom zullen wij dit voorstel van decreet uiteraard met veel enthousiasme goedkeuren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, ik zal misschien een wat andere tussenkomst houden dan ik na deze laatste spreker van plan was.

Voor alle duidelijkheid: dit was geen wandeling in het park. We zijn niet over één nacht ijs gegaan, en we hebben hierover gediscussieerd met verschillende fracties om tot dit voorstel van decreet te komen. Het is ook een heel duidelijke keuze geweest om niet te gaan voor een ontwerp van decreet, waarbij de regering iets zou voorstellen aan het parlement, maar we hebben gekozen voor de weg van een voorstel van decreet, een breed gedragen oplossing, kamerbreed dus.

Ik betreur een beetje het laatste betoog, waarbij geprobeerd werd om zout in bepaalde wonden te strooien.

Mijnheer Janssens, voor alle duidelijkheid en in alle eerlijkheid, ik heb hier ook een vragenlijst van GAIA voorliggen, waarin voor de verkiezingen aan de respectieve partijen werd gevraagd wat ze vinden van de wetgeving inzake dierenwelzijn en of daar iets aan moet veranderen. Het Vlaams Belang zei dat er niks aan die wetgeving moet veranderen, dat ze die goed vinden zoals die vandaag is, dat die gewoon moet worden toegepast. Wel, laat die wetgeving inzake dierenwelzijn net die zijn die we vandaag hier wijzigen, net om een einde te maken aan dat onverdoofd slachten. Dat doen wij hier vandaag en we doen dat kamerbreed. Ik vind dat ook keigoed.

Voor sommige fracties was dit een kleine stap, voor andere fracties was dit een grote stap. Ik heb nog veel meer respect en eerbied voor die fracties voor wie dit een grote stap was dan voor die fracties voor wie dit een kleine stap was. Alle dankbaarheid daarvoor. We hebben daar ook lang over gedaan, op basis van heel lange gesprekken en wat empathie. Het heeft gebotst en het heeft geknetterd, maar er is iets goeds uit voortgekomen. De politiek heeft de afgelopen weken misschien niet zo'n fraai beeld van zichzelf geborsteld of laten borstelen, maar hier, vandaag doen we wel iets anders. Kamerbreed zeggen we heel duidelijk dat Vlaanderen resoluut voor dierenwelzijn kiest, dat Vlaanderen in Europa het voortouw wil nemen op het vlak van dierenwelzijn. Wij geven hiermee echt het voorbeeld aan heel Europa, aan de hele wereld. Ik ben er verdomd fier op dat we dat zo kunnen, na die inspanningen, als je ziet vanwaar we zijn vertrokken. We zijn inderdaad vertrokken van enig conflict, en ik zal daar ook wel schuldig aan zijn geweest, maar wat we nu neerzetten, is een fantastisch, fraai beeld. Als parlement kan men perfect gelukkig en fier zijn dat we in dezen het voortouw nemen. Ik ben fier als minister. Ik ben fier als Vlaming. Er werd in het verleden herhaaldelijk gesteld in dit parlement dat we wat we in Vlaanderen doen en zelf doen, beter doen. Vandaag bewijzen we dat ten voeten uit inzake dierenwelzijn. *(Applaus bij de N-VA, CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1213/1*)

– *De artikelen 1 tot en met 6 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Güler Turan, Wouter Vanbesien, Bart Van Malderen en Rob Beenders betreffende het toekennen van een hinderpremie aan kleine ondernemingen in het Vlaamse Gewest die ernstige hinder ondervinden van openbare werken – 1216 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Joris Vandenbroucke bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Güler Turan, Wouter Vanbesien, Bart Van Malderen en Rob Beenders betreffende het toekennen van een hinderpremie aan kleine ondernemingen in het Vlaamse Gewest die ernstige hinder ondervinden van openbare werken.

Mijnheer Vandenbroucke, waarom vraagt u de spoedbehandeling?

Joris Vandenbroucke (sp·a): Collega Turan gaat dat extreem kort toelichten. (*Gelach*)

De voorzitter: Mevrouw Turan gaat dat extreem kort toelichten. We weten wat dat betekent.

Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp·a): Voorzitter, ik ben niet voor extremisme, dus ik zal het redelijk doen.

Collega's, waarom vragen wij hier vandaag de hoogdringendheid? De maatregel om automatisch een hinderpremie toe te kennen aan handelaars die worden getroffen wegens openbare werkzaamheden, treedt op 1 juli in werking. We stellen vast dat vandaag heel veel handelaars worden getroffen en een omzetverlies van 20 tot 80 procent optekenen. Als we als parlement dus iets willen betekenen voor de handelaars die vandaag in Antwerpen en verder daarbuiten in Vlaanderen worden getroffen, dan moeten we dat nu doen, voor het reces.

Last but not least, en daar ga ik het vooral bij laten, als een minister een maatregel gaat voorstellen in een stad die vandaag zwaar wordt getroffen door werkzaamheden, dan creëert dat een verwachting. Dan vereist dat ook goed bestuur, en goed bestuur vraagt ook dat je daaraan tegemoetkomt. Ik denk dus dat we nu vanuit het Vlaams Parlement snel een oplossing moeten bieden, een antwoord moeten formuleren voor de getroffen handelaars. Daarom vraag ik de hoogdringende behandeling van dit voorstel van resolutie, niet enkele maanden later, na het reces.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Güler Turan, Wouter Vanbesien, Bart Van Malderen en Rob Beenders betreffende het toekennen van een hinderpremie aan kleine ondernemingen in het Vlaamse Gewest die ernstige hinder ondervinden van openbare werken naar de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid verwezen.

Het incident is gesloten.

AANWIJZING van een lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Joris Vandenbroucke bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de aanwijzing van een lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt.

Is het parlement het eens met dat voorstel tot aanvulling van de agenda? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat de aanwijzing van een lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT

Aanwijzing van een lid van de raad van bestuur

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de aanwijzing van een lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt, ter vervanging van mevrouw Sara Van Dyck, ontslagnemend, destijds aangewezen op voordracht van de sp.a-fractie.

Bij mail van 27 juni 2017 draagt de sp.a-fractie mevrouw Saskia Opdebeeck voor.

Vraagt iemand daaromtrent het woord? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik mevrouw Saskia Opdebeeck aangewezen tot lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 18 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017

– 19 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 7-Bijlagen

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017

– 1151 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 14

Aangehouden stemmingsen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingsen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 3, van Willem-Frederik Schiltz, Paul Van Miert, Koen Van den Heuvel, Annick De Ridder, Jenne De Potter en Matthias Diependaele, tot vervanging van artikel 3.

Stemming nr. 3

Zie hier het resultaat:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben neen geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel 3 zijn aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 4, van Bert Maertens, Dirk de Kort, Marino Keulen, Lies Jans, Lode Ceyskens en Annick De Ridder, tot toevoeging, aan hoofdstuk 3, van een afdeling 1/1, die bestaat uit een artikel 4/1.

Stemming nr. 4

Zie hier het resultaat:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is aangenomen.

De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Voorzitter, ik wil gewoon een informatieve opmerking maken over amendement nr. 4. We hebben daarstraks gesproken over de classificatie van Brabo II door Eurostat en het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR). Toen is gewag gemaakt van het voorbeeld van de bruggen over het Albertkanaal. Ik neem aan dat de indieners dit bij het INR hebben gecheckt. Door te voorzien in een borg voor de nv Vlaamse Waterweg wordt bij die nv een risico weggenomen. Ik hoop dat de indieners hebben gecontroleerd of dat overeenkomt met de richtlijnen van het INR voor de classificatie van deze pps-constructie in de begroting. Dit is gewoon een technische opmerking. Ik hoop dat ze zo slim zijn geweest dit te controleren en dat Eurostat niet zal herclassificeren.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Mijnheer Bertels, we zijn heel slim geweest.

Jan Bertels (sp-a): Dat betekent dat u een advies hebt van het INR?

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

87 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw
– 1041 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

87 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie
– 1147 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 7

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer en het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending en houdende delegatie tot coördinatie en codificatie van de waterregelgeving
– 1162 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
76 leden hebben ja geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk
– 1163 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 8**

Aangehouden stemmen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 41, van Bart Caron en Tine Soens, op artikel 5.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
71 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 5.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Artikel 5 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 42, van Bart Caron en Tine Soens, op artikel 22.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
70 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 22.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Artikel 22 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 43, van Bart Caron en Tine Soens, op artikel 24.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
70 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 24.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Artikel 24 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden. (*Applaus*)

ONTWERP VAN DECREET tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin

– 1171 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de rechtspositie van de personeelsleden in de basiseducatie

– 1175 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Jelle Engelbosch, Sonja Claes, Gwenny De Vroe, Els Robeyns, Björn Rzoska en Hermes Sanctorum-Vandevoorde houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat de toegelaten methodes voor het slachten van dieren betreft

– 1213 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

- 89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 88 leden hebben ja geantwoord;
- 1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden. (*Applaus*)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Peter Van Rompuy, Matthias Diependaele, Robrecht Bothuyne en Bart Nevens betreffende de circulaire economie

– 1097 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

- 87 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 87 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 28 juni 2017 neemt mevrouw Caroline Bastiaens met ingang van 4 juli 2017 ontslag als Vlaams volksvertegenwoordiger.

Ik stel voor de agenda van woensdag 5 juli 2017 aan te vullen met het onderzoek van de geloofsbrieven en de eedaflegging van een nieuw lid. Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

HULDE

De voorzitter: Ik wil nog even een afscheidswoord richten tot mevrouw Caroline Bastiaens. Zij is een halve Limburgse of bijna een volledige Limburgse die naar Antwerpen is uitgeweken.

Dames en heren, we nemen hier namelijk afscheid van een van onze collega's, Caroline Bastiaens. Beste Caroline, eerst en vooral wil ik u bedanken voor het werk dat u hier hebt geleverd in ons Vlaams Parlement sinds uw intrede op 5 december 2012. Toen verving u Ludwig Caluwé, eind vorig jaar werd u gevraagd om op dezelfde manier schepen te worden in Antwerpen in opvolging van Philip Heylen.

Dat waren telkens redelijk plotse en verrassende wendingen in uw carrière, maar u bent dat blijkbaar gewend, want vier maanden geleden verraste uw zoontje Mathis u ook al door twee weken vroeger ter wereld te komen dan verwacht. U ziet dat we alles over u weten.

Er loopt wel een rode – of een oranje zo u wilt – draad door uw carrière. U bent in 1998 begonnen als politiek medewerker bij CD&V, en u bent dat dus nog altijd. De politiek zit dus duidelijk in uw bloed. Nog een andere constante: in elke opdracht die u aanpakte, kwam u snel in een verantwoordelijke positie terecht. Van gemeenteraadslid tot schepen in Antwerpen, hier in ons parlement werd u als lid van de commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media al snel ondervoorzitter.

Wat me ook is bijgebleven, is dat u op de een of andere manier altijd een actuele vraag wist te stellen over de dag van de vrijwilliger en daar aandacht voor vroeg, ook in het kader van het sociaal-cultureel werk door vrijwilligers. Dat is een bewijs van waardering voor uw werk en ik ben ervan overtuigd dat uw inzet in Antwerpen ook sterk wordt gewaardeerd. U bent daar officieel schepen van Cultuur, Stads- en Buurtonderhoud, maar eigenlijk zou men u nu al beter schepen van Duurzaamheid kunnen noemen, gezien de initiatieven die u hebt genomen in verband met het wagenpark van de stad en van de vergroening van de straten en de woonomgeving. We bedoelen Antwerpen, natuurlijk.

Ik wens u heel veel succes in die opdracht als schepen en veel familiaal geluk samen met uw man Kristof en uw zoontje Mathis. (*Applaus*)

Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Dank u wel, voorzitter. U bent goed geïnformeerd. Ik wil u en alle collega's heel hard danken voor de afgelopen periode in dit parlement. Het was bijzonder boeiend, leerrijk en ook wel een eer om volksvertegenwoordiger te mogen zijn, ook om jullie collega te mogen zijn.

Een bijzonder woord van dank aan de collega's van de commissie Cultuur. Ik denk dat we op die plek een heel bijzondere samenwerking hebben, ook over meerderheid en oppositie heen. Dat heeft regelmatig tot mooie resultaten geleid, waaronder het decreet dat we vandaag hebben goedgekeurd.

Ik neem met heel veel plezier afscheid van dit huis. Het grote voordeel is natuurlijk dat hier livestream is. Dus, collega's, weet dat ik jullie af en toe zal volgen, zeker nu nog veel meer met die Antwerpse bril op. Dank u wel. (*Applaus*)

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bastiaens.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Het kan zijn dat de vergadering aanstaande woensdag om 9 uur begint in plaats van 10 uur. Daar zullen we maandag over beslissen in het Uitgebreid Bureau.

We komen in ieder geval opnieuw bijeen op woensdag 5 juli 2017, tot nu toe om 10 uur en 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 20 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Rik Daems, Piet De Bruyn, Katia Segers: ambtsverplichtingen;

Elisabeth Meuleman, Ann Soete, Tine van der Vloet: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Yamila Idrissi, Lies Jans, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Michèle Hostekint

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers,

Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz,

Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Genez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Genez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy,

Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Genez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, An Moerenhout, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Wouter Vanbesien

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Genez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick

De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Els Robeyns, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Bart Van Malderen, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Genez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Genez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine

Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Genez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem,

Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Bart Caron, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.18:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers,

Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Güler Turan

Stemming nr.19:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Herman De Croo, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants